

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

जयवंत प्रतिष्ठान हुमगांव संचलित

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा

ता.जावली, जि.सातारा

जयवंत

वार्षिक नियतकालिक २०१६-२०१७

* प्रमुख संपादक *

प्रा.डॉ. सारंगवाणी शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

जयवंत

वार्षिक नियतकालिक २०१६-२०१७

* संपादक मंडळ *

* अध्यक्ष *

प्राचार्य

डॉ. एम. बी. वाघमोडे

* प्रमुख संपादक *

प्रा.डॉ. सारंगपाणी शिंदे

* सहसंपादक *

प्रा.डॉ. विनोद पवार

प्रा. आनंद साठे

प्रा. राजेंद्र ननावरे

* कार्यालयीन सदस्य *

श्री. शैलेश जुनघरे

* मुखपृष्ठ *

प्रा.डॉ. विनोद पवार

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

प्राचार्यांचे मनोगत

महाविद्यालयाचा जयवंत अंक यावर्षी सादर करताना मला मनस्वी आनंद होत आहे.

सातारा जिल्हा हा शुरविरांचा आणि संतांची भूमी म्हणून प्रसिध्द आहे.

निर्सर्गाचे वरदान लाभलेल्या दुर्गम डोंगरी भागातील जावली तालुक्यातील मेढा भागात राहणाऱ्या मावळ्यांच्या सहकार्याने छ.शिवाजी महाराज आणि अनेक समाज धुरंधरांचा आणि लहान मोठ्या सामाजिक कार्यकर्त्यांचा वाटा आहे. अशा तालुक्यातील मेढा भागात राहणाऱ्या विद्यार्थी-विद्यार्थिनींची शिक्षणाची गरज लक्षात घेऊन आमदार शशिकांत शिंदेसाहेब व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी सन २००२ साली महाविद्यालयाची स्थापना केली.

मा.आमदार शशिकांत शिंदेसाहेबांच्या प्रयत्नांना यश येऊन महाविद्यालय २००९ साली १००% अनुदानित झाले. तेव्हापासून महाविद्यालयाच्या गुणवत्तेत सतत वाढ होऊन राज्य पातळीवर असणाऱ्या महाविद्यालयीन यादीमध्ये महाविद्यालयाचे उत्कृष्ट महाविद्यालय म्हणून नाव आहे.

सन २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाचे कामकाज व्यवस्थित पार पाडण्यासाठी विविध समित्या स्थापन करणेसाठी मा.डॉ.प्रमोद घाटगे व सहकारी प्राध्यापक यांचे सहकार्य लाभले. या समित्यांनी त्यांच्याकडे दिलेल्या जबाबदाऱ्या पार पाडल्या. या शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थी-विद्यार्थिनीना महाविद्यालयाची शिस्त व अभ्यासक्रमाबाबत वर्गवार सभा घेण्यात आल्या. महाविद्यालयात विविध कार्यक्रमांच्या आयोजनात विद्यार्थ्यांचा सहभाग उत्स्फूर्तपणे लाभलेला आहे. सशक्त, समर्थ, बुद्धीमान, स्वाभीमानी, शक्ती संपन्न आणि विधायक वृत्तीचे नागरीक तयार होण्याच्या दृष्टीने शिक्षण देण्याचा प्रयत्न महाविद्यालय करीत आहे. सक्षम समाज तयार करण्यासाठी जयवंत प्रतिष्ठान हुमगांव या संस्थेने कला, वाणिज्य व विज्ञान शिक्षण देण्यासाठी महाविद्यालयाची स्थापना केली आहे.

महाविद्यालयाच्या वरिष्ठ विभागात १०२० विद्यार्थी व कनिष्ठ विभागात ४६५ विद्यार्थी-विद्यार्थिनी शिक्षण घेत आहेत. महाविद्यालयामध्ये ०८ प्राध्यापक पीएच.डी. व ०७ प्राध्यापक एम.फिल. पदवी संपादन केलेले आहेत. प्राध्यापकांनी राष्ट्रीय, राज्यपातळीवर विद्यापीठ स्तरावर संशोधन व लेखनामध्ये सहभाग घेतलेला आहे. विद्यार्थ्यांना संशोधन, लेखन यामध्ये प्रोत्साहन देण्यासाठी विद्यापीठाने अविष्कार योजना घेतली होती. त्यामध्ये चार विद्यार्थिनीं सहभागी झालेल्या होत्या. कॉमर्स विभागातील कु. ज्योती अशोक धनावडे या विद्यार्थिनीचा कॉमर्स विषयात शिवाजी विद्यापीठात प्रथम क्रमांक आलेला आहे. रुक्मीणी केंजळे या विद्यार्थिनीला एल.आय.सी. ऑफ इंडिया या कंपनीमार्फत गुणवत्ता शिष्यवृत्ती मिळालेली आहे.

आय.डी.बी.आय. बँकेमार्फत स्वयंम रोजगार ट्रेनिंग दिले. त्यामध्ये २० विद्यार्थिनी सहभागी झालेल्या होत्या. त्यांनी दिपावलीसाठी लागणाऱ्या वस्तू तयार करून विक्री केली. त्यामध्ये त्यांना

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

२६०००/- रुपये इतका नफा झाला. एन.एस.एस. च्या माध्यमातून पिंपरी, मेढा भागातील या गावी अभिनेते सयाजी शिंदे यांच्या मदतीने ११०० वृक्षांची लागवड करण्यात आली.

मौजे हुमगांव येथे दि. १५/०१/२०१७ ते २१/०१/२०१७ या कालावधीत श्रमसंस्कार शिबीर घेण्यात आले. शिबीरामध्ये वृक्षारोपन, गटार व्यवस्था, शोषखड्डे तसेच श्रमाचे महत्व, आरोग्य श्रम, शिक्षण, स्त्री-पुरुष समानता या विषयांवर व्याख्याने झाली. सांस्कृतिक विभागाच्या वतीने जिल्हा पातळीवर झालेल्या स्पर्धेमध्ये भाग घेतलेला होता. उत्तमप्रकारे सहभाग दाखविण्यात आला. विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देण्याच्या दृष्टीने हा विभाग काम करतो. अग्रणी महाविद्यालय योजनेमध्ये स्पर्धा परिक्षा, नॅक मुल्यांकन, कॅशलेस व्यवहार, खेळांचे तंत्र संशोधन गुणवत्ता कर्मचारी कामाचे व्यवस्थापन या विषयांवर कार्यशाळा घेतल्या. ग्रंथालय हा महाविद्यालयाचा आत्मा असतो. ग्रंथालयात १०,२५१ इतकी ग्रंथसंख्या आहे. तसेच ३४ नियतकालिके व जर्नल्स उपलब्ध आहेत. ११ दैनिक वर्तमानपत्रे उपलब्ध आहेत. ओपॅक ऑनलाईन ग्रंथ शोधने व वाचन करणे यासारखी व्यवस्था उपलब्ध आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना वाचनाची आवड निर्माण व्हावी म्हणून उत्कृष्ट वाचक पुरस्कार देण्यात येतो.

विद्यापीठ व महाविद्यालयीन परिक्षा घेतल्या जातात. त्या अत्यंत गुणात्मक पध्दतीने घेतल्या जातात. प्रत्येक वर्गाचा रिझल्ट ९५% ते ९६% लागलेला आहे. ५ (पाच) विद्यार्थीनी विद्यापीठ गुणवत्ता यादीत आलेल्या आहेत. त्यांना प्रत्येकी ५०००/- रुपये शिष्यवृत्ती मिळालेली आहे.

महाविद्यालयात संगणक विभाग उत्तम पध्दतीने चालू आहे. त्यामध्ये ३७ संगणक आहेत. MSCIT, C++, टॅली यांसारखे सहा कोर्सेस चालतात. जिमखाना विभागाच्या सहकार्याने महिला व पुरुष टेबल टेनिस स्पर्धा आयोजित केलेल्या होत्या. त्यामध्ये आपल्या महाविद्यालयाची विद्यार्थीनी कु.पौर्णिमा सातघरे हिची विद्यापीठ व राज्यपातळीवर निवड झाली. अभिजित जाधव (B.Sc. I) या विद्यार्थ्याने झोनल व इंटर झोनलमध्ये सुवर्ण पदक मिळविले व तायक्वांदो स्पर्धेसाठी शिवाजी विद्यापीठ संघात निवड झाली.

ज्युनिअर विभागामार्फत जिल्हा व राज्य पातळीवर कबड्डी, खो-खो, हॉलीबॉल वैयक्तिक खेळामध्ये विद्यार्थ्यांनी नंबर मिळविले. ज्युनिअर विभागातील १२ वी वार्षिक परिक्षा रिझल्ट ९४% आहे.

महाविद्यालयाचे नॅक मुल्यांकन सप्टेंबर २०१७ साली होणार आहे. त्याची तयारी चालू आहे. शिक्षकेत्तर कर्मचारी व ज्युनिअर, सिनिअर प्राध्यापक आपापल्या विभागाचे अत्यंत दक्षपणे काम करीत आहेत.

मा.आमदार शशिकांत शिंदे साहेब व मा.वैशालीताई शिंदे यांच्या मार्गदर्शनानुसार व श्री.अशोकराव नवले व श्री.राहुल जगताप यांचे सहकार्याने अत्यंत चांगल्या पध्दतीने कॉलेजचे कामकाज चालू आहे.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

संपादकीय...

जयवंत २०१७ या रूपाने महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षातील विविध कलागुणांना संधी व वाव देण्याच्या हेतूने या वर्षाचा 'जयवंत २०१७' हा अंक आपल्यासमोर मांडण्याचा प्रयत्न केला आहे.

या अंकामध्ये मराठी, हिंदी व इंग्रजी या तीन भाषांमधून विद्यार्थ्यांनी लिहिलेल्या ललितलेख, प्रवासवर्णन, कविता, विनोद, संशोधन अहवाल इ. यांचा अंतर्भव आहे. यासोबतच महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ चा एकूणच लेखाजोखा, विविध कार्यक्रमांची छायाचित्रे, विविध विभागाचे तसेच प्राध्यापकांचे वैयक्तिक वार्षिक अहवाल या अंकातून घेण्यात आलेले आहेत.

२०१७ चे मुखपृष्ठातून स्त्रीभ्रुण हत्या तसेच बेटी बचाव, बेटी पढाव हा संदेश मांडण्याचा प्रयत्न केला आहे. सामाजातील स्त्रीभ्रुणहत्येचे प्रमाण कमी व्हावे तसेच मुलींना जन्म देवून त्यांना शिक्षणाच्या प्रवाहात आणावे असे सुचित करणारे हे मुखपृष्ठ प्रा.डॉ.विनोद पवार यांच्या कल्पनेतून साकारलेले आहे.

हा अंक तयार करत असताना संपादक मंडळातील सदस्य प्रा.आनंद साठे, प्रा.राजेंद्र ननावरे यांचे बहुमोल सहकार्य मिळाले. तसेच मा.प्राचार्य डॉ.एम.बी.वाघमोडे, उपप्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे, प्रा.डॉ.विनोद पवार यांचेही मी मनःपूर्वक आभार मानतो.

तसेच जयवंत २०१७ चे रेखांकन व छपाईचे काम करणारे श्री स्वामी समर्थ प्रिंटींग प्रेस चे प्रो.प्रा. श्री.संजय जुनघरे यांचेही मी आभार मानतो कारण या अंकाची उत्तम सजावट यामध्ये त्यांचे योगदान मोलाचे आहे. या अंकासाठी प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष मदत करणारे महाविद्यालयाचे प्राध्यापक, शिक्षकेत्तर कर्मचारी या सर्वांचे आभार.

धन्यवाद !

संपादक
डॉ.सारंगपाणी शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

नियतकालिक जयवंत २०१६-१७

दि प्रेस रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स अँक्ट नियम फॉर्म ४ प्रमाणे प्रकटन

१. प्रकाशन स्थळ :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
२. प्रकाशन काळ :- वार्षिक
३. प्रकाशकाचे नांव :- प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमोडे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
४. संपादकाचे नांव :- प्रा. श्री. सारंगपाणी शिंदे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
५. मुद्रकांचे नांव :- श्री. संजय जुनघरे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- श्री स्वामी समर्थ प्रिंटिंग प्रेस, मेढा
६. मालकी :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
ता.जावली, जि.सातारा.

मी प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमोडे जाहीर करतो की, वर दिलेला तपशील माझ्या माहिती व समजुतीप्रमाणे बरोबर आहे.

प्राचार्य
डॉ. एम. बी. वाघमोडे

जयवंत नियतकालिकामध्ये व्यक्त झालेल्या मताशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

मराठी विभाग

प्रा.आनंद साठे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.	अ.नं.	घटक	पान नं.
१	शिवाजी महाराज युगपुरुष	९	२५	पैसा झाला मोठा	४१
२	यशवंतराव चव्हाण	११	२६	शेतकऱ्याचे आत्मवृत्त	४२
३	निर्सगकन्या बहिणाबाई	१३	२७	वाणिज्यकोश- एक अनमोल	४४
४	आयुष्य	१५		ज्ञानठेवा	
५	नातं	१६	२९	भारतातील भांडवल बाजार	४७
६	छ.शिवाजी महाराज मॅनेजमेंट गुरु	१७		उगम आणि उत्क्रांती	
७	अर्थक्रांतीच्या दिशेने	१९	३०	मैत्री	५०
८	आयुष्यावर प्रेम कराल तर	२१	३१	आई	५०
९	मित्र	२३	३२	ओव्या	५१
१०	ती सध्या काय करते	२४	३३	निर्लज्जपणा	५२
११	स्त्री भ्रुण हत्या टाळा	२६			
१२	शिक्षण पध्दती आजची, कालची उद्याची	२७			
१३	समुद्राच्या लाटा	२८			
१४	आजही स्त्रीजीवन असुरक्षितच	२९			
१५	माझा हक्काचा देव	३०			
१६	माझी अविस्मरणीय सहल	३१			
१७	माझी आई	३२			
१८	प्रेम म्हणजे काय?	३३			
१९	ह्याला म्हणतात जिद्द	३४			
२०	नोटाबंदीची आरती	३५			
२१	पराग हवालदार	३६			
२२	डॉ. आनन शेटी	३७			
२३	किडनी निकामी का होते	३८			
२४	कचरा करु कमी आरोग्याची हमी	३९			

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* शिवाजी महाराज युगपुरुष *

गंगा-सिंधू-यमुना-गोदा कलशातून आल्या शिवरायाला स्नान घालूनी धन्य धन्य झाल्या धिमी पाऊले टाकीत येता रुद्राचा अवतार अधीर हृदयातूनी उमटला हर्षे जयजयकार

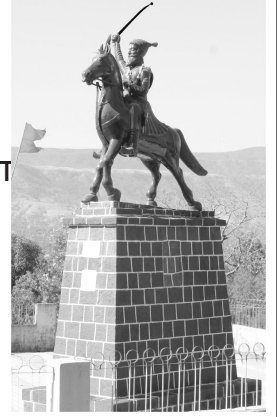
छत्रपती शिवाजी महाराज हे तीन शब्द नुसते उच्चारले की अंगावर काटा उभा राहतो. महाराष्ट्रातच नाही, भारत देशातच नाही तर संपूर्ण विश्वात अतुलनीय अद्वितीय, अलैकिक असा दुसरा शिवाजी राजा सापडणं अवघड आहे. जगातल्या साहसी, पराक्रमी आणि सफल अशा राजांमध्ये शिवाजी महाराजांचा समावेश करावाच लागेल. अलेंक्झांडर, नेपोलियन बोनापार्ट, ज्युलियस सीजर आदि योद्ध्यांइतकेच महाराजांचे कर्तृत्व होते, नव्हे काही प्रमाणात यांच्यापेक्षा जास्तच महाराजांचे कर्तृत्व होते. कारण या राजाकडे तयार सैन्य, भुभाग होता. तर महाराजांना सर्व शुन्यातून उभे करावयाचे होते. हे राजे आपल्या आयुष्यातील शेवटची निर्णायक लढाई हरले तसेच त्यांच्या त्याच पराजीत अवस्थेत अंत झाला. त्यांचबरोबर त्यांच्या मृत्यूनंतर त्यांचे साम्राज्य लोप पावले. पण महाराजांनंतर त्यांचे साम्राज्य टिकले आणि वाढलेही.

शिवाजी महाराज युगपुरुष होते. त्यांनी अनेक नव्या गोष्टी सुरु केल्या. देशातले पहिले खडे सैन्य त्यांनी उभे केले. त्यांनी देशातले पहिले नौदल उभे केले. जलदुर्ग उभारले. शिवरायांनी वतनदारी पध्दती बंद केली. सैनिकांना अधिकाऱ्यांना पगार सुरु केले. शेतकऱ्यांचं शोषण करणारी जामिनदारी पध्दत बंद करुन शेतकऱ्यांना फायदा असणारी रयतवारी पध्दत आणली.

शिवाजी महाराज रयतेचा जाणता राजा होते हे खरचं. शिवराज्याभिषेकापूर्वी एक महिना आधी

लिहिलेल्या एका पत्रातून त्यांना रयतेची किती काळजी होती हे कळते. महाराज लिहितात 'कोण्ही कुणब्याचे येथील दाणे आणील. कोण्ही भाकर, कोण्ही गवत, कोण्ही फाटे, कोण्ही भाजी, कोण्ही पाले ऐसे करु लागलेत. म्हणजे जे कुणबी घर धरुन जीवमात्र घेऊन राहीले आहेत तेही जाऊ लागतील. कित्येक उपाशी मराया लागतील म्हणजे ऐसे होईल की मोगल मुलकात आहे त्याहून अधिक तळतळाट होईल हे तुम्ही बरे जाणोन बहुत यादी धरुन वर्तणूक करणे कोण्ही रयतेस काडीचा आजार दयायास गरज नाही. ज्याला जे पाहिजे. दाणा हो अगर गवत हो. अगर फोटे भाजीपाले व वरकड विकाया येईल ते रास्त घ्यासे. बाजारात जावे रास विकत आणावे, कोन्हावरही जुलुम अगर कोन्हासी कलागती कराया गरज नाही.' यावरुनच शस्त्राच्या जोरावर सैन्य जनतेवर अत्याचार तर करणार नाही ना याची महाराजांना काळजी होती. वरील पत्राच्या उपदेशाच्या बरोबर विरुध्द वर्तन आमचे राजकारणी करतात. जनतेचा पैसा साधनसामग्री आपलीच आहे या थाटात आजचे राजकारणी आहेत. इतकेच काय तर सामर्थ्याच्या बळावर मोक्याच्या ठिकाणी असलेल्या जमिनीही हे राजकारणी लोक बळकावतात. जनतेच्या भाजीच्या देठालाही हात लावू नका. सांगणारे महाराज कुठे आणि जनतेच्या भाजीच्या देठाला सोडून बाकी सर्वांवर आपलाच हक्क आहे या थाटात वावरणारे आजचे नेते कुठे ! पण आपल्या प्रत्येक सभेच्या सुरुवातीला हे लोक न चुकता हार घालतात !

एखाद्या भागातून सैन्य जात असताना शेतीपासून दूरवरुन न्यावे कारण शेतामधून नेल्यास

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

शेताची नासाडी होईल व तसे झाल्यास शेतकऱ्याने जगायचे कसे याचाही विचार महाराजांचा होता. राज्य उभारणीसाठी काय आवश्यक आहे याबाबत महाराजांचा खोलवर विचार होता. व्यापार राज्यासाठी खुप महत्वाचा आहे हे महाराज जाणून होते. 'साहुकार हे तो राज्याचे भुषण' असे महाराज म्हणत. याकाळातही हे वाक्य फार महत्वाचे आहे. स्वातंत्र्योत्तर काळात जर आपल्या राज्यकर्त्यांना या वाक्याचा विसर पडला नसता तर आज कदाचित भारत हे विकसित राष्ट्र असते. आपल्या काळाच्या भरपूर पुढे पाहण्याची महाराजांची दूरदृष्टी हे महाराजांच्या यशाचे फार मोठे रहस्य आहे. महाराजांनी जलदुर्ग बांधले कारण व्यापाराच्या नावाखाली येणारे ब्रिटीश, पौर्तुगिज, फ्रेंच यांचा मूळ हेतू काय आहे हे महाराज जाणून असावेत आणि त्यांच्यावर जरब ठेवण्यासाठी महाराजांनी जलदुर्ग नौदल उभे केले.

महाराज धार्मिक होते पण अंधश्रध्दाळू नव्हते. महाराजांचा तुकाराम महाराज, समर्थ रामदास, मैनी बाबा व इतर अनेक संतमहात्म्यांशी संबंध आला. महाराजांनी रायशेवराच्या साक्षीने घेतलेली शपथ हे राज्य व्हावे ही तों श्रीचीच इच्छा, असेही महाराज म्हणत, पण धार्मिक असूनही महाराज अंधश्रध्दाळू नव्हते. महाराजांनी सिंधुबदीची प्रथा मोडून काढली. ज्या काळात समुद्रात काही मीटर जाणही पाप होत त्या काळात महाराजांची जहाज मस्कटपर्यंत जाऊन पोहोचली होती. अजून एक उदाहरण म्हणजे राजाराम हा महाराजांचा पुत्र पालथा जन्मला तेव्हा महाराज म्हणाले होते मुलगा पालथा जन्मला, बहुत उत्तम. आता तो दिल्ली पालथी घालेल.

शिवरायास आठवावे । जिवित्व तृणवत मानावे ।
इहलोकी परलोकी रहावे । किर्तीरुपे ॥
शिवरायांचे कैसे चालणे । शिवरायांचे कैसे बोलणे ।

शिवरायांचे सलगी देणे । कैसे असे ।
शिवरायांचे आठवावे रुप । शिवरायांचा आठवावा प्रताप ।
शिवरायांचा आठवावा साक्षेप । भूमंडळी ॥

इंगुळकर अक्षय तानाजी
(बी.एसस्सी. भाग ३)

* आई *

प्रेमळ माझी आई
साखरेहून गोड माझी आई
जन्म घेतला तुझ्या पोटी
भरेन मी तुझी ओटी
तू आहेस प्रेमाचा सागर
तू आहेस मायेचा आगर
तू हाक मारता मला
शब्दात तुझ्या प्रेमलळा
आई तुझ्याशिवाय अपूर्ण
आहे माझे जीवन
तु आहेस म्हणून
जीवनाला आहे अर्थ
नाहीतर माझे सारे
जीवन आहे व्यर्थ

अमृता कुंभार
(बी.ए. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* महाराष्ट्राचे शिल्पकार * * यशवंतराव चव्हाण *

रक्षण करण्या स्वातंत्र्याचे ।
उभा ठाकला सार्मथ्याने ॥
शिवरायांची उत्कट प्रतिमा ।
जणू अवतरली यशवंतरूपाने ॥

शिवप्रभूंच्या पदस्पर्शाने पावन झालेल्या
महाराष्ट्रात अनेक थोर भाग्यविधाते जन्माला आले.

भारत माते पुत्र शहाणे अमित तुला लाभले
तुझ्या कुशीला परी जन्मली काही वेडी मुले

मुलांनो भारतमाता त्यावेळी पारतंत्र्यात होती. तुम्हां-
आम्हां सारखी शहाणी मुले संसारात रंगली होती. स्वार्थात
रंगली होती, पण भारतमातेच्या पोटी अशी काही मुले
जन्माला आली की त्यांनी फक्त त्याग केला. देश
स्वातंत्र्याचा विचार केला सुखी संसाराची होळी आणि
देश रक्षणासाठी वाजवली टाळी अशा या मुलांमध्ये महात्मा
गांधी, सावरकर, नेहरू असे अनेक थोर भाग्य विधाते
होऊन गेले, त्यांपैकी यशवंतराव हे एक होते.

हा राकट देश मराठा ।

ही नवरत्नांची खाण ।

इथेच लढले सत्यासाठी यशवंतरावांचे प्राण ।

इथेच झिजले चंदनापरी यशवंतराव आमुचे महान ।

यशवंतरावांचा जन्म ऋषीमुनींच्या वास्तव्याने
पवित्र झालेल्या महाराष्ट्राच्या मातीत देवराष्ट्र या गावी १२
मार्च १९१४ रोजी झाला. दारिद्र्याने पछाडलेल्या पण
स्वाभिमानी जगणाऱ्या शेतकरी कुटुंबात यशवंतराव वाढले.
मातेच्या संस्कारात श्रीमंतीत बंधूच्या देशप्रेमी वृत्तीतून
यशवंतरावांच्या अंगी विविध गुणांची निर्मिती झाली. नका
बाळांनो डगमगू, चंद्र सुर्यावर जाईल ढगू, या ओवीनेच
यशवंतरावांना थोर महात्मा बनवले. मन मोठं कर या
विठामातेचा दुसरा धडा त्यांनी लहानपणीच गिरवून घेतला
होता.

एखदा काय झाले, सर वर्गात आले. खुर्चीवर
बसले आणि मुलांना म्हणाले मुलांनो तुम्ही मोठेपणी कोण
होणार? कोण म्हणाले मी डॉक्टर होणार, तर कोणाला
वकिल व्हावेसे वाटले, अहो कोण म्हणाले मी इंजिनियर
होणार. यशवंतराव म्हणाले, मी यशवंतराव चव्हाणच
होणार. जणू नियतीचं त्यांच्या तोंडून बोलून गेली, तुरुंगवास
भोग पण माफी मागू नकोस, हा मातेचा संदेश घेऊन ते
आयुष्यभर ताठ मानेनेच जगले.

१९४२ साली फलटण च्या वेणूताईशी त्यांचे
लग्नही झाले. अहो, पण देशभक्तास कुठला आलाय संसार
त्यासाठी खुले तुरुंगाचे दार.

१९४७ सालं उजाडलं आणि साऱ्या देशाला आनंद
झाला. कारण इंग्रज सरकारने गाशा गुंडाळला आणि सारा
देश स्वातंत्र्य झाला. आता किती सांगू मंत्री प्रथम
मुख्यमंत्री, अर्थमंत्री, पुरवठामंत्री, संरक्षणमंत्री, अशी एक
एक पायरी यशवंतराव वर चढत गेले आणि शेवटचे उच्च
स्थान म्हणजे या देशाचे उपपंतप्रधान झाले. साऱ्या देशाला
आनंद झाला. कारण त्यांना एक देशभक्त मिळाला होता.
सरांना दिलेला शब्द यशवंतरावांनी पूर्ण करून दाखविला.
वर्ष १९६२ हिंदी चिनी भाई भाई म्हणत चिन्यांनी भारताच्या
पाठीत खंजीर खुपसला. भारताचे पंतप्रधान पंडित नेहरू
यांना प्रश्न पडला. त्यांनी यशवंतरावांना दिल्लीला बोलावले
आणि संरक्षणमंत्री हे पद दिले गेले. हिमालयाच्या मदतीला
सह्याद्री धावून गेला आणि काय आश्चर्य युद्धबंदीची घोषणा
झाली.

मानवेंद्रराय यांच्या विचारांचा पगडा मनी घेवून
त्यांनी महाराष्ट्र रुपी मंगल कलशाची निर्मिती केली.
महाराष्ट्ररुपी मंगल कलशाची निर्मिती करणारे व्यक्तिमत्व
मूर्तरूपात कोठेही दिसत नाही. कराडच्या विरंगुळात नाही
की संगमावर नाही. जो कोणी स्वतःला महाराष्ट्रीयन
समजतो त्याने त्याच्या मनात डोकावून पाहावे, त्याला

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

तिथे शिल्प दिसेल आणि शिल्पकारही दिसेल.

अशा या शिल्पकारास माझे
कोटी कोटी प्रणाम ॥
यशवंतरावांच्या या कार्याला
मी प्रणाम करते,
प्रणाम मी करते ॥
शब्दफुलांची गौरवमाला
श्रद्धेने मी अर्पिते,
श्रद्धेने मी अर्पिते ॥

कु. दामिनी धनावडे
(बी.एसस्सी. भाग २)

* मन - एक वेडं फुलपाखरु

मन एक वेडं फुलपाखरु असतं
कधी या फुलावर तर कधी त्या फुलावर बसतं
ज्याला सुगंध असेल फक्त त्याच फुलाकडे पाहून
हसतं
ते कधी एका फुलावर स्थिर नसतं
कारण मन हे एक वेड फुलपाखरु असतं
ते फक्त प्रेम करणाऱ्यांनाच दिसतं
त्याला सुंदरच फुले आढळतात जास्त
ते कधी इथे तर कधी तीथे आहे असं भासतं
पण ते त्याच्याच रंगात असतं
कारण मन हे एक वेड फुलपाखरु असतं !

* विनोद *

पहिला दारुडा :- मी एक लाथ मारीन तर तुला थेट
मुंबईला उडवेन.

दुसरा दारुडा :- पण थोडी सावकाश मार, मला
ठाण्याला उतरायचं आहे.

भिकारी :- मॅडम, आज मला भाकरी आणि शिळ्या
भाताएवजी केक किंवा गोडधोड द्या.

मॅडम :- का रे? आज काय खास आहे?

भिकारी :- (उत्साहाने) आज माझा वाढदिवस आहे.

रॉबर्ट :- बॉस हमारे गँग में नए लडके आए है।

ये लडके होशियार है लेकिन अभी तक
बोल्ड नहीं बने है ।

अजित :- इन लडको को इंडियन बोलर्स के सामने
खडा करवा दो, सिर्फ बोल्ड ही नहीं बल्कि
क्लीन बोल्ड हो जाएंगे।

गण्या :- आजी, मी धावण्याच्या शर्यतीत भाग
घ्यायला चाललोय. नमस्कार करतो,
आशिर्वाद दे.

आजी :- हो का? सावकाश पळ रे बाबा !

आई :- गंगू अग धावत जा आणि दूध उतू जातय का
पहा !

गंगू :- धावत जाऊन पाहून येते.

आई :- काय झालं गं?

गंगू :- आई दूध उतू जातय ते मी पाहून आले !

कु.योगिता सुर्वे

(बी.एसस्सी. भाग १)

* निसर्गकव्या बहिणाई - माझी आई *

आई म्हटली की, इथून-
तिथून एकच ती व्यक्ती
नसून देवाचे अस्तित्व
पटवून देणारे दैवत आहे.
रंक असो राव असो,
झोपडीपासून तर
राजमहालापर्यंत, सर्वांचे ते
मातृदैवत आहे. इथे पिठात

पाणी घालून झालेले नाम-मात्र दुधही अश्वत्थाम्याला
अमृतासमान वाटले. रानात मी एक दृश्य पाहिले होते.
एका आदिवासी मातेने पिकलेली उंबरे फोडून आणि
फुंकून आपल्या लहानग्याला दिली. ती त्याने मोठ्या
चवीने मिटक्या मारतच खाल्ली. इथे उंबरालाही
अंजिरत्व प्राप्त झाले. कैकयीही दृष्ट माता म्हणून गणली
गेली. तरी शापाच्या वरदानी रामायण निर्माण करणारी
ती भरतमाता आणि कुंती ही कुमारी माता म्हणून
हिणवली गेली तरी महाभारताला उजाळा देणारी ती
महारती उदार कर्णाची माता! वात्सल्य आणि त्याग
यांचा जेथे संगम होतो तेथे आई हे माऊली दैवत
निर्माण झाले. पुरुषापेक्षा ही श्रेष्ठ ठरते. तान्हयाला
बघून बापाचा कंठ दाटेल परंतू त्याला पान्हा मात्र फुटु
शकत नाही. त्याला ज्ञानेश्वर व्हावे लागते. तेव्हाच
तो माऊली या दिव्यपदाला पोहचू शकतो. ही एक
तपस्या आहे. (पुर्वीच्या शतकात ज्ञानेश्वरांनी साधली
होती) हा माझा उद्गार केवळ कंसातला नसून चंद्र
कंसातला आहे.

बालपणी शाळा सुटल्यावर पाटी-फुटो वा न
फुटो आई मला भुक् लागली. अशा गीताला स्थान
नाही. नीज न ये तर गीत म्हणावे ही साधी सुधी
अंजनी गीत कविता. प्राथमिक मराठी अभ्यासक्रमात
होती. काण्याबरोबरच मला संगिताचे उपजत देणे.
शाळेत मी हे गीत गायले असताना आमच्या मारक्या

मास्तरांचा हात ही शाब्बासकीने माझ्या पाठीवर फिरला
होता. थोर तुझे उपकार आई ही कविता ही त्या
अभ्यासक्रमात होती. त्यानंतर एक प्रसंग मला
आठवला. या मातृसंबंधीच्या कविता ऐकून एक हजरत
उर्दू शाळा मास्तर गहिवरले आणि तो गहिवर दाबून
मोठ्या खेदाने म्हणाले अफसोस की बात के पढाई के
लिए हमारे उर्दू किताब में माँ के प्यार पर एक भी
गाना नहीं! हजरत फार परेशान झालेले दिसले.

नीज न यावे तर गीत म्हणावे
अथवा झोके देत बसावे
कोण करी हे जीवेभावे
ती माझी आई!

या संपूर्ण कवितेचा त्यांनी उर्दूमध्ये तरजुमा
केला. त्याचे पहिलेच कडवे अजुनही माझ्या तोंडी
आहे. कडव्या हजरतेचे हे कडवे नसुन गोडवेच आहे.

नींद न आए तब गाना गाएं ये
मुझे झुलेमे कौन झुलाएँ
कौन करे ये प्यार जिगरसे
ओ मेरी अम्मा !

ओ मेरी अम्मा ही शब्दकळा ऐकून काही मराठी
मने मनातल्या मनात हसली. परंतू हजरत
चाचा मात्र अगदी गहिवरून गात होते. असा आहे हा
मातृमहिमा ! आईचे अंगाई गीत ऐकून जगाचा
कोलाहलही शांत होता. आईची हाक ऐकल्यानंतर
तहान आणि भूक कशा हरपून जातात ! आईचा तो
प्रेमळ हात पाठीवर फिरताच दुःख कुठल्याकुठे विसरून
जाते. आईच्या हातचा घास म्हणजे अमृताची आस
आणि आईच्या हातचा मार म्हणजे कर्तव्याचे खरे खरे
सार !

आमच्या जळगावापासुन अवघ्या २ मैलावरच
आसोदे हे गाव आहे. तेथील महाजन घराण्यात माझ्या
आईच्या बहिणीचा जन्म झाला. माझे आजोबा उखाजी

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

महाजन हे जमिनदार आणि गावातले कर्ते पुरुष. माझ्या आईच्याच शब्दात सांगायचे म्हणजे -

बापाजीच्या हायलीत
येती शेट - शेतकरी
दारी खेटराचा खच
घरी भरली कचेरी
गावामधी दबदबा
बाप महाजन माझा
त्याचा काटेतोल न्याय
जसा गावामधी राजा ।

सदा आबादी आबाद माझ आसोद माहेर !
अशा या महाराज घराण्यातून जळगावचे खंडेराव चौधरी यांची सुन म्हणून वतनदार चौधरी वाड्यात बहिणाबाई आली. त्यावेळी ती १३ वर्षाची होती. या नांदत्या घराचा पसाराही फार मोठा एकत्र कुटुंब होते. नंतर तिचे भाऊ विभक्त झाले. घराशेताच्या वाटण्या झाल्या. स्वतंत्र घरात माझे वडिल नथुजी राहू लागले. त्यानंतर २ ते ३ वर्षांनी मोठा दुष्काळ पडला. वाड्यातील धान्याचे पेंव संपले. घरातील पोती आणि गोणी रिकाम्या होऊन फक्त गोणपाटे उरली ! माप आणि गोणी तुका म्हणे रीती दोन्ही !

माझी आई गव्हाळरंगाची मध्यम बांध्याची थोडक्यात म्हणजे ती १० जनीसारखी होती. परंतु मितले आणि रसाळ असे काही ती बोलू लागली. म्हणजे हजारात उठून दिसावी अशी ती होती. इतपत तिचे व्यक्तिमत्व होते. तिची सहज बोलण्याची भाषा लोभविते तशीच चित्तवृत्ती होती ! तिच्या गाण्याचा आवाज अगदी मधुर होता. दळता दळता ओव्या गाऊ लागली. म्हणजे जात्याच्या (घरोटाच्या) घरी येणारे सुर घर निनादून टाकीत असत. घरोटाच्या घरघरीतही नाद असतो हे तिला कळाले होते. मधुर आवाज हेच

तिचे सौंदर्य होते. नाहीतर सुर आणि सुरत ही बहुधा एकत्र येतातच कुठे.

तुझ्या पायांची चाहूल
लागे पानापानामधी
देवा तुझ येनं जानं
वारा सांगे कानामधी
माझ्यासाठी पांझूरंगा
तुझं गीता भागवत
पावसात समावत
माटी मधी उगवतं

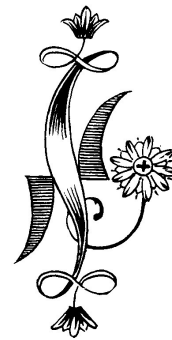
शेतशिवारांतील झाडांशी, वृक्षवल्लींशी तिची मैत्री होती. आईचा शेवटचा श्वास केव्हा निघून गेला कळाले नाही. तिच्याच शब्दात सांगायचे म्हणजे.....

आला सास गेला सास
जीवा तुझ रे तंतर
अरे जगनं-मरनं
एका सासाचं अंतर !

तो शेवटचा श्वास निघून गेला. आईच्या इच्छेप्रमाणे तिचा पार्थिव देह आमच्या जाम मळ्यातच आणला. अशा त्या देवाघरी बहिणाबाई निघून गेली.

संग्राहक - कु. योगिता बाळू कदम

(बी.ए. भाग - १)

* आयुष्य.....! *

आयुष्य म्हणजे नक्की काय? तर दोन श्वासांमधील आंतर यालाच आयुष्य म्हटले जाते. जेव्हा बाळ जन्माला येते तेव्हा त्याने घेतलेला पहिला श्वास, आणि माणूस मृत्यूच्या दारात उभा असताना त्याने सोडलेला शेवटचा उच्छ्वास. या दोन श्वासांमध्ये जे काही आंतर असते त्या म्हणतात आयुष्य. आपलं आयुष्य कसं आहे किंवा कसं असावं हे सर्वस्वी आपल्यावर अवलंबून असत. आयुष्याकडे पाहण्याचा आपला दृष्टीकोन कसा आहे यावर आपल आयुष्य कस आहे हे अवलंबून असत. त्यामुळे आपला आयुष्याकडे बघण्याचा दृष्टीकोन हा नेहमी सकारात्मक असला पाहिजे. आयुष्य जगत असताना प्रत्येकाच्या वाट्याला सुख किंवा दुःख हे सारखेच येते. अस म्हणता येईल की, आयुष्याच्या रेशनकार्डवर दुःखाचा कोठा जास्त आहे आणि सुखाचा कोठा कमी आहे आणि जे लोक त्या दुःखाचा विचार करत बसतात त्यांना त्यांच्या आयुष्यात असलेल्या सुखाचा उपभोग घेताच येत नाही. आपण आपल्या दुःखाकडे एवढे लक्ष देत असतो की समोर आपल्या दारात उभे असलेल्या सुखाकडे आपल लक्षच जात नाही.

आजकाल माणूस दुःख, पैसा, काम, श्रीमंती अशा गोष्टींमध्ये इतका गुंतलाय की आपली माणस आपल्यावर प्रेम करणारे आपले घरचे आपली नाती, माणसातील माणुसकी यांच्याकडे त्याच लक्षच जात नाही. आयुष्यात आल्यासारखं असं काही तरी करता आलं पाहिजे की, आपण जीवंत असतानाच नव्हे तर मेल्यानंतर देखिल आपल नाव कोणीतरी त्याच्या ओठांवर आणून किमान डोळ्यातून दोन अश्रूंचे थेंब काढावे. आपल्या आयुष्यात असलेल्या माणसांना इतकं प्रेम दयावं की, आपण नसताना त्यांना आपली उणीव जाणवावी. मोठ-मोठ्या कंपन्यांमध्ये मोठ्या खुर्चीवर बसण्यापेक्षा माणसांच्या मनात बसल पाहिजे. कारण कंपन्यामधल्या त्या मोठ्या खुर्चीवरून आपल्या वयानुसार आपण निवृत्त होतो. पण माणसाच्या मनात बसलो की, मग ती त्याच्या मनातील आपली जागा

कोणीच घेऊ शकत नाही.

आपल्या आयुष्यात कोणत्या गोष्टी नाहीत याचा विचार करून दुःखी होण्यापेक्षा कोणत्या गोष्टी आहेत याच्याकडे लक्ष देऊन आनंदी रहायला शिका. आयुष्यात अनेक घटना घडतात, पण आपण त्या घटनांमुळे झालेल्या तोट्याचा इतका विचार करतो की, त्या घटनेमुळे आपल्या आयुष्यात काहीतरी चांगल देखिल घडतय हे आपल्या लक्षात येत नाही. आयुष्य हे स्वतःच्या मनाप्रमाणे जगा पण ते स्वतःसाठी जगण्यापेक्षा इतरांसाठी जगा. जरी तुमच्या लहानपणी तुमच्या परिस्थितीमुळे तुम्हाला सुखसोई उपभोगता आल्या नाहीत तर मग आता पुन्हा ते बालपण जगा. अगदी मनमोकळे हसा, जोरात गाणी म्हणा, नाचा, अगदी मन मोकळे हव तस वागा दुनियाची फिकर न करता जगा, अगदी मनमोकळे हसा, जिभेला आवडेल ते खा, आयुष्य आता आहे ना मग ते आताच जगायला शिका. आयुष्यातला प्रत्येक क्षण अनुभवायला शिका मग तो दुःखाचा असेल किंवा आनंदाचा. आयुष्यातला प्रत्येक क्षण असा जगा की तो शेवटचा आहे अस समजून जगा. कारण पुढचा क्षण कसा असेल काय नवीन घेऊन येईल हे आपल्याला देखिल माहित नसतं. आयुष्यातील प्रत्येक क्षण हा एकदाच येतो. तो परत येणार नाही हे लक्षात घ्या आणि जगा आयुष्यात कुणावर तरी जीवापाड प्रेम करा. कोणीतरी आपल्यावर प्रेम करेल अस वागा. आपल्या आपल्यामुळे आपली माणस कशी आनंदा राहतील याचा विचार करा. माणसातील माणुसकी जपायला शिका. आपण आयुष्य किती जगलो हे महत्वाचे नाही पण जेवढे जगलो ते आयुष्य कसे जगलो हे महत्वाचे आहे.

आयुष्य खरच खूप सुंदर आहे फक्त ते त्या पध्दतीने जगायला शिका !

मानकर अस्मिता आनंदराव
(बी.एसस्सी. भाग १)

* नातं *

आयुष्य जगत असताना महत्वाचे असते ते म्हणजे नाती जपणे. नाती अनेक प्रकारची असू शकतात. मग ते आई-मुलाचे, वडील-मुलाचे, पती-पत्नीचे किंवा मग बहिण-भावाचे नाहीतर मैत्रीचे असेल अशी अनेक नाती असतात. नात्यामध्ये महत्वाचा असतो तो म्हणजे एकमेकांवर असलेला विश्वास. जर विश्वास असेल ते नाते घट्ट होते आणि आयुष्यभर टिकून राहते. माणूस जन्मला की त्याच्यासोबत नात्याचाही जन्म होतो. तर काही नाती जगत असताना निर्माण होतात. नात हे एकदम घट्ट होत नाही त्याला प्रेम असावं लागत. एकमेकांवर विश्वास असावा लागतो. एकमेकांवर जीव लावावा लागतो. आपल्या नात्याला वेळ दिला की नातं हळूहळू उमलत जातं. एकदा नातं उमलल ना, की मग ते एखाद्या सुगंधी उमललेल्या फुलाप्रमाणे सुवासिक होतं आणि आपल्याला आयुष्यभर सुगंध देतं.

पण कधीकधी खूप छोट्या-छोट्या गोष्टींमुळे नात्यामध्ये कटूता निर्माण होते आणि अशा गोष्टींमुळे नाती तुटतात. एकदा नाते तुटले की मग ते पुन्हा पुर्वरत जोडले जाणे फार कठीण होऊन बसतं आणि जरी काळाच्या ओघात ते जोडले गेले तरी नात्याच्या घाग्यामध्ये गाठ पडते. त्यामुळे आपण नाती जपायला शिकले पाहिजे. आयुष्यात पैसा मिळवण्यापेक्षा नाते जपले तर ते कोणत्याही कठीण परिस्थितीत उपयोगी पडते. नात्याचे बंध हे खूप नाजूक असतात. ते नाजूकतेने संभाळता आले पाहिजेत. एकदा का आपण नाती जपायला शिकलो की मग आयुष्य खूप सुंदर बनते. जगण्याची ओढ निर्माण होते. कारण नात्यातील गोडवा आयुष्यात नवीन रंग भरतो आणि मग आपले व्यक्तीमत्व खुलते. त्यामुळे नाती जपायला शिका. पैसा तर सर्वच कमवतात, पण माणसे कमवा. स्वतःवर तर सर्वच प्रेम करतात पण दुसऱ्यावर प्रेम करा. देवाकडे

स्वतःसाठी काहीतरी मागत बसण्यापेक्षा दुसऱ्यासाठी मागा. तुम्हाला स्वतःसाठी मागण्याची गरजच पडणार नाही आणि मग बघा आयुष्य किती सुंदर होऊन जाईल.

मानकर अस्मिता आनंदराव
(बी.एसस्सी. भाग १)

* जीवन *

मॉडर्न युगात वावरतायं
जगाबरोबर पळतायं
परिवर्तन करण्याचा प्रयत्न करतायं
तरीही एक पाऊल मागे वळतायं
जीवन म्हणजे नेमके काय ?
हेच मुळात विसरतायं
जीवन म्हणजे जल असते
जगण्यातील नवी उमेद असते
ऊन-सावलीचा खेळ असते
सुख-दुःखाचा मेळ असते
जन्म-मृत्यूची वेळ असते
या ही पलीकडे संस्कृती अन्
प्रकृती यांची साथ देणारे
एक अतुट नाते म्हणजे
आयुष्य सार्थकी लावणारे
ध्येय गाठणारे जीवन असते.

कु.ललिता लक्ष्मण ढेबे
(बी.कॉम. भाग १)

* छ. शिवाजी महाराज मॅनेजमेंट गुरु *

हा लेख ज्यांना व्यवस्थापन माहित आहे परंतू इतिहास माहित नाही त्यांच्यासाठी आहे. हा ज्यांना इतिहास माहित आहे परंतू व्यवस्थापन माहित नाही त्यांच्यासाठी आहे. हा लेख ज्यांना व्यवस्थापन आणि इतिहास अजिबात माहित नाही अशा लोकांसाठी आहे.

आजच्या स्पर्धेच्या युगामध्ये ज्याला नावलौकिक मिळवायचा आहे त्याने एकतर नेता होणे आवश्यक आहे किंवा यशस्वी व्यवस्थापक होणे आवश्यक आहे. जगाच्या स्पर्धेत आज आजची पिढी व आपला देश सक्षमपणे उतरावण्यासाठी तरुणांना प्रेरणा मिळणे खूप महत्त्वाचे आहे. आणि तरुणांना प्रेरणा देण्यासाठी राष्ट्राच्या निर्मितीसाठी मग आपल्या समोर छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या शिवाय दुसरे कोणते नाव येणार? म्हणून छत्रपती शिवाजी महाराजांचे जीवनच एकंदरीत प्रेरणादायी असेल तरी त्यांची जीवनसुत्री पाहणे तेवढेच गरजेचे आहे. छ.शिवाजी महाराजांना आतापर्यंत लोक एक यशस्वी योद्धा राजा म्हणून ओळखत होते. परंतू लोक एक यशस्वी राजा होण्यासाठी जे मूलभूत गुण जबाबदार गुण म्हणजे प्रभावी नेतृत्व. दुदैवाने आपल्या देशातील लोकांनी व्यवस्थापन शास्त्राकडे पुरेसे लक्ष दिले नसल्याने त्यांनी महाराजांना व्यवस्थापकीय दृष्टीकोनातून पाहिले नसावे.

छ.शिवाजी महाराजांची प्रेरणा जगाने घेतलेली आहे. आज आपण पुन्हा त्यांच्या नावाचा जागर करून तरुणांना व्यवस्थापक क्षेत्राची जान करून देणार आहोत. व्यवस्थापन म्हणजे इतरांकडून काम करून घेण्याची एक कला. शिवाजी महाराजांच्या व्याख्येत सांगायचे झाले तर - माणसांकडून काम करून घेण्याची योग्य कला आणि तीही त्या माणसाला योग्य मोबदला देऊन करून घेण्याची बांधिलकी. एखाद्याचे शोषण

करून काम करून घेणे म्हणजे व्यवस्थापन नव्हे असे महाराजांचे मत होते.

महाराजांनी सर्व सामान्य मावळ्यांकडून असामान्य कामे करून त्यांना यशस्वी करून दाखविले. उदा. जीवा महाले, तानाजी मालुसरे, येसाजी कंक, सुर्याजी काकडे. महाराजांनी लष्कर बनविले. अष्टप्रधान मंडळ बनविले आणि त्या औपचारिक पद्धतीने बनविलेल्या समूहाकडून उत्तमात उत्तम कामे योग्य पद्धतीने करून घेतली.

हेरी फेयॉल यांनी केलेली व्यवस्थापनाची व्याख्या शिवाजी महाराजांनी जीवनात कशी वापरली व ती सिद्ध कशी करून ठेवली आहे ते पाहू -

महाराजांनी स्वराज्य स्थापनेच्या ध्येयाचा अंदाज घेतला त्यानुसार नियोजन केले. त्यानुसार साधन सामुग्रीचे व्यवस्थापन करुद त्यांना ताळमेळ ठेवून त्या साधन सामग्रीवर नियंत्रण ठेवले.

* शिवाजी महाराजांच्या व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये :-

१) व्यवस्थापक ही एक प्रक्रिया आहे - व्यवस्थापन ही एक प्रक्रिया असून ज्यामध्ये नियोजन, जुळवाजुळव, दिशा देणे आणि नियंत्रण इ. गोष्टींचा समावेश होतो. शिवाजी महाराजांचे स्वराज्य निर्मिती करण्याचे धाडस किंवा स्वराज्य ही सुद्धा एक प्रक्रिया आहे. ज्यात महाराजांनी साधन संपत्ताचे नियोजन करून त्यांनी मावळ्यांना दिशा देऊन त्या सर्व साधन सामग्रीचे व्यवस्थित नियंत्रण केले.

२) व्यवस्थापन हे एक सामुहिक काम - व्यवस्थापन हे एक सामुहिक काम आहे. येथे एकट्याचे मत, आदेश, चालत नाहीत नाहीतर त्याचा कारतलबखान होता आणि उंबर खिंडी सारखी भयाण अवस्था होते व तो नेता अहचणीत सापडतो. थोडक्यात व्यवस्थापक हे एक सामुहिक कार्य आहे. महाराजांना मंत्र्याचे सहकार्य, सेनापतींचे सहकार्य मिळाले म्हणून तर त्यांना मोठे मोठे जय म्हणजे यश मिळाले यासाठी महाराजांनी

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

सैन्य, प्रशासन, रसद या सर्वांचे व्यवस्थापन केलेले दिसते. घोडदळांच्या मदतीला पायदळ पोहचले नाही असे कधी घडले नाही. याचा अर्थ स्पष्ट होतो की महाराजांनी घोडदळ, पायदळ, आरमार यांचे अत्यंत चांगल्या पद्धतीने जुळवले होते.

* लोकांकडून काम करून घेण्यासाठी लोकांना दिशा दाखवण्यासाठी खालील गोष्टी केल्या :-

- १) सहकार्यांचे नेतृत्व केले.
- २) प्रभावी संभाषण करून लोकांना जोडून ठेवले
- ३) व्यवस्थापक करताना निर्धारित केलेले संस्थेचे संघटनेचे राज्याचे नियम, कायदे कानून पाळावे लागतात. महाराजांनी त्याला नाव दिले होते. ते पुढीलप्रमाणे - कानूनजाबता. प्रत्येकासाठी कायदा व प्रत्येकाने कायदा पाळणे हे तत्व महाराजांनी सांगितले होते.

* महाराजांनी केलेल्या व्यवस्थापनाचे नियम :-

- १) कामाची विभागणी - कामाच्या विभागणीसाठी महाराजांनी अष्टप्रधान मंडळ निवडलेली होती. स्वराज्याचे काम सुरळीत चालावे म्हणून प्रशासनाचे आठ विभागात विभाजन केले.
- २) अधिकार व जबाबदारी समतोल - अधिकाऱ्याला जेवढा मोठा अधिकार द्यावा. तेवढ्याच मोठ्या प्रमाणात जबाबदारी द्यावी. छोटा अधिकारी छोटी जबाबदारी कारण एखाद्याला मोठा निर्णय घेण्याचा अधिकार देणे म्हणजे तेवढी मोठी जोखीम सुद्धा आलीच. विना अधिकारी कोणतेही काम पूर्ण होत नाही म्हणून महाराजांनी अधिकार व जबाबदारीचा समतोल साधला होता. पराभवी होणाऱ्याला महाराजांनी अधिकार दिलेच नाही व अधिकार देताना तो पराभवी होणारच नाही याची काळजी घेऊन तसा तयार करून व्यक्तीला पदावर बसवण्याचा महाराजांचा शिरस्ता होता म्हणून आठ वर्षांच्या शंभुराजांना आग्राला नेलं. सोळा वर्षांच्या धनाजी जाधवांना संताजी घोरपडेला दक्षिण दिग्विजयी मोहिमेत बरोबर घेतलं.

* शिस्तपालन :-

व्यवस्थापनाचे मुख्य कारण म्हणजे शिस्त पालन होय. महाराजांनी कधीही कोणालाही नातेवाईक किंवा गाववाला म्हणून पद दिले नाही. कारण ते स्वतः शिस्त पाळणारे होते. कारण महाराजांनी प्रत्येकाला शिस्त व शिस्तीचे प्रत्येकजण हा नियम लावला होता.

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी व्यवस्थापनात वरील तत्वे यशस्वीरित्या वापरून इतिहास घडविला.

कु.ढेंबरे प्रतिक्षा किसन
(बी.कॉम. भाग १)

* हाक मनाची *

शब्द जरी झाले मुके अन मुकी झाली हि वाणी
हाक मनाची सांग पडेल का तुज कानी....
असाह्य हे ओझे ओठांचे जाहले
लाल-गुलाबी मोहापरी भिजले
मुक्या ह्या भावनांना सांग कसे आवरु
कोरडे हे अश्रू कसे मी सावरु
एक गोष्ट नेहमी ठेव ध्यानी
भिती कसलिही बाळगू नकोस मनी
हृदयपटलावर मेसेज हा येईल
खुशहाली काही सांगून जाईल
शब्द हे झाले आज जरि परके
मनी ह्या प्रेमाचे दाटेल रेशमी धुके
पाठलाग वेळेचा वेळेशी होऊनी
शब्द लाजुनी मुक्त होईल हि वाणी
हाक मनाची सांग पडेल का तुज कानी....

मेघा तानाजी पवार
(बी.ए. भाग २)

* अर्थक्रांतीच्या दिशेने *

८ नोव्हेंबर २०१६ रोजी पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी काळा पैसा आणि बनावट नोटा या शत्रुंवर सर्जिकल स्ट्राईक केला. काळ्या पैशांचा प्रश्न भविष्यातही राहणार असला तरी ५०० आणि १०० च्या नोटा चलनातून रद्द करण्याच्या निर्णयामुळे ब्लॅक मनीच्या साम्राज्याला एक मोठा हादरा बसला आहे. काळा पैसा म्हणजे करचुकवेगिरी करून साठवलेला पैसा याचे दोन प्रकार आहेत. पहिला म्हणजे करचुकवेगिरीतूनच आलेला मात्र रिअल इस्टेट, सोने आदि वेगवेगळ्या ठिकाणी गुंतवण्यात आलेला काळा पैसा आणि दुसरा म्हणजे कागदी आणि उच्च दर्शनी मुख्य असणाऱ्या चलनाच्या रूपाने साठवलेला काळा पैसा.

सरकारने चलनातून ५०० व १००० रुपयांच्या नोटा अचानकपणे रद्द करण्याचा निर्णय घेतल्यानंतर देशात एकच हाहाकार उडालेला आहे. सोशल माध्यमावर नेहमीप्रमाणे सरकार समर्थक व सरकार विरोधी यांच्यात यावरून जुंपली आहे. दोन्हीही पक्षाचे लोक आपापल्या विचाराच्या विचारसरणीच्या पक्षाच्या नोत्यांना सोयीस्कर अशा भूमिका घेताना दिसत आहेत. पण यामुळे संभ्रमाचे वातावरण निर्माण होत आहे. या निर्णयाने नेमके काय घडवले याचा आढावा आपण इथे घेणार.

सरकारी पातळीवर कोणताही निर्णय घेताना त्यामागील उद्देश काय आणि त्याची पूर्ती कोणत्या मार्गाने करावयाची त्या किमान दोन प्रश्नांची उत्तरे निदान तो निर्णय घेणाऱ्यास तरी ठाऊक असावी लागतात. ते नसल्यास काय होते याचा उत्तम नमुना निश्चयी करण्याच्या निर्णयानुसार सध्या जो काही घोषणांचा हैदोस सुरु आहे त्यावरून समजून घेता येईल. एका बाजूला काळा पैसा समुळ नष्ट करण्यासाठीच पाचशे आणि हजार रुपयांच्या नोटा

रद्द करण्यात येत असल्याचे सरकार सांगत असताना त्याचवेळी त्याचसरकारने सोमवारी रात्री पुन्हा एकदा काळा पैसा पांढरा करून देणारी नवी योजना केली आहे. चलनातील ८६% नोटा बाद केल्यानंतर गोंधळ माजणार हे अपेक्षितच असणार मग त्यांचे भरलेले पैसे त्यांना हवेत तितके मिळण्याची सोय पहिल्याच दिवशी बँका व एटीएम च्या माध्यमातून का करण्यात आली नाही? दोन हजार, चार हजार रुपये प्रसाद वाटल्यासारखे वाटत आहेत. मला दहा हजारांची गरज असेल तर? ती कशी भागवायची? क्रेडीट व इतर कार्ड तसेच ऑनलाईन व्यवहार करणारे यांच्या विषयी नाहीतर सर्वसामान्य या व्यवस्थेपासून दूर असणाऱ्या करोडो नागरिकांविषयी आहे. कॅशलेस अर्थव्यवस्था आदर्श असली तरी भारतात ती आज या घडीला व्यावहारिक आहे काय? याचा विचार करायला हवा होता जेणेकरून लोकांना विनाकारण त्रास झाला नसता. तसेच सरकारविरोधात रोषही निर्माण झाला नसता. दिवसभर रांगेत उभे राहून पैसे मिळाले नसलेला गरजू मनुष्या सरकारविषयी नक्कीच चांगले मत वाळगणार नाही याचे भान आवश्यक होते. इथे जरा चुक झालीच यामुळे याला कुणी दाखवून देत असतील तर लगेचच त्यांच्या हेतूवर प्रश्नचिन्ह लावण्यापेक्षा यातील वास्तविकता आपण लक्षात घ्यावी.

काळा पैसा विशेषतः मोठ्या चलनात ठेवणाऱ्या लोकांसाठी हा निर्णय एका दुःख स्वप्नापेक्षा कमी नाही याचा युक्तीवाद म्हणून मोठाली व अशी पैसेवाली लोक आपला पैसा विदेशात किंवा हवालाच्या माध्यमातून व्हाईट करून स्थावर मालमतेत गुंतवतात असा तर्क देता येईल. आणि यात सत्यता नाही असेही नाही पण तरीसुद्धा करोडो रुपयांचा काळा पैसा या लोकांकडे अजूनही भारतात रोख स्वरूपात दडवून ठेवलेला असणारच. आपल्या भारतात निवडणूक कशी लढवली जाते? ती जिंकण्यासाठी विविध राजकीय

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

पक्षांनी नगदी जमा करुन ठेवलीच असेल. २००० रुपयांची मोठी नोट आणून सरकार अजुनही काळेंधन साठविण्यासाठी मदत करत आहे. हा आक्षेप जरा घाईगडबडीचाच होईल. कारण सरकार या नोटा किती छापते यावर ते अवलंबून असेल जर त्याचं प्रमाण ८०% एवढे असेल तर मग वरील दावा योग्य आहे. पण जर सरकारने या नोटाच कमी प्रमाणात छापल्या तर हा आक्षेप चुकीचा ठरेल.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी दि.८ नोव्हेंबर २०१६ च्या मध्यरात्रीपासून भारतीय चलनातून ५०० व १००० च्या नोटा रद्द केल्या या निर्णयाचे अनेक बरे वाईट परिणाम सर्वत्र दिसत असुन भारतीय नागरिकांची काही प्रमाणात गैरसोय होत आहे हे निश्चित परंतु सर्वात लक्षवेधी परिणाम हा भारत पाकिस्थान सीमेवर होणारी दहशतवाद्यांची घुसखोरी आणि त्यांना संरक्षण देण्यासाठी पाकिस्थानी सैनिक करीत असलेला अंदाधुंद गोळीबार बऱ्याच अंशी थांबला आहे. याशिवाय जम्मू काश्मिरात कुठेही सैन्यदलांच्या विरोधात असंतोषाच्या घटना नाहीत.

बनावट भारतीय चलन हे पाकिस्थानच्या सरकारी छानखान्यात छापले जाते या तर्काला वास्तवाची बळकटी मिळते. भारतीय अर्थव्यवस्थेत बनावट नोटा घुसवण्याचा पाकिस्थानचा काळा डाव आत्तापर्यंत बऱ्यापैकी यशस्वी झाला आहे असे म्हणता येईल. भारतात बनावट नोटा पाठविण्याच्या जागा नेपाळ, भुतान व बांगलादेश मधुन आहेत. तेथून पाकिस्थान हेच मुळ असलेल्या बनावट कंपन्यांच्या नावाने हवाला मार्फत व्यवहार होतात. पाकिस्थानातून येणाऱ्या बनावट नोटांच्या माध्यमातून संपूर्ण भारतभर दहशतवाद पसरला जात असल्याचे काही पुराव्यावरून आढळून येते. या दहशतवादाची पाळेमुळे बिहार, दिल्ली, उत्तरप्रदेश, मणिपूर, नागालँड, आसाम, मिझोराम, कर्नाटक, आंध्र, तामिळनाडूसह महाराष्ट्रात विस्तारली आहेत. देशभरात होणाऱ्या घातपाती कृत्यात सहभागी दहशतवाद्यांना पाकिस्थानात तयार झालेल्या बनावट नोटांचा पुरवठा झाल्याचे आढळून आले आहे.

अशाप्रकारे देशासमोरील अदृश्य संकट म्हणून उभा असलेला बनावट नोटांचा प्रश्न निकाली काढताना

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना दहशतवाद्यांचे, त्यांच्या पुरवठादार आयएसआय चे जम्मू-काश्मिरातील फुटीरवाद्यांचे कंबरडे मोडले आहे. यातुन सावरण्यास संबंधितांना किमान ६ महिने लागतील. तोपर्यंत मोदींनी स्व-संरक्षणाचा नवा पवित्रा शोधून काढलेला असेल हे वास्तव लक्षात घेता देशातील सर्व प्रकारच्या गद्दारांना ठेचून काढण्यासाठी नोटा बदलांचा वापरलेला गनिमी कावा काय वाईट आहे? आपल्या घरात किटक मारण्यासाठी विषासारखा औषधाची फवारणी करताना आपण नाका-तोंडाला रुमाल बांधतो. काही वेळा उग्रदर्पाचा आपल्याला त्रासही होतो पण अंतिम साध्य हे घर किटक मुक्त करणे हेच असते. त्यासाठी आपण सारे सहन करतो ना? मोदी व त्यांच्या सरकारने नोटी बंदीचे शस्त्र वापरून देशांतर्गत किटक फवारणी केली आहे. थोडावेळ आपणही बँकांच्या रांगामध्ये उभे राहून त्रास सहन केला तर देशहितच साध्य होणार आहे.

ढेबे निलम ज्ञानदेव
(बी.कॉम. भाग १)

* स्वप्नातील निर्सर्ग *

स्वप्नात पाहिला असा निर्सर्ग
त्यात झाले माझे मन मग्न
सुंदर आहे हा आपला निर्सर्ग
त्यामुळेच आहे आपल्या जीवनाला रंग
जीवनात बहरतील अनेक रंग
जेव्हा असेल निर्सर्ग आपल्या संग
निर्सर्ग आहे एक सुंदर चित्र
कारण तोच आहे त्याचा मित्र.....

अनुराधा लक्ष्मण जाधव
(बी.ए. भाग १)

* आयुष्यावर प्रेम कराल तर *

आयुष्यावर प्रेम कराल तर

तेही आपल्याला कुरवाळून जपेल

काट्यांवरून चालत असताना

वाटेमध्ये फुल पसरवेल

आयुष्यावर प्रेम करायचं म्हणजे असतं तरी काय? असा प्रश्न अनेकांना पडतो आणि आता मात्र नक्कीच पडला असेल ! आयुष्यावर प्रेम करायचं म्हणजे..... ?

आयुष्य तुमचं असो वा आमचं, जगतात सर्वच जण. पण त्याला आनंदात जगाचिं असेल तर स्वतःवर प्रेम करायचं. स्वतःला इतकी माया, प्रेम द्यायचं की कोणतीही परिस्थिती असो कोणीही आपल्या साथीला नसले तरी आपली स्वतःची साथ आपल्याला नक्की मिळाली पाहिजे. यामुळं काय होतं तर आपला आत्मविश्वास वाढतो आणि आपलं आयुष्य सुंदर, समृद्ध होतं आणि आपण आयुष्यावर प्रेम करायला लागतो. सकारात्मक विचारांना जवळ करायला लागतो. क्षणभंगुर वाटणारं सुख देखील मग मनाला चिरायु आनंद देऊन जातं.

आयुष्यात येणारे सारेच दिवस सारखे नसतात. आज आपण जरी आनंदात असलो तरी न जाणो उदयाचा कोणता क्षण आपल्या आयुष्यात दुःखाचे अश्रू घेऊन येईल. मग अशावेळेस हवी असते आपल्याला स्वतःची साथ. सदैव प्रसन्न चेहरा, चेहऱ्यावर सुख दर्शविणारं एक वेगळं समाधान मनात चैतन्य आणि आयुष्या बद्दलचा सकारात्मक दृष्टीकोन आयुष्यावर प्रेम करायला शिकवतात.

आयुष्यावर प्रेम कराल तर....

आयुष्य अधिकाधिक सुखी होईल

आयुष्यावर रुसाल

तर ते आपल्यावर रुसेल

जे ध्येय आपण वैधलं होतं

तेही खूप दूर, खूपच दूर भासेल

स्वप्ने अर्धवट राहतील

अन् नकारात्मकता जवळ असेल.

कुठलंच झाड सतत कळ्याफुलांनी बहरलेलं दिसत नाही. नदीचा प्रवाह सदैव, निरंतर वाहत नाही. त्याचप्रमाणे आपल्या चेहऱ्यावर सतत हसू दिसत नाही. मोसमानुसार झाड फुलांनी बहरतं. पावसाळ्यात नदीचा प्रवाह दुथडी भरून वाहतो. ज्याप्रमाणे आपल्या ह्या आयुष्यात वेगवेगळ्या परिस्थिती निर्माण होऊन सुख-दुःख हे आपली हजेरी लावतातच. त्यामुळे सतत आपल्या चेहऱ्यावर हसू आणि मनात सुखाचा गारवा असेलच असं नाही. कधीतरी मनाला दुःख होऊन हे डोळे देखील पाणवतात. चेहऱ्यावर निराशाच पसरते आणि मन अगदी दुःखी चलबिचल होते आणि मग आपल्या मनात आयुष्याबद्दलची नाराजी वाढते. तीही फक्त मोसमानुसार येणाऱ्या दुःखामुळे म्हणून काही आपल्या संपूर्ण आयुष्यात सुख आणि दुःख हे जणू पावसाच्या दोन थेंबासारखे असतात. जे एकत्र येऊन एका शिंपल्यात अलगद जातात आणि त्यांचा मोती तयार होतो. तो मोती म्हणजे आयुष्य होय. सुख-दुःखाशिवाय आयुष्याला अर्थच उरत नाही.

आयुष्यात येणारे सुख-दुःख हे समानच असतात. पण असं म्हटलं जातं की सुख हे क्षणभंगुर असतं. मनाला सुख देणारा हा कलावधी हा लवकर जातो. मनातलं ते सुख, चेहऱ्यावरचं ते हसू, ते आगळं वेगळं समाधान मनाला आयुष्याच्या घडाळ्यापासून जरा लांबच ठेवतं. त्यामुळे सुखाचा काळ कधी येतो आणि कधी जातो हे कळतचं नाही.

पण दुःख, निराशा देणारा काळ आला की जणू ते आयुष्याचं घड्याळ आपल्याला क्षणाक्षणाला त्याच्याकडे आकर्षित करतं. त्यामुळे तो काळ हा खुप मोठा वाटतो.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

सुख घेऊन येई

झुळुक मंद ती हसरी

दुःखाच्या वादळाने

मग का निराशा पसरी

आपल्या आयुष्यात सुख येतं, दुःख येतं तरीही आपण सुखाचा फक्त न फक्त आनंद घेत जातो. खुश असतो हे सुख आपल्याला प्रत्येक पहाटेला नवं चैतन्य देत असतं. पण आपल्या हे लक्षात येत नाही की दुःख भोगल्याशिवाय सुख येत नाही अनेक संकटातून गेल्याशिवाय. अनेक आव्हानांवर मात केल्याशिवाय आपल्याला समृद्ध असं भविष्य मिळत नाही म्हणजे आपल्या आयुष्यात येणारं सुख, यश, सुकिर्ती हे दुःख, निराशा, अपयश यांतून गेल्याशिवाय येत नाही.

मग अशा कितीतरी परिस्थिती आपल्या समोर येतात ज्या आपल्याला निराशा देतात म्हणून काही आपण खचून जायचं का? तर नाही! कारण आपण जेव्हा त्या खचलेल्या मनानं आपल्या ध्येयाकडे पुढचं पाऊल उचलतो किंवा त्याबद्दल विचार करतो तेव्हा आपलं पाऊल हे नक्कीच वाकडं पडतं आणि मनात नकारात्मकता वाढत असते.

आयुष्याबद्दलची ती वाढती निराशा म्हणजे आपलं जणू आयुष्यावर रुसणं ! ते आयुष्यावरचे रुसणं जे आपल्या जगण्याचा अर्थच हिरावून घेतं. असं निरर्थक आयुष्य जगताना आपलं ते मनातलं चैतन्य, चेहऱ्यावरचं समाधान सारं हरवून जातं. पण हे मात्र खरय आयुष्य जे देवानं दिलेलं एक असं सुंदर वरदान ज्याची सुंदरता, ज्याची तेजोमयता इतकी मूल्यवान असते पण आपण आपल्याच हातानं त्याची किंमत शून्य करून टाकतो.

आपल्या आयुष्यात आलेली निराशा ही त्या क्षणांमध्ये आपल्या आयुष्यात येणाऱ्या सुखाला, आनंदाला, नव्या हुरुपाला आपल्यापासून मैलांपर्यंत

दूर लोटत असते आणि ही निराशा या वरदानरूपी आयुष्याला शाप समजून त्याला संपवण्याची मजल मारते.

इतके दुर्बल बनायचे असते का? परिस्थितीला घाबरून तिच्यापुढे गुडघे टेकून काय सिध्द होतं? घडणारी किंवा घडलेली घटना आपल्या मनाविरुद्ध असेल देखील पण कायमचे डोळे मिटून घेतले की ती गोष्ट घडायची थांबते का किंवा त्याचा परिणाम जाणवत नाही कुणाला असं होतं की? नाही ना !

असं आयुष्यावर रुसून आपल्या आयुष्यात येणारा प्रत्येक क्षण आणि त्याबरोबरचा आनंद यांना आपल्यापासून मैलांपर्यंत लांब ठेवणं कितपत योग्य आहे?

आयुष्यावर रुसून

काहीच या बंद मुठीत उरत नाही

एवढं सुंदर आयुष्य असून

जगण्यास बळ मिळत नाही

आयुष्यावर रुसण्यापेक्षा, संकटांना घाबरण्यापेक्षा त्यांना आपल्या मनात चैतन्य पेरणारं एक नवं आव्हान समजून सामोरं जायचं आणि त्याच्यावर मात करायची म्हणजेच आयुष्याला फक्त सुख-दुःखाच्या तराजूत तोलायचं नसतं. आयुष्यात अजून खूप काही असतं ज्यामुळे आपण सुख-दुःख यांच्या जाळ्यातून निघून आपल्या मनाला प्रबळ करतो. यश मिळालं तर आपण एक पायरी वर चढतो आणि अपयशात एक पायरी उतरत नाही तर आहे त्याच पायरीवर अनुभवाची आणखी एक शिदोरी आपल्या या आयुष्याच्या सोबतीला घेतो. म्हणून कधीच अपयशानं खचून जाण्यात काहीच अर्थ नसतो.

आता तर या स्पर्धेच्या युगात जगायचं असेल तर आधी या स्पर्धेत टिकून आपली पात्रता दाखवावी लागते. जिंकायचं तर सर्वांनाच असतं म्हणून मग एकाच वेळेस सारेच जिंकू शकत नाही. कोण जिंकणार, कोण

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

हरणार, कुणाच्या पदरात यश तर कुणाच्या पदरात अपयश हे येणारच. म्हणून काही अपयश आल्याने निराश व्हायचं नाही. यश नाही हातात म्हणून हातात काहीच नाही असं म्हणायचं नाही कारण त्यावेळेस आपल्या हातात असतो अनुभव, जो नक्की पुढच्या स्पर्धामध्ये यश नक्कीच देऊन जातो.

म्हणजेच आपल्या आयुष्यात फक्त परिस्थितीनुसार येणाऱ्या किंवा मिळणाऱ्या सुख दुःखालाच जागा असते असं नाही तर आयुष्यात क्षणाक्षणाला आपण काही ना काहीतरी मिळवत असतो, साठवत असतो आणि जपत असतो त्याला कधी आपण अनुभव म्हणतो तर कधी आठवण म्हणतो. ते मिळवलेलं कधी आपलं यश असतं तर त्या यशाबरोबर मिळवलेली सुकिर्ती असते. म्हणून आपल्या आयुष्यावर आपण प्रेम केलं तर आपण यश, सुकिर्ती त्याबरोबरच सुख समृद्धी ही मिळवतो आणि इतरांच्या आयुष्याला मूल्यवान समजून त्यांना त्यांच्या आयुष्यावर प्रेम करायला शिकवतो.

कु. दळवी आरती मारुती
(एफ.वाय.बी.ए.)

* मित्र *

हे मित्र साले सगळे असेच असतात.

चिडवून सतावून जीव नकोसा करतात.

तरी ही नेहमी हवेसेच वाटतात

लग्नापूर्वी प्रियसीला आयटम सही है म्हणून चिडवतात

लग्नानंतर तीलाचं आदाराने वहिनी अशी हाक मारतात

जेवताना एकमेकांच्या डब्यात सगळ्यांचीच नजर असते

खास पदार्थ सर्वांना पुरेल याची मात्र खात्री नसते

पण एखाद्या दिवशी डबा नसला तर इतरांपेक्षा जास्त पोट भरते

हे साले मित्र सगळे असेच असतात

नाक्यावरती गप्पा मारतात ३ ते ५ तास

बिस्किट चहा ची ऑर्डर सुटते

बिल भरण्याची वेळ आली की

सर्वांचीच पांगापांग होते

मात्र अचानक कधी बाबांना अॅडमीट करावे लागले

आहोत आम्ही पाठीशी म्हणून अॅडव्हान्स नकळत भरले जाते

हे साले मित्र सगळे असेच असतात

अवचित एखादा प्रसंग ओढावला

तर सख्खे नातेवाईक ही पाठ फिरवतात

अशा वेळी छळणारे हेच मित्र

पाठीशी भक्कमपणे उभे राहतात

रक्ताच्या नात्यापेक्षा हेच नाते श्रेष्ठ ठरवितात

हे साले मित्र सगळे सारखेच असतात

हे साले मित्र असेच असतात

चिडवून सतावून जीव नकोसा करतात

तरीही ही नेहमी हवेसेच वाटतात

शेलार शिवानी

(बी.कॉम. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* ती सध्या काय करते....? *

संध्याकाळची वेळ होती. साधारण ६ ते ६-३० वाजले असतील अर्धा सूर्य डोंगराआड गेला होता. अर्धे आभाळ लाल तर अर्धे गुलाबी रंगाचे झाले होते. मी आमच्या बंगल्याच्या मागच्या बाजूला असलेल्या परस बागेत बसलो होतो. आराम खुर्चीत, नजर कमी झाल्यामुळे डोळ्यांवर जाड भिंगाचा चश्मा चालताना तोल जातो म्हणून शेजारी काठी होती. आजकाल घट्ट कपडे सोसत नाहीत म्हणून ढगळा पांढरा सदरा घातला होता. माझे सध्याचे वय वर्षे ६० होते. मी खूप थकलो होतो. आयुष्य जगून झाले होते. आता फक्त मरणाची वाट पाहत होतो. आराम करत असतानाच अचानक माझा हात शेजारी टेबल वर असलेल्या रेडिओवर पडला. अचानक रेडिओ चालू झाला. रेडिओच्या एका वाहिनीवर एक उत्कृष्ट मराठी गाण्यांचा कार्यक्रम चालू होता. अशीच गाणी ऐकत होतो आणि अचानक एक सुंदर आणि खुप गाजलेल गाण लागले ते गाणं होतं

हृदयात वाजे ,सारे जग वाटे

असातो सदा मी आता असतो उगाच

बघतो तुला मन वाटे हवे हे गोड

गाण्याचे बोल ऐकताच मला अचानक तिची आठवण आली. ती..... आता तिच्याबद्दल काय सांगू? किती सांगू? कितीही सांगितले तरी कमीच अशी होती ती. ती..... माझ्या स्वप्नातली परी.

माझे डोळे आपोआप बंद झाले आणि मन अचानक बालपणात निघून गेले. अन.....

तो दिवस होता तो म्हणजे आमचा इयत्ता पाचवीच्या निकालाचा. हातात निकाल घेऊन पळत येत होती. पायात छुम छुम वाजणारे पेंजण, गडद लाल व पांढऱ्या रंगाची फुलांची नक्षी असलेला फ्रॉक घातला होता. कानात छोटे छोटे झुमके होते. दूमडून घातलेल्या तरी लांब अशा दोन वेण्या आणि त्यांना लावलेली ती लाल रिबन कपाळावर मस्त चॉकलेटी

कलरची लाल टिकली. चेहरा अगदी खुललेला. ओंठावर मोठं हसू अन् शाळेकडून घराकडे पळत जाताना तिच्या पट्ट्यांचा आवाज. अगदी जसाच्या तसा अजूनही कानात घुमतो. आम्ही दोघेही एकाच वर्गात होतो. तीचा आमच्या वर्गामध्ये नेहमी पहिला नंबर यायचा अन् आम्ही मात्र मित्र व सर यांच्या मेहेरबानीमुळे कसेतरी पास व्हायचो. शाळेत येताना जाताना आम्ही एकत्र असायचो कारण तीच अन माझं घर शेजारीच होतं. कधीतरी खेळायला देखिल एकत्र असायचो. एवढचं काय तर शाळेत अनेकदा एका डब्यात जेवलो होतो. त्यावेळची माझी वर्गात जवळची मैत्रिण होती ती. आम्ही दोघे अनेकदा तीच्या सायकलवरून कुल्फी खायला जायचो. तीला खुप आवडायची कुल्फी.

तीचा तो निरागस चेहरा पाहिला ना की सगळं सुख विसरायला व्हायचं. तीच ते गोड मंद हसणं, हसली की तीच्या गालावर पडणारी ती खळी, वारे नसले तरी तीच्या चेहऱ्यावर सतत खेळणारी ती केसांची बट, वेणीमधला तो मोगऱ्याचा गजरा, तीचा कानावर पडणारा गोड आवाज खूप आवडायचा मला. सुट्टीत ती आजोळी गेली ना पण जस जस वय वाढायला लागलं तस तस आमच्या दोघांमधल आंतर वाढू लागल. बोलण, शाळेत एकत्र येण-जेण कमी-कमी होत गेल. आमच्यात न कळत कधी एवढा दुरावा निर्माण झाला कळालचं नाही. आता आम्ही दोघेही इयत्ता नववीच्या वर्गात होतो. ती आता आजीबातच बोलायची बंद झाली. आती तिच्या मैत्रिणी वाढल्या होत्या. मैत्रिणींबरोबर समोरून येताना कधीतरी गोड गालात हसायची. पण बोलायची मात्र नाही. एकदा मी तिच्या मराठीच्या व्याकरणाची वही मागितली होती. त्यानिमित्ताने तीच्याशी एकदा बोललो असेन. अक्षर अगदी मोत्यासारखं होतं तिचं.

आता तीने फुलांची नक्षी असलेले फ्रॉक घालायचे बंद करून, ड्रेस घालायला सुरुवात केली

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

होती. ती त्या ड्रेसमध्ये देखिल उठून दिसायची. त्यावेळी सगळच कसं सुंदर दिसायला लागल होत. चेहऱ्यावर नेहमी हास्य असायच. आयुष्यात सगळ कस छान छान घडत होत. अगदी सर्व मनाप्रमाणे मला अजूनही आठवतं. तीला चंद्र पाहायला खून आवडायचा. ती खूप हुशारही होती. तीच एक स्वप्न होतं. ती अं की तीला डॉक्टर बनायचं होत. त्यामुळे दहावीच्या बोर्डाच्या परिक्षेचा अभ्यास अगदी जोरात मन लावून चालला होता. ती एवढी गुणी होती. आई रोज मला तीच उदाहरण द्यायची. शाळेत जाण्याआधी रोज वेण्या घालायला घराच्या बाहेर यायची. रोज तीला पाहण्यासाठी सकाळी पाण्याचा हंडा घेऊन विहिरीवर जायचो. कारण तीच्याच घराच्या शेजारी होती विहिर. फक्त तीला बघायचे म्हणून नानाविध कारणे सांगून घराबाहेर पडायचो. खूप वेडेपणा करायचो.

आमच्या दहावीच्या निरोप समारंभास तर साडीमध्ये अगदी उठून दिसत होती. इतकी की माझी नजरच हटत नव्हती. तीच्या चेहऱ्यावरून बहुतेक तीला माझं हे असं वागणं कळत होत पण तीने ते कधीच बोलून दाखवल नाही. माझ्याही मनात असा विचार यायचा की तीला सर्व सांगून टाकाव पण तस कधी धाडसच झालं नाही. तरीही अनेकदा मी धाडस करून प्रयत्न केला होता. तीला सगळं सांगून टाकायचा, पण काय करणार. ती समोर आली ती शब्दच फुटायचे नाहीत तोंडातून.

आता तर १० वीच्या परिक्षा पण संपल्या होत्या. मी सुट्टीसाठी मुंबईला मामाकडे गेलो होतो. तीथे असताना मी ठरवल होत की बस झालं आता तिला सगळं सांगून टाकायचं. तीला भेट म्हणून मी तीच्यासाठी हातातल्या बांगड्या घेतल्या होत्या. गावी आलो. पण तीच्या घरात फक्त आई-बाबा अन् तिचा लहान भाऊ होता. २ ते ३ दिवस असेच गेले. शेवटी मला राहवेना. म्हणून मी सहजच आईला विचारले -

आई ती कुठे गेली गं? सुट्टीला कोठे फिरायला गेलीये का? आई हसत बोलली नाही. अरे वेड्या, तू मुंबईला होतास ना तेव्हा तीचं लग्न झालं. आईचे हे वाक्य ऐकताच, उंच डोंगरावरून कोणीतरी फेकून दिल्यावर जस वाटतं तस वाटलं, डोळ्यासमोर घनदाट अंधार दाटला, तितक्यात आई बोलली असे लग्नाच्या आगोदर ती आली होती, आपल्या घरी तुला भेटायला. पण तु नव्हतास. इथे मग तुला कसली तरी वही ठेवून गेलीये. मी पळत जाऊन ती वही पाहिली. वही उघडताच पहिल्या पानावर लिहिले होते. ये वेड्या रडू नको ना, खूप उशीर केलास रे यायला. ते वाचताच डोळ्यातून पाणी आलं. अगदी जोरात खूप रडलो. काही वर्षांनी ती पुन्हा भेटली होती. एकदा माहेरी आली होती ती, तीचा नवरा, एक लहान मूल. तीची ती अवस्था बघून अक्षरशः डोळे भरून आले होते. तेव्हा तीला पाहिले मी शेवटचं. अन् आता फक्त आठवणी उरल्या आहेत. मी अजूनही तीला आणलेल्या त्या बांगड्या जपून ठेवल्या आहेत.

आता वाटत कुठे असेल ती? काय करत असेल? मरी असेल ना? की माझ्या सारखी काठी घेऊन चालत असेल का? ती ही थकली असेल, तीलाही माझ्यासारखा चश्मा लागला असेल का? आताही ती चंद्र पाहत असेल का? कुल्फी खात असेल का? असा विचार करता करता कधी डोळ्यातून पाणी आले कळालेच नाही. गाणं ही संपल होतं तो पर्यंत आणि शेवटी मनात एकच विचार आला.....

ती सध्या काय करते?

मानकर अस्मिता आनंदराव
(बी.एसस्सी. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* स्त्रीभ्रुण हत्या टाळा *

देवी पार्वतीच जर नसती तर
गणपती आले असते का?
मग गर्भातल्या कन्येमध्ये हो
पार्वतीचे रूप पहा ना.....!

भारतीय तत्वज्ञानानुसार अस्तित्वाच्या त्रिकोणाच्या पायाच्या एका टोकाला पायाभूत सुविधा व समृद्धी देणारी लक्ष्मी, दुसऱ्या टोकाला शक्ती देणारी व संरक्षण देणारी महाकाली दुर्गा आणि त्रिकोणाच्या शिरोबिंदूमध्ये ज्ञान, कल्पना देणारी महासरस्वती असे स्थान दिलेले आहे. पूजा जरी पुरुष दैवताची केली जात असली तरी चर्चा होते ती त्यांच्या शक्तीची. स्त्री आणि पुरुष यांच्यात केवळ शरीरभेद नाही तर स्त्री अधिक संवेदनशील, श्रद्धावंत आहे. तिला दैवत्वाचे अस्तित्व अधिक जाणवते. पुरुषाचे लक्ष्य मात्र भौतिकतेकडे, जडत्वाकडे अधिकार गाजविण्याकडे अधिक असते.

तसं पाहता समाजातील स्वतःचे न्यायस्थान जगभरात कुठेही भारतातील महिलांना पुरुषांप्रमाणे आयते मिळाले नाही. गेल्या शतकात त्यांना कराव्या लागलेल्या संघर्षाच्या आपण त्यातून महिलांनी साधलेल्या प्रगतीचा थोडक्यात प्रवास १९५० मध्ये प्रेम माथूर यांना भारतातील पहिल्या व्यावसायिक महिला वैमानिक होण्याचा मान, १९५२ च्या ऑलिंपिक स्पर्धांमध्ये पुरुष व महिलांना एकत्र खेळण्याची संधी, भारत देशाच्या महिला पंतप्रधान इंदिरा गांधी, सुतेचा कृपलानी यांना भारतातील पहिल्या महिला मुख्यमंत्री होण्याचा मान, किरण बेदी या भारतीय पोलीस सेवेत अधिकारी पदावर निवड झालेल्या पहिल्या महिला अधिकारी, मदर तेरेसा यांना शांततेचा नोबेल पुरस्कार जाहिर झाला. भारतातील सैन्य दलात महिलांचा प्रवेश, भारताच्या राष्ट्रपती पदी महिलेची निवड प्रतिभाताई पाटील, गानसम्राज्ञी लता मंगेशकर यांना भारतरत्न किताब मिळाला. आपल्या भारतात स्थानिक स्वराज्य

संस्थांमध्ये महिलांना ५०% आरक्षण आहे.

स्त्री ही त्याग, नम्रता, श्रद्धा व सुजाणपणा यांची मुर्ती आहे. ती कोणत्याही बाबतीत कमी नाही. पारंपारिकरित्या पुरुषांची समजली जाणारी क्षेत्रे महिला काबीज करत आहे.

स्त्रीभ्रुण हत्या टाळा
माणुसकी सांभाळा !

सुर्वे योगिता भरत
(बी.एसस्सी. भाग १)

* रेशमी धागे *

रेशमी धागे हे प्रेमाचे तांबूस-काळ्या रंगाचे छटांचे ॥
हृदयतळाशी या प्रेमीच्या अन विणती प्रेमाचे जाळे ॥

जाळ्यात या प्रेमशिकारिच्या,
धाग्यात जणू गुरफटलेल्या
रेशीम किड्याचे, मन हे अन हरले ॥
नयनरमणीय कर्कश हया
चकचकणाऱ्या पाऊस-धारा
पवनदेवतेलाही अडवी अन
करती सुगंधित हा वारा ॥

मनास वाटते नेहमी

शिकारीसाठी या प्रेमीच्या
जणू मांडलास हा पसारा
आभास हा तुझा की
जीवनाचा खेळ सारा ॥

मंगेश विनोद पवार
(बी.ए.भाग. १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* शिक्षण पध्दती कालची, आजची आणि उद्याची *

शिक्षा ही सबका करे कल्याण

शिक्षा ही सारे जग को उध्दारे

शिक्षण म्हणजे काय? जी आई आपल्या मुलाला घरात शिकवते. पहिल्यांदा श्री गणेशा पाटीवर लिहिताना मुलं गडबडतं, थोडसं अडखळतं परंतु आई पुन्हा पुन्हा त्याला लिहिण्यास भाग पाडते. मुलगा जरा मोठा झाला की आई त्यास शाळेत घालते. मग तो इतर मुलांच्या बरोबर शिकतो व त्यास शिकवणारे त्याचे गुरु शाळेत नेमलेले असतात.

तसे पाहता ही परंपरा फार पुर्वीपासून चालत आलेली आहे. अगदी वैदिक काळापासून त्यावेळी ब्राम्हण, क्षत्रिय, वैश्य, शुद्र असे सर्वजण शिक्षा घेत असत. वैदिक काळात गुरुकुल परंपरा असे. मुलगा थोडासा कळता झाला की आई-वडिल मग तो राजाचा पुत्र असो किंवा एखाद्या ब्राम्हण कुळातला त्यास गुरुकडे रवाना केले जात असे. मग त्या गुरुकुलामध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्यास स्वावलंबनासह त्यांनी जीवन कसे जगावे याचे धडे दिले जात असत. मग त्यामध्ये त्यांना अगदी रानात जाऊन लाकडं व अन्न गोळा करण्यापासूनचे धडे दिले जात असत. मग त्यांच्या शिष्यांना गुरुची प्रत्येक आज्ञा पाळत असताना गुरुंना आदारास्थानी ठेवलेले असे. मग तेथे त्या गुरुस सर्व शिष्य समान असत.

त्यांना स्वावलंबनासह धर्म, शास्त्र, पाठ्य, पुराणशास्त्र चालवणे, कुस्ती, मल्लखांब इ. विषयात ते गुरु शिष्यांना पारंगत करत असत. ते करत असताना आपला शिष्य किती निपुण झाला याची देखील परिक्षा घेतली जात असे. त्या गुरुकुलामध्ये आलेला शिष्य जोपर्यंत त्या त्या विषयात निपुण होत नाही तोपर्यंत तो त्या गुरुकुलामध्ये राहत असे. अशावेळी तेथे एक नियम असे की, आई-वडिलांनी न भेटणे व त्या शिष्यास त्याची शिक्षणाची वयोमर्यादा संपून कर्तव्याची वर्यामर्यादा झाल्यावरच त्यास घरी व त्याच्या राज्यात

पाठवले जाई.

या शिक्षण पध्दती राम, कृष्ण यांच्या काळात होत्या. नंतर शिवाजी महाराज व इतर राजांच्या काळात शिक्षण पध्दती थोडी बदलली. मुघलांची वतनदारी राज्यावर आली. प्रत्येक भाग कोणाच्या ना कोणाच्या तरी वाट्यास वतनदारीत आला. अशा वेळी शत्रूचा कधी हल्ला होईल हे सांगता येत नव्हते. आणिबाणीचा काळ होता म्हणून राजाच्या पुत्रास स्वतःच्या घरी गुरुंची सोय केलेली असे. मग ते गुरु त्या शिष्यास राजनिती, कुटनिती सोबत शास्त्राचे देखिल ज्ञान देत असत. ते सोबत असल्याने त्या शिष्यास एक संरक्षण कवच मिळत असे. कारण योग्य वेळी योग्य तो निर्णय गुरुच्या मार्गदर्शनाखाली घेतला जात असे. उदा. शिवाजीस दादोजी कोंडदेव हे गुरु होते.

आज आपण पाहतो की वाढती लोकसंख्या प्रगत माणूस त्यास आता वेळ कमी पडू लागला आहे. म्हणून त्यास आता शिक्षण संस्था निर्माण केल्या आहेत. माणूस आग नियमित वेळात शाळा महाविद्यालयास नियम व मर्यादित वेळ दिलेला आहे. तसेच प्रत्येक विषयास एक शिक्षक नेमून दिलेला आपणास आढळतो. तसेच विद्यार्थी इतर विषयांत किंवा इतर कलेत पारंगत व्हावा यासाठी देखील शाळा महाविद्यालये नेहमी कार्यक्रम राबवत असतात. जेणे करुन विद्यार्थी हा सर्वप्रथम संपन्न व्हावा हा त्यामागील हेतू असतो. त्याने समाजात कसे जगावे त्याचे नियम देखील महाविद्यालयात दिले जातात. तो माणूस म्हणून कसा घडेल याकडे लक्ष दिले जाते. महाविद्यालयात विविध कार्यक्रम राबवून त्यास उत्तेजन दिले जाते.

तसे पाहता पाहता आली पहिली ते आठवीपर्यंत पासाची योजना आपल्या शिक्षणपध्दतीमध्ये राबवलेली आपणास दिसते. मुलांना

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

मोफत पुस्तकं, तसेच शाळेत अन्नपुरवठा दिलेला आपणास पहावयास मिळेल. आता इंटरनेट, कॉम्प्युटर, अबॅकस या पध्दती देखील शाळेत राबवलेल्या आपणास पहावयास मिळतात. यामुळे विद्यार्थी परिपूर्ण होईल. इंटरनेट द्वारे सर्व माहिती आपणास मिळते. आपण आपले काम क्षणभरात नेटवर करू शकतो. ही माध्यमे आता शाळेत राबविली जाऊन विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेत बौद्धिक क्षमतेत भर घातली जात असे.

आज आपले जग हे यांत्रिक उपकरणांशक्ष निगडित झालेले असून प्रगतीच्या वाटेवर आहे. कदाचित उद्या या संस्था फक्त परीक्षा फॉर्म भरण्यापुरतेच मर्यादित राहतील. अशी भिती वाटत आहे. कारण आता प्रत्येक जण घरी बसल्या इंटरनेटवर माहिती घेत असे. मग उद्या तर विद्यार्थी घरी बसल्या परीक्षा होईल. नेटच्या माध्यमामुळे उद्यातर शिक्षक महाविद्यालयात असतील की नाही याची शंका आहे.

पण खरं सांगू शिक्षकांशिवाय शिक्षण हे व्यर्थ आहे. कारण विद्यार्थी हा शिक्षकांच्या जीवनातून त्यांच्या अनुभवातून घडत असतो. शिक्षक असेल तरच विद्यार्थी एक आदर्श विद्यार्थी घडून एक आदर्श समाज घडवू शकतो.

निकम प्रियांका नथू
(बी.एसस्सी. भाग १)

* समुद्राच्या लाटा *

समुद्राच्या लाटा
समुद्राच्या लाटा.....
नकळत बरच काही सांगून जातात
ऊन-वारा पाऊस सहन करत त्या
किनाऱ्याला आदळत असतात
पोटात सुखः आणि दुःख घेऊन
आपलं काम करत राहतात
त्या नसतात कोणत्याही नात्यात गुंतलेल्या
तरीसुद्धा त्या स्वतःशीच झगडत असतात का ?
त्यांनाही भावना असतात
त्यांनाही वाटत असेल व्यक्त कराव्या भावना
कोणाबरोबर तरी म्हणून
लाटेची भिंत होऊन
सांगत असतात पोटातील दुःख यातना सर्वांना
न सांगूनही सांगून जाणाऱ्या या लाटा
बरंच काही शिकवत असतात मानवाला
मोठं संकट पोटात कस सावरावं हे
जणू सांगत असतात आपल्याला
आणि शिकवत असतात
अनेक संकटांना निर्विघ्नपणे तोंड द्यायला
त्या शिकवत असतात
आयुष्यात सतत चालत राहायला
अगदी तोपर्यंत जोपर्यंत आपलं ध्येय
आपल्याला मिळत नाही
मी म्हणेन त्या केवळ समुद्राच्या लाटा नसतात
तर
आपल्याला जीवन जगण्याचा मार्ग
दाखवणाऱ्या मार्गदर्शक असतात या लाटा

धनश्री बाबुराव झोरे
(बी.कॉम. भाग २)

* आजही स्त्रीजीवन असुरक्षितच *

आजही आपलं म्हणजे स्त्रीचं जीवन सुरक्षित आहे का? असा प्रश्न फक्त मलाच नाही तर या जगातील प्रत्येक स्त्रीला पडत असावा. कोणतंही वृत्तपत्र उघडा, ज्यात स्त्रीयांना पळवून नेल्याच्या, त्यांनी छेड काढल्याच्या, त्यांना वाईट मार्गाला लावण्याच्या, लग्नानंतर आवडली नाही म्हणून टाकून दिल्याच्या, घटस्पोटाच्या किंवा जाळून टाकण्याच्या बातम्या असतातच. निदान मंगळसुत्र हिसकावून नेल्याची बातमी तरी १०० टक्के असणारचं. असं का? याचा विचार केला का कधी?

जग आज एक विसाव्या शतकाच्या उंबरठ्यावर उभं आहे. विज्ञानाने प्रचंड झेप घेतली आहे. सर्व प्रकारच्या सुविधा आम्हाला प्राप्त आहेत. हजारो मैल दूर असणाऱ्या व्यक्तीशी आम्ही बोलू शकतो आणि हजारो मैल सूर असणाऱ्या व्यक्ती दूरदर्शनवर बघू शकतो. इतके तंत्रज्ञान विकसित झालेल्या आजच्या आधुनिक काळात स्त्रीजीवन मात्र असुरक्षितच आहे. स्त्रीयांच्या बाबतीत अजुन जुनाच दृष्टीकोन ठेवला जातो हे आश्चर्य नाही का?

वास्तविक पाहता स्त्री आज सर्वच क्षेत्रात काम करते. आजची स्त्री ही वैमानिक म्हणून काम करते, अंतराळात सुध्दा ती जाऊन आली, समुद्र पोहून पार करून शकते, पंतप्रधान - राष्ट्रपती होऊ शकते, लेखिका, शिक्षिका, डॉक्टर, इंजिनिअर, कलेक्टर या क्षेत्रात ती यशस्वी संचार करीत आहे. या देशाची संस्कृती आणि परंपरा स्त्रीयांनीच सांभाळली आहे. ती पणतीसारखी तेवत राहते म्हणून घर उभं राहतं. तरीही अबला, बंदिनी असे शब्द तिच्या संदर्भात वापरले जातात. अशा नाजूक प्रकृतीच्या स्त्रीला बलवान पुरुषाची गरज आहे असं भासवलं जातं. घरातील कष्ट स्त्रीइतके कोणीही करत नाही. त्याचे मोल होत नाही. नोकरीतही स्त्री प्रामाणिक असते. याशिवाय प्रसूती वेदना सहन करून विश्व निर्माण

करण्याची जबाबदारी ती पार पाडत असते त्याचे सामर्थ्य फक्त स्त्रीतच आहे. त्याची तुलना कशाशीच होणार नाही. तरीही ती पुरुषाची गुलाम असते स्त्री-पुरुष समानतेचा कायदा झाला तरी.

स्त्रियांच्या गुलामगिरीचा इतिहास पहावयाचा झाल्यास फार मागे मनुच्या काळात जावे लागेल. त्यानं मनुस्मृती ग्रंथात लिहिलयं - त स्त्री स्वातंत्र्यमर्हति म्हणजेच स्त्रीला स्वतंत्र्य देण्याच्या योग्यतेची ती नाही. लहानपणी ती वडिलांवर, मोठेपणी नवऱ्यावर आणि वृद्ध झाल्यावर मुलांवर अवलंबून असते. वा ! काय छान न्याय आहे हा.

पुराणकाळात सीतेला पतीसोबत वनवास भोगावा लागला. तिला रावणाने पळवून नेले. परटाच्या सांगण्यावरून रामाने तिचा स्वीकार केला नाही. पुन्हा तिच्या नशीबी आलेले अग्निदिव्य. पांडवांनी द्रौपदीस पणास लावले. नल दमयंतीला ती झोपेत असताना अरण्यात सोडून गेला. शकुंतलेला परित्यक्ता म्हणून जीवन जगावे लागले हे झालं पुराणातले. याच सारखं ब्राझीलमध्ये नऊ लाख मुली लग्नापूर्वीच माता. त्याही दहा वर्षांच्या आतील(लोकसत्ता २६ डिसेंबर १९९८) पुराणातले राक्षस यापेक्षा बरे. हे काय पुरुषांच्या निरोगी वृत्तीचं दर्शन आहे?

वास्तविक स्त्रीजवळ सृजनशीलता आहे. नवनिर्मितीची क्षमता आहे. मातृत्व तिचे बळ आहे. एक स्त्रीच पुरुषाला जन्म देते. मग ती असुरक्षित का? अबला का? घरात बंदिस्त का?

मुलगा रात्रभर गणपती बघत हिंडू शकतो. नऊ ते बाराच्या सिनेमाला जाऊ शकतो. पण मुलगी कॉलेजवरून अर्धातास जरी उशीरा आली तरी समाज तिच्याकडे चुकीच्या नजरेने बघतो. का तर स्त्री आहे म्हणून. पुरुषांचा स्त्रीकडे बघण्याचा दृष्टीकोन कधी बदलणार आहे? थांब उदयाचे माऊली, तीर्थ पायाचे घेई तो, असे मर्दकरांसारखे सर्वजण कधी म्हणणार

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

आहेत? यावर उपाय म्हणजे सर्वांगीण शिक्षण, स्वसंरक्षणासाठी तिने कराटे शिकावेत. ठकाशी असावे महाठक, असेच तिने वागावे. प्रसंगी पायातील चप्पल हातात घ्यावी. यासाठी आता सरकारने कायदे ही स्त्रीच्या बाजूने आता वळवण्यात आले आहेत. पर्समध्ये स्वतःच्या घराचा पत्ता व फोन नंबर ठेवावा. जवळच्या पोलीस स्टेशनचा नंबरही असू द्यावा. जाहिरातींमध्ये स्त्रीयांचा जो वारेमाप वापर होतो तो कमी झाला पाहिजे. सिनेमातील हिंसक दृश्ये बंद झाली पाहिजेत. या सर्वापेक्षा समाजाचा व विशेषतः पुरुषांचा स्त्रीकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदलला पाहिजे. तरच स्त्री सुरक्षित होऊ शकेल. नाहीतर हा विषय असाच मागील पानावरून पुढे चालू राहिल.

सायली किसन शिंदे
बी.ए. भाग १

* प्रेरणा *

प्रचंड लाटांना घाबरून
नौका कधीच थांबत नाही
प्रयत्न करणाऱ्यांची कधीच
हार होत नाही

अपयश हे एक
आव्हान आहे
त्याचा स्वीकार करा
आपण कुठे कमी पडतो
ते शोधा व सुधारणा करा

काही केल्याशिवाय
उगाचच जयजयकार
होत नाही
प्रयत्न करणाऱ्यांची कधीही
हार होत नाही

साळुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

* माझा हक्काचा देव *

देवा मला सांग,
माझा स्वभाव गोड की कडू रे,
दुखःमध्ये मी हसू की रडू रे,
जरी सोडली सर्वांनी साथ,
तू देशील ना मजला साथ रे,
तू माझा पिता
तूच माझी माता
आणि सखाही तू अन् बंधूही तू
तुझ्याशिवाय माझ्या मनातलं जाणणार
कोणीही कसं नाही
कदाचित माझं प्रेम त्यांच्या नशिबातच नाही
तूझी अन् माझी देवा
साथ आहे जन्माची
मी शरीर तर त्यातला
श्वास आहेस तू,
मी अशा तर
विश्वास आहेस तू,
मी मंदिराची कमान तर
त्या मंदिरातला देव आहेस तू
हृदय जरी माझं असलं तरी
त्यातल मन आहेस तू
हक्काने तुझ्याकडे काहीही मागावे
अन तुला सारखं पिडावं
बाप्पा बाप्पा म्हणून
प्रेमाने लळा लावायचा तुला
लाडू मोदकाचा प्रसाद दाखवून
इंप्रेस करायच तुला
असा हक्काचा माझा
देव आहेस तू !

कु.धनश्री बाबुराव झोरे
(बी.कॉम. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* माझी अविस्मरणीय सहल *

श्रावणातील हिरवळ पाहण्यास

मज आवडते

हिरवळीने बहरलेला निर्सग पहावयास

मज आवडते

पक्षांचा किलबिलाट ऐकण्यास

मज आवडते

निर्सगातील रंग पहावयास

मज आवडते

सहली या कधीच विस्मरणीय नसतात. त्या नेहमीच अविस्मरणीय असतात. जीवनातील आनंदाचा क्षण हा नेहमीच अविस्मरणीय असतो. कारण त्या क्षणात प्रेमाचे जिव्हाळ्याचे मित्र-मैत्रिण आपल्यासोबत असतात. त्यांच्या सोबतचे प्रत्येक क्षण अविस्मरणीय असतात. याच क्षणांना आठवून आयुष्य सार जात असतं. मैत्रिणी म्हटल्या की ते क्षण नजरेसमोर उभे राहतात. त्यातील ही एक अविस्मरणीय सहल.

मी अनेकदा सहलीला गेले. त्या सगळ्याच उत्कृष्ट होत्या पण जास्तीत जास्त अविस्मरणीय अशी श्रावणी सहल ती म्हणजे बारावीत असताना श्रावणामध्ये काढलेली श्रावणी सहल. हायस्कूलमध्ये असतानादेखील श्रावणीसहल ही नेहमीच कुसुंबी या गावी जात असे. त्यामुळे पुन्हा बारावीत तिथेच जाणे कोणालाच मान्य नव्हते. सर्वांचा विरोध होता पण सरांनी आमचं न ऐकता सहल कुसुंबीलाच जाणार अस सांगितलं.

आम्ही त्या दिवशी सगळ्यांना सांगून जायचा निर्णय घेतला. नेहमीप्रमाणे सकाळी लवकर उठून सोबत नेण्यासाठी जेवणाचा डबा बनवला व आवरून कॉलेजला आलो तेथून चालत आम्ही कुसुंबीला जाणार होतो. सगळे जण एकत्र जमलो. आमच्या ग्रुपमधील आमच्या मित्राचा वाढदिवस त्यादिवशी होता. मग त्याला सगळ्यांनी मिळून वाढदिवसाच्या शुभेच्छा दिल्या व चालत चालत आम्ही निघालो. संपूर्ण रस्त्याने

आमची दंगा, मस्ती, बडबड सुरु होती. यातच रस्ता कसा संपला हे मात्र कळलचं नाही. आम्ही हसत मस्ती करत कुसुंबीत पोहोचलो. तेथे जावून सरांनी आम्हाला कुसुंबीतील काळेश्वर मंदिरात नेले व आम्ही तेथे जाऊन देवीचे दर्शन घेतले व मंदिरातच बसलो.

काही वेळानंतर तेथे एक छोटसा कार्यक्रम घेण्यात आला तो म्हणजे सगळ्यांसाठी व्यासपीठ उघड केले व कोणीही तेथे जावून काहीही करायच असं सांगितलं त्यानंतर आमच्यामधील काहींनी डान्स केला, काहींनी गाणी म्हटली, काहीजणांनी विनोद केले तर शिक्षकांनी मोबाईल मधून काहीसे विनोद वाचून दाखवले. यानंतर दोन-तीन जणांनी आपले अनुभव त्या सहलीचे सर्वांनी सांगितले.

यानंतर आम्ही दत्तमंदिरामध्ये जेवण करण्यासाठी गेलो. तेथे सर्वजणांनी एकत्र बसून आमचे डबे सर्वांनी वाटून घेतले. डबे खाऊन झाल्यानंतर तिथेच गप्पा रंगत गेल्या. यानंतर आमच्या ज्या मित्राचा वाढदिवस होता तो साजरा करण्यासाठी म्हणून केक आणला होता. मग तेथेच बसून केक कापून त्याचा वाढदिवस साजरा केला. प्राचार्यांची कडक ऑर्डर होती की केक तोंडाला लावायला नाही तरी आम्ही त्याला केकने भरवलं होतं. त्याचा वाढदिवस अत्यंत आनंदी वातावरणात साजरा झाला. म्हणूनच कदाचित ही सहल अविस्मरणीय श्रावणी सहल ठरली.

यानंतर आम्ही घरी जाण्यासाठी निघालो. येताना जसे चालत आलो तसेच जाताना देखील जायचं होतं. खुप गप्पा गोष्टी, मजा मस्ती नंतर आम्ही तेथून निघालो. या सर्व मजामस्ती मध्ये एक गोष्ट घडली ती म्हणजे आमच्या बारावीच्या विद्यार्थ्यांचा एक क्लासमेट ग्रुप म्हणून एक ग्रुप तयार झाला. या ग्रुपची सुरुवात याच दिवशी म्हणजे ११ सप्टेंबर रोजी झाली. म्हणूनच ही सहल माझ्यासाठी खूप अविस्मरणीय आहे.

यानंतर आम्ही घरी चालत येत असताना

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

आम्हासोबत कोणतेही शिक्षक किंवा मॅडम नव्हत्या फक्त आम्हीच होतो. पण संपूर्ण रस्त्याने जोराजोरात ओरडणे, मस्ती करणे यातच पुन्हा मेढ्यात पोहोचलो व तेथून आपापल्या घरी गेलो व अशी ही श्रावणी सहल आम्हा सर्वांसाठी कायमस्वरूपी आठवणीत राहणारी म्हणजेच अविस्मरणीय ठरली.

अविस्मरणीय प्रसंग हे नेहमीच लक्षात राहतात. अविस्मरणीयचा अर्थ असा की कधीच न विसरणारे. त्यातील ही एक गोड सहलीची आठवण.

अविस्मरणीय गोष्टी विसरता येत नाहीत. विसरु नये म्हणूनच त्यांना अविस्मरणीय म्हणतात. प्रत्येक गोड आठवणी अविस्मरणीय असतात. प्रत्येक गोड नाती अविस्मरणीय असतात. हळूच हसणारे क्षण अविस्मरणीय असतात तर हळूच रडणारे क्षण ही अविस्मरणीय असतात.

म्हणूनच.....

जयश्री संतोष शेडगे
(बी.ए. भाग १)

* क्षण *

आयुष्याचे सगळे क्षण
गमवण्यासाठी नसतात
आयुष्याचे सगळे क्षण
स्मरणासाठी नसतात
काही क्षण अश्रूला उभारी देतात
आणि काही क्षण केवळ जपण्यासाठी असतात

साळुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

* माझी आई *

चंदनाप्रमाणे झिजणारी
माझी आई
पण त्रास झाला की दुसऱ्यांना
सुगंध देणारी माझी आई
साखरेतील मधूर गोडवा
अन् प्राजक्ताच नाजुक फुल माझी आई
देवाची शक्ती अन्
माझी देवावरची भक्ती आई
ब्रम्हांडात विसावलेल हे जग
म्हणजे माझी आई
मला रागावून चार शिव्या घालून
वटणीवर आणणारी माझी आई
ओठ दाबून स्वतःचं दुःख
हृदयात साठवून ठेवणारी माझी आई
सतत दुसऱ्यासाठी खास्ता काढणारी
माझी आई
जिच्यात मला शिवशक्तीचे रूप दिसते
अशी माझी आई
सर्वांना सांभाळून घेण्याची
जिच्यात कुवत आणि
घराचे चारही आधारस्तंभ सावरून ठेवणारी
कितीही वाद झाले तरी
ते सहन करणारी माझी आई
आनंदात सुखात आमच्या सहभागी
होणारी माझी आई
दारातील मांगल्याचे प्रतिक दर्शविणारी
तुळस म्हणजे माझी आई
माझ्यावर असलेला
देवाचा आशिर्वाद म्हणजे माझी आई

धनश्री झोरे
(बी.कॉम. भाग २)

* प्रेम म्हणजे काय? *

प्रेम ही गोष्ट शुध्द अंतःकरणापासून केली जाते. जेथे प्रेम आहे तेथे भय नाही आणि जेथे भय आहे तेथे प्रेम नाही. प्रेमाची दुसरी व्याख्या म्हणजे त्याग करूनसुध्दा आपुलकी, जिव्हाळा संपत नाही. अशीच एका शेतकऱ्याची गोष्ट.

एक गाव होतं त्या गावात एक सुखी कुटुंब राहत होतं. तो शेतकरी, त्याची पत्नी व दोन मुले असा हा प्रपंच फार सुखी चालला होता. पण काही दिवसांनी गावावर दुष्काळाचं सावट पसरलं. त्या शेतकऱ्याच्या घरामध्ये खाण्यासाठी अन्न नव्हतं. या अशा परिस्थितीत शेतकरी चिंतेत असताना या शेतकऱ्याला शेजारची व्यक्ती सल्ला देते की तुझा बैल विकून टाक. हे ऐकताच मनामध्ये प्रश्नाचं वादळ निर्माण होतं. ज्या बैलाने कष्ट करून मला लहानाचं मोठं केलं, ज्या बैलाने मला सुख-दुःखामध्ये कधीही साथ सोडली नाही आणि त्या बैलाला आपण स्वार्थासाठी विकायचं. पण पर्याय नव्हता. नाईलाजाने बैल विकण्यासाठी बाजारात आणला.

या त्याच्या बैलाला-राजाला एक लाखाचे वीस खरेदीदार आले पण तो शेतकरी एकच प्रश्न सर्वांना विचारत होता, तू तंबाखू खातो का? वीस वेळा नाही हे उत्तम शेतकऱ्याला मिळालं. शेतकरी नाईलाजाने घराकडे निघाला, पण मनातील प्रश्न थांबत नव्हते.

घराकडे जात असताना एका खरेदीदाराने थांबवलं आणि विचारलं, बैल विकायचा आहे का? शेतकऱ्याने अश्रूने भरलेल्या डोळ्यांनी उत्तर दिले हो. खरेदीदार आणि शेतकऱ्यांत २५,००० मध्ये व्यवहार झाला. शेतकऱ्याने पुन्हा प्रश्न विचारला तू तंबाखू

खातोस का? खरेदीदार म्हणाला हो. शेतकऱ्याने शांत मनाने बैलाच्या पाठीवर मायेने हात फिरवला व तेथून निघून गेला.

शेतकऱ्याने २५,००० रुपये बायकोच्या हातात दिले व म्हणाला एक लाखाचे वीस खरेदीदार आले पण मी त्यांना बैल विकला नाही. बायकोने रागाचे शेतकऱ्याला विचारले का? शेतकरी डोळ्यांतून अश्रू काढत म्हणाला कि ते खरेदीदार तंबाखू खात नव्हते. बायको म्हणाली तंबाखू आणि पैशाचा काय संबंध?

शेतकरी म्हणाला की जर हे लोक माझ्या राजाला सकाळी औताला जुंपतील ते संध्याकाळीच काढतील, पण जेव्हा तंबाखू खाणारा शेतकरी बैलाला औताला जुंपेल आणि ज्या ज्या वेळी त्याला तंबाखू खाण्याची आठवण येईल ना, तेव्हा औत थांबवेल व त्या वेळात तेवढाच माझा राजा क्षणभर विश्रांती घेईल.

काही दिवसांनी शेतकऱ्याला आपल्या लाडक्या बैलाचा विरह सहन झाला नाही व तो मरण पावला

संग्राहक - किरण विकास चिकणे
(बी.कॉम. भाग १)

* आत्मविश्वास *

आत्मविश्वासाने केलेल्या कार्याला कोणत्याही संकटाची भीती नसते मुळात संकटे आपल्या आत्मविश्वासाची परिक्षा घेण्यासाठीच बनलेली असतात या परिक्षेत जो उत्तीर्ण होतो तो जिवनात यशस्वी होतोच

साळुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* ह्याला म्हणतात जिद्द *

ऑस्ट्रेलियातील एक आंधळा मुलगा भविष्यात डॉक्टर झाला. फक्त डॉक्टर नव्हे तर हुशार आणि प्रख्यात डॉक्टर ! ऐकून आश्चर्य वाटत ना ! पण ही एक खरी गोष्ट आहे. ज्यातून आपण खूप मोठ्ठा जिज्ञासेचा अनुभव घेऊ शकतो.

लहानपणापासून हुशार असलेला द्रविड हार्टमन याचा जन्म ऑस्ट्रेलियातील एका छोट्याशा गावात झाला. वयाच्या ८ वर्षापर्यंत द्रविड हा सामान्य मुलांप्रमाणे सगळ जग बघत होता आणि आनंदी जीवन जगत होता. पण अचानक त्याच्या जीवनात अंधाराचं वादळ आले. डोळ्यांच्या भयंकर आजाराने तो त्रस्त झाला आणि पूर्णतः आंधळा झाला. डॉक्टरांनी खूप प्रयत्न केले पण तेही असफल झाले. पण आता खरी द्रविडची परिक्षा सुरु झाली. आजपर्यंत सरळ स्वच्छपणे बघणाऱ्या द्रविडच्या जीवनात पूर्ण अंधार झाला. द्रविडच्या आईला त्याला सांभाळणे खूप कठिण झाले. कधीकधी अचानक किंचाळून रडायचा आणि आई त्याला कुशीत घेऊन समजूत काढायची. थोड्याच दिवसात त्याने वास्तविकता समजून घेतली आणि दुसऱ्यांच्या मदतीने आनंदी जगायला लागला. आई-वडिल आणि बाकी सगळे त्याला दिशा देण्याचे काम करत होते. द्रविडच्या एका आंधळ्या मुलांच्या शाळेत प्रवेश घेण्यात आला. पांढऱ्या काठीच्या मदतीने तो चालायचा, आवाजाच्या दिशेने लक्ष केंद्रित करून सगळी कामे करण्याच्या कला तो शिकला. द्रविडचे शालेय शिक्षण पूर्ण झाले आणि तो चांगल्या गुणांनी पास झाला, पण घरच्या सगळ्यांपुढे प्रश्न होता आता पुढे याचे करिअर कसं घडवायचं. द्रविडला त्याच मत विचारण्यात आलं. तेव्हा तो म्हणाला, माझं स्वप्न मला डॉक्टर व्हायचं. हे सगळं ऐकून सगळे काळजीत पडले पण त्याचं समाधान म्हणून त्यांनी त्याला प्रोत्साहन देत होकार दिला. त्यांना पूर्ण विश्वास होता की, कोणत्याही वैद्यकीय महाविद्यालयात द्रविडला प्रवेश मिळण अशक्य आहे.

द्रविडने त्याचे प्रयत्न सुरु केले. मित्रांच्या मदतीने त्याने वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश अर्ज भरले. थोड्याच दिवसात एक-एक करून दहा महाविद्यालयातून नकार आला होता. तेव्हा त्याची आई त्याला समजावण्याचा प्रयत्न करू लागली. पण

द्रविडला अजून अकराव्या संधीची आस होतीच. अखेर त्याच्या घरी एक पोस्ट कार्ड आलं आणि त्यात द्रविडला वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश मिळाला होता. ते पत्र वाचून दाखवताना द्रविडच्या बहिणीच्या डोळ्यातून अखंड आश्रू वाहत होते आणि द्रविडचा आनंद गगनात मावत नव्हता.

वैद्यकीय महाविद्यालयात प्रवेश घेताना तेथील प्राचार्यांनी त्याची मुलाखत घेतली आणि त्याची जिज्ञासा पाहून त्यांनी त्याला प्रवेश देण्याचे ठरवले. अंध व्यक्तीसाठी असलेल्या लिपीचा वापर करून द्रविड अभ्यासाला लागला. प्राचार्य आणि इतर अध्यापकांच्या मदतीने त्याच लिपिच्या नोट्स बनवून घेतल्या. देव एखादी गोष्ट जर कमी देतो तर दुसऱ्या गोष्टी भरभरून देतो. द्रविडचे इतर ज्ञानेंद्रिये अतिशय तीक्ष्ण होते आणि त्याचाच उपयोग करून तो मेहनत करत होता. मानवी शरिराचे प्रत्येक भाग जाणून घेण्यासाठी मृत शरिराचे भाग पाहिले जात, पण द्रविडला ते शक्य नव्हते. तो हातात ग्लोज न घालताच सर्व भाग हाताळून स्पर्शाने शिकत होता आणि ते करताना त्याला दर १० मिनिटांनी हात धुवावे लागत. कारण मृत शरिर टिकवण्यासाठी जे रसायन वापरले जाते त्याचा त्वचेवर वाईट परिणाम होऊन ते कायमचे बधीर होण्याची शक्यता असते. कॉलेजमध्ये प्राध्यापक जे शिकवत होते ते तो रेकॉर्डच्या सहाय्याने रेकॉर्ड करायचा आणि परत-परत ऐकून पूर्ण अभ्यास करत होता. रात्रंदिवस मेहनत करून त्याने परिक्षा दिली आणि पास झाला. एवढंच नाही तर त्याच्या मेहनतीत दिवसेंदिवस भर घालत शेवटच्या वर्षात पूर्ण युनिव्हर्सिटीतून पहिला क्रमांक मिळवला. प्राचार्यांनी त्याची पदवी प्रदान करण्याचा खूप मोठा कार्यक्रम आयोजित केला आणि द्रविडबद्दल बोलताना त्यांची डोळ्यातील अश्रूना खंड नव्हता. जी गोष्ट कधीच शक्य नव्हती ती त्याने आज करून दाखवली होती. एवढ्या डोळे असणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी जे शक्य केल नाही ते द्रविडने डोळे नसताना केल आहे.

प्रयत्न केले असता सर्व काही शक्य होऊ शकतं.

कु.पाटील सोनाली सुभाष
(बी.एसस्सी. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* मन कसं हे विटत नाय *

ज्यात मन रमल पाहिजे
त्यात मन रमत नाही
सारखं सारखं एकच करुन
मन कसं हे विटत नाय.....
फोनकॉलस्, मॅसेजिंग
चॅटींग ऑन फेसबुक
इतके गुंतुन जातोय आम्ही
की विसरुन जातोय अन्नाची भूक
बिजी आहोत आम्ही
हे घरच्यांना काय पटत नाय....
प्रत्येक इव्हेंट चा फोटो
आम्ही एकमेका सॅड करतो
किती छान! नाईस यार!
अशी आम्ही कमेंट करतो
तरीही म्हणतो खूप दिवस
आमचं माणूस आम्हा दिसत नाय
वॉटस् अप वर हजर नेहमी
आम्हा खबर साऱ्या जगाची
फेक कितीतरी चेहरे
तरी करतोय फ्रेंडशिप साऱ्यांशी
२४ अवर आहोत ऑनलाईन
तरी आवड आमची घटन नाय....
रात्रभर जागतोय आम्ही
घेऊन मोबाईल उशाशी
सांगा पाहू उरतय काय
शेवटी आपल्या हाताशी
घरची म्हणतात पोरगं आमचं
हाताला काय लागत नाय....
आरती दळवी
(बी.ए.भाग १)

* नोटाबंदीची आरती *

सुखकर्ता दुःखःहर्ता वार्ता नोटाबंदीची
नुरवी पुरवी प्रेम कृपा नर राजाची
सर्वांगी सुंदर नोट दोन हजाराची
पाकिटात बंद नोट पाचशे अन् हजाराची ॥१॥
जय राजा जय राजा जय नर राजा
दर्शन नाम मात्र शंभर अन् पन्नास ॥४॥
जय राजा जय राजा.
काळा पैसा बंददाता तुज संघ कुमारा
मंगलयान शोभूनी दिसे दोन हजारावर
नोटांवरती गांधीजी शोभूनर दिसे
५०० वर लालकिल्ला अन् २००० वर मंगलयान असे ॥२॥
जय राजा जय राजा.
एटीएम समोर रांग ही दिसे
सरळ धाव बँकांकडे असे
जनता नोटांची वाट पाहत दिसे
संकट काळी नाती ही आठवत असे ॥३॥
जय राजा जय राजा जय नर राजा
दर्शन नाममात्र १०० अन् ५० चे
जय राजा जय राजा

आरती राजेंद्र लोखंडे
(बी.कॉम. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* पराग हवालदार *

नवे वर्ष सुरु झाले की चित्रपट शौकिनांना वेध लागतात ते विविध पुरस्कारांचे. त्यातही ऑस्करची बातच न्यारी. ऑस्करचा सोहळा रंगण्यास अजून वेळ असला तरी तंत्रज्ञानातील ऑस्करची (टेक्निकल ऑस्कर) घोषणा मात्र करण्यात आली असून त्यात बाजी मारली होती ती मूळ भारतीय असलेल्या अमेरिकेतील पराग हवालदार यांनी ! अॅकॅडमी ऑफ मोशन पिक्चर्स अॅन्ड सायन्सेसतर्फे हा पुरस्कार दिला जातो. येत्या ११ फेब्रुवारी राजी हवालदार यांनी तो प्रदान केला जाईल.

देशातच नव्हे तर जगभरात विविध क्षेत्रांत आयआयटीतून पदवी घेऊन बाहेर पडलेल्यांचा दबदबा आहे. अभियांत्रिकीपासून ते अर्थ क्षेत्रापर्यंत आयआयटीन्स आपल्या प्रतिभेने तळपत आहेत. त्यात आता सिनेसृष्टीचाही समावेश झाला असून हवालदार हे खरगपूर आयआयटीतून कॉम्प्युटर इंजिनियर झाले आहेत. १९९१ मध्ये पदवीधर झाल्यानंतर काही तरी नावीन्यपूर्ण संशोधन करण्यासाठी ते अमेरिकेत गेले. युनिव्हर्सिटी ऑफ सदर्न कॅलिफोर्निया मधील उच्चशिक्षणात त्यांना पुढील मार्ग सापडला. सोनी पिक्चर्स इमेजवर्क्स मध्ये रुजू झाले. चित्रपट आणि खेळांमध्ये द्विमिती आणि त्रिमिती तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यामध्ये यांचे मोठे योगदान आहे. त्रिमितिदर्शक किंवा हालचाल टिपणारे तसेच व्हिडीओ किंवा छायाचित्र प्रक्रिया असलेल्या खेळांमध्ये वापरण्यात येणारे तंत्रज्ञान विकसित करण्यात यांनी भरीव कामगिरी केली आहे. त्यांचे हे तंत्रज्ञान स्पायडरमॅन मालिकेतील सर्व चित्रपटांमध्ये वापरण्यात आले आहे. याचबरोबर ऑलिस इन वंडरलॅण्ड, मॉन्स्टर हाऊस हॉटेल ट्रान्सिल्वानिया आदी चित्रपटांमध्ये वापरण्यात आले आहे.

ते आयआयटीत शिकत असताना ऑनिमेशनच तंत्रज्ञान खूपच बाल्यावस्थेत होते. पुढे याच क्षेत्रात करिअर करायचे हे त्यांनी तेव्हाच ठरवले होते. गेल्या काही वर्षात आयआयटीतून पदवी घेतलेल्या अनेक अभियंत्यांनी थक्क करणारे संशोधन विकसित केले

आहे. विजेवर चालणारी रेसिंग कार, अंध व्यक्तींना चालताना अत्यंत उपयोगी पडणारी काठी लष्करात वापरले जाणारे ड्रोन, दिल्लीतील वायुप्रदुषणावर मात करण्यासाठी शोधलेली हायड्रोजन ऑटो असे अनेक तंत्रज्ञान हे देशातील आयआयटीयन्सनीज विकसित केली होती. त्यात आता हवालदार यांच्या या नव्या तंत्रज्ञानाची भर पडली असून त्यांच्या रुपाने देशातील आणखी एका अभियंत्याचा जागतिक स्तरावर सन्मान झाला आहे.

संग्राहक - इंगुळकर विक्रम सुरेश
(बी.एसस्सी. भाग ३)

* यशापयश *

अपयश ही यशाची पहिली पायरी असते
पहिल्यांदा कोणीच यशस्वी होत नसते
कष्ट केल्याशिवाय फळ काही मिळत नसते
नुसत्या बोलण्याने यशस्वी कोणी होत नसते
मनाचा निर्णय उराउरात धाडस भरतो
तसे अपयश हे निर्णयाला अजुन मजबुत करते
कष्टकऱ्यांची मेहनत कधी वाया जात नसते
प्रयत्न करणाऱ्यांना कधी अपयश येत नसते
अपयशाच्या आव्हानांचा स्विकार करायचा असतो
चुका सुधारून अपयशाला यश बनवायचं असतं
पहिल्यांना अपयश हे नशिबातच असते
पण म्हणून कष्ट करायचे थांबवायचे नसते
कष्टाविना फळ काही मिळत नसते
कष्टाचे फळ हे अमृतासमान असते
म्हणूनच अपयश ही यशाची पहिली पायरी असते
पहिल्यांदा कोणीच यशस्वी होत नसते

तेजस्विनी गोळे
(बी.ए.भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* डॉ. आनन शेटी * *

परदेशात ज्यांनी वैद्यकीय क्षेत्रात नावलौकिक कमावला अशा डॉक्टरांमध्ये ब्रिटनमधील भारतीय वंशाचे अस्थिशल्यविशारद डॉ. आनन शेटी यांचा समावेश आहे. त्यांना नुकतेच हंटरियन प्रोफेसर पद व पदक देऊन ब्रिटनच्या रॉयल कॉलेज ऑफ सर्जन्स ने गोरवले आहे. मूलपेशींच्या सहाय्याने कूर्चाची दुरुस्ती करण्याचे तंत्र त्यांनी शोधून काढले. ते खरे तर घुडग्यांच्या शस्त्रक्रियांसाठी प्रसिध्द असून त्यांनी मूलपेशी संशोधन कॅटरबरी खाइस्ट चर्च युनिव्हर्सिटीत असताना केले आहे.

जॉन हंटर हे ब्रिटनमधील प्रख्यात शल्यविशारद व वैज्ञानिक होते. त्यांच्या नावाने प्राध्यापक पद मिळणे हा मोठा बहुमान मानला जातो. गेली दोन शतके शल्यविशारद क्षेत्रात हा मोठा सन्मान आहे. ब्रिटनमधील अस्थिशल्यविशारदांना प्रशिक्षण देण्याचे मोठे काम डॉ. शेटी यांनी केले असून गुडघ्याच्या शस्त्रक्रियेत त्यांचे जगात अव्वल स्थान आहे. जगातील रुग्ण व शल्यविशारद त्यांच्याकडे आकर्षित होतात. एवढे या क्षेत्रातील ज्ञान व अनुभव त्यांच्याकडे आहे. अस्थिशल्यात त्यांनी अनेक नावीन्यपूर्ण संकल्पना आणल्या. गुडघ्याच्या ऑर्थोस्कोपिक शस्त्रक्रियेत रोबो चा वापर करणारे ते पहिले शल्यविशारद जेलआधारित कूर्चा दुरुस्ती शस्त्रक्रियाही त्यांनीच प्रथम सुरु केल्या. स्पायर अॅलेक्झांड्रा हॉस्पिटल या इंग्लंडमधील रुग्णालयातील त्यांनी युनिट सुरु केले व त्याचे ते संस्थापक संचालक आहेत.

अनेकदा अपघातात लोकांचे हात-पाय कापावे लागतात. तेवतहा ते अपंग होतात, पण अस्थिमज्जेतील मूलपेशींच्या मदतीने एक प्रकारचे जेल त्यात मिसळून लोकांना बरे करण्याचे तंत्र त्यांनी प्रा.पीटर किम यांच्यासोबत शोधले. त्याला शेटी - किम तंत्र असे म्हणतात. यात वेदना व जखमा लवकर भरून येतात. आता कान, नाक व इतर अनेक भागांसाठी मूलपेशींच्या मदतीने शस्त्रक्रिया शक्य आहे.

पुढचे सगळे भवितव्य पेट्रिडिशमध्ये दडलेले असल्याचे ते सांगतात. शेटी यांनी लंडनच्या किंवा किंगम कॉलेजमधून शल्यविशारदाचे शिक्षण घेतले व अमेरिकेतील सॅनफ्रान्सिस्कोच्या ऑर्थोपेडिक रिसर्च इन्स्टिट्यूटमधून गुडघ्याच्या शस्त्रक्रियेतील फेलोशिप मिळवली. जगप्रसिध्द शल्यविशारद डॉ. टॉम कून व डॉ. ग्रॅमी ग्रुम हे त्यांचे या क्षेत्रातील गुरु आहेत. कॅट इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिसन अँड सर्जरी या संस्थेत शल्यविशारद म्हणून कार्यरत आहे.

अनेक पुस्तकेही त्यांनी लिहिली असून फ्रेड हिडली पुरस्कार व एल्सवियर पुरस्कार यांना मिळाला आहे. त्यांच्या मते शरीराचे अवयव मूलपेशींच्या मदतीने तयार करणे ही आता वास्तवातील बाब आहे. मंडवे येथील रुग्णांना ही सुविधा उपलब्ध आहे. अनेक अडचणींवर मात करून ते वैद्यकीय शिक्षणासाठी भारतातून ब्रिटनला गेले. मानवाच्या शारिरिक वेदना दूर करून त्यांचे जीवनमान सुधारणे हा त्यांचा अत्यंत प्रामाणिक हेतू होता. रिजनरेशन ऑफ ऑर्गन्स इन अॅनिमल किंगडम या संशोधनात निबंधात त्यांनी शरीराचे विविध भाग कसे तयार करता येतात याची चर्चा केली आहे.

संग्राहक - ओंबळे ओंकार विष्णू
(बी.एसस्सी. भाग ३)

* आत्मविश्वास * *

आत्मविश्वासाने केलेल्या कार्याला
कोणत्याही संकटाची भिती नसते
मुळात संकटे आपल्या आत्मविश्वासाची
परिक्षा घेण्यासाठीच बनलेली असतात
या परिक्षेत जो उत्तीर्ण होतो तो
जिवनात यशस्वी होतोच

सालुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

* किडनी निकामी का होते ? *

किडनी हा आपल्या शरीरातील एक महत्वाचा अवयव आहे. आपल्या शरीरातील रक्त शुध्द करण्याचे काम किडनी करतात. शरीराचे पाणी व खनिजद्रव्ये यांचे संतुलन राखण्याचे कामदेखील किडनीचेच असते. किडनीची काम करण्याची क्षमता कमी झाली की, त्याला किडनी फेल्युअर म्हणतात. जी एक गंभीर अवस्था आहे. मधुमेही रुग्णांची किडनी खराब होण्याची शक्यता जास्त असते. सामान्यतः २० ते ३० टक्के मधुमेही रुग्णांमध्ये किडनी फेल्युअरची समस्या आढळते. या स्थितीला डायबेटिक जेफरोपॅथी म्हटले जाते.

किडनी फेल्युअरच्या अनेक कारणांपैकी महत्वाचे कारण म्हणजे मधुमेह. डायलिसिस करून घेणाऱ्या १०० रुग्णांमधील किडनी फेल्युअरचे कारण हे मधुमेह असते. मधुमेहामुळे होणाऱ्या परिणामावर वेळीच उपचार केल्यास गंभीर किडनी फेल्युअर टाळता येतात.

* किडनी निकामी कशी होते ?

किडनीमधून प्रतिमिनिटाला सुमारे १२०० मि.ली. लिटर रक्त शुध्द होते. मधुमेह आटोक्यात नसल्यास किडनीमधून शुध्द होऊन जाणाऱ्या रक्ताचे प्रमाण ४० टक्क्यांनी वाढते. यामुळे किडनीवर ताण येतो. आणि त्याचे विपरीत परिणाम होतात. फारकाळ किडनीवर असा ताण येत राहिल्यास रक्ताचा दाब वाढतो आणि त्याचा परिणाम किडनीवर होतो.

* लक्षणे :-

चेहरा, पाय व डोळ्यांवर सुज येणे, भूक न लागणे, थकवा, उलटी, अशक्तपणा, कमी वयात उच्च किंवा कमी रक्तदाब, कंबरेच्या खाली वेदना होणे इ. किडनी रोगाची लक्षणे असू शकतात. अशी लक्षणे दिसू लागताच त्वरीत डॉक्टरांचा सल्ला घ्यावा.

* किडनी फेल्युअर होण्याचा धोका :-

५ ते १५ वर्षांपर्यंत मधुमेह असणे. आनुवंशिक कारणे, उच्च रक्तदाब, रक्तातील साखर नियंत्रित न

झाल्यास, मधुमेह असणाऱ्या व्यक्तींनी धूम्रपान केल्यास, कमी वयात मधुमेह असणे, खुप काळासाठी मधुमेह असणे.

* डायबेटिक नेफरोपॅथी म्हणजे किडनी निकामी होणे नव्हे :-

तुमच्या डॉक्टरांनी तुम्हाला सांगितले असेल की, मधुमेहामुळे तुमच्या किडनीवर परिणाम होत आहे आणि डायबेटिक नेफरोपॅथीला सुरुवात झाली आहे. याचा अर्थ असा नव्हे की, किडनी निकामी झाली आहे.

डायबेटिक नेफरोपॅथीच्या सुरुवातीला रुग्णाला फारसा त्रास जाणवत नाही. अनेकदा किडनी ८० टक्के खराब झाल्यानंतर लक्षणे दिसायला सुरुवात होते. त्यावेळी पायांवर सुज येणे, अशक्तपणा जाणवणे, उलटी होणे, भूख न लागणे अशी लक्षणे दिसून येतात. म्हणूनच मधुमेही रुग्णांनी वर्षातून किमान एकवेळा माइक्रमल टेस्ट करवून मायक्रो अल्बुमिन युरिया पॉझिटिव्ह असेल तर मधुमेहामुळे किडनीवर काही विपरीत परिणाम झाले आहेत का ? हे समजू शकते. यावर वेळेवर उपचार केले गेले तर भविष्यात किडनी फेड होण्यातू वाचवता येते.

संग्राहक - इंगुळकर विक्रम सुरेश
(बी.एसस्सी. भाग १)

* आयुष्य *

आयुष्य म्हणजे खेळ नव्हे
फुकट मिळालेला वेळ नव्हे
आयुष्य एक कोडं आहे
सोडवाल तितकं थोडं आहे.

सालुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* कचरा करु कमी आरोग्याची हमी *

कवी विं. दा. करंदीकर म्हणतात की (घेता या कवितेमध्ये)

देणाऱ्याने देत जावे, घेणाऱ्याने घेत जावे ।

घेणाऱ्याने घेता घेता, देणाऱ्याचे हात घ्यावेत ॥

म्हणजेच त्या दातारूपी हातांचा गुण घ्यावा असे सांगुन ते शेवटी या कवितेत म्हणतात

भरलेल्याश्या भिमकडून, तुकोबाची माळ घ्यावी ।

त्यांच्या मते जिवन म्हणजे भरलेली नदी असून तिच्यामध्ये तुकोबाचे माळेच्या मणी सर्वत्र शिंपल्यासारखे विखुरलेले आहेत. ते गोळा करुन ज्यानं त्यानं माळ गुंफायला हवी.

याचाच अर्थ जगात जे जे सर्वोच्च आहे त्याचा स्विकार करुन आपल्या मनात असलेल्या विकृती बाहेर घालवायला हव्यात. तरच आपले जीवन सुखी होईल आणि आपल्या अवती भोवती असलेल्या अस्वच्छतेच्या ज्या ज्या विकृती आहेत. त्या दूर लोटल्यावर आपल आरोग्य देखील सुखी होईल म्हणूनच

कचरा करु कमी, तरच मिळेल आरोग्याची हमी ॥

लहान असताना साने गुरुजी अंधोळ करुन बाहेर येतात व आपल्या आईला म्हणतात, अग आई तुझा पदर खाली टाक ना मग माझे पाय खराब होणार नाहीत. तेव्हा त्याची आई म्हणते बाळा शामा तू तुझे पाय स्वच्छ ठेवण्यापेक्षा तुझे मन कसे सुंदर राहिल याचा विचार कर. तर २१ वर्षाचा तरुण ज्याने डॉक्टरेट केले पण डॉक्टरकी न करता त्यांनी गावे स्वच्छ करण्याचा विचार केला व प्रत्येक गावात जावून ती पंधरा पंधरा दिवसात तिथल्या लोकांची घाण काढू लागला. परंतू एक दिवस त्यांना हातपायाचीही बोटे नसलेला वृद्ध भेटला. त्याचवेळी विचार केला की धडधाकट लोकांची सेवा करण्यापेक्षा अशांची सेवा करण्याचा निर्णय घेवून आनंदवन उभारलेले बाबा आमटे.

संत गाडगेबाबा १३ वर्षांचे असल्यापासून गाव

मंदिर स्वच्छ करायचे व सायंकाळी किर्तनाच्या माध्यमातून लोकांची मने साफ करायचे काम त्यांनी केले.

भगतसिंग यांना फाशीच्या आधी त्यांची शेवटची इच्छा काय? तर ते म्हणतात मला त्या भंग्याच्या डब्यातल जेवण करायच आहे. म्हणजेच काय खरंच जर तुम्हाला हे जग समृद्ध करायचे असेल तर सगळ्यात आधी स्वच्छ झाले पाहिजे ते म्हणजे स्वतःचे मन. जर मन सुंदर असेल तर गाव आणि देश सुंदर व्हायला किती वेळ लागणार आहे?

आपल्या गावामध्ये नाले असतात ते उघड्या स्वरूपाचे असतात. आपण त्यामध्ये सांडपाणी व खरकट पाणी टाकतो व ती घाण एकाठिकाणी साचल्याने घाणीमुळे डासांची मोठ्या प्रमाणात निर्मिती होते व याच डासांमुळे आपणांस कॉलरा, हिवताप, मलेरिया, डेंगु यांसारख्या भयानक आजारांना सामोरे जावे लागते. म्हणूनच असे नाले गटारीबंद स्वरूपाचे बनवून ते वेळच्या वेळी साफ करायला हवेत तरच डासांपासून संरक्षण व मानवाच्या सुरक्षिततेची हमी मिळेल.

स्वच्छतेची सुरुवात होते ती स्वतःच्या घरापासूनच. पण खेडेगावातील माणसं म्हणजे स्वतःच घर स्वच्छ करायच अन केर दुसऱ्याच्या दारात फेकायचा. याने कुठं स्वच्छता होते का?

हीच दृष्टी बदलायची आहे. आपल्या घरातील कचऱ्याचे दोन गटात विभाजन केले पाहिजे. १) ओला कचरा, २) सुका कचरा याचे एकत्रिकरण न करता त्याचे विभाजन करणे अत्यंत आवश्यक आहे. ओल्या कचऱ्यामध्ये शेण, राख, आजुबाजुचा पालापाचोळा यापासून उत्तम व शेतीस उपयुक्त असे शेणखत आपण तयार करु शकतो. त्याचबरोबर सुक्या कचऱ्यापासून म्हणजेच प्लॅस्टीक कागद इ. पासून विजननिर्मिती तर कलकत्यामध्ये प्लॅस्टीकचे रस्ते तयार केले जातात. ते रस्ते अत्यंत मजबूत व टिकावू स्वरूपाचे असतात.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अशा प्रकारे कचऱ्याचे विघटन केल्यास कचरा होईल कमी आणि मिळेल तुम्हाला आरोग्याची हमी.

गावामध्ये ओढ्यावर बायका कपडे, गाथी, म्हैशी धुण्यासाठी तर मुले पोहण्यासाठी जातात व नदीचे पाणी अगदी दुषित करून टाकतात. यावर प्रक्रिया करून आपण हेच पाणी पितो यामुळेच आपल्याला अनेक आजारांना सामोरे जावे लागत आहे. अशा वेळी डॉक्टर पाणी उकळून प्यावे असा सल्ला देतात.

एवढेच नव्हे तर सरकार आपल्यासाठी अनेक योजना गावांमध्ये राबवते पण सरकारने राबवून काय उपयोग? मानवाला त्या गोष्टीचा लाभच घेता येत नाही तर काय उपयोग? शासन दरवर्षी शौचालय बांधण्यास काही ठराविक रक्कम देते पण आजही गावामध्ये अशी अनेक कुटुंबे आहेत की ज्यांच्या घरी शौचालय नाही. गेल्या १०-१२ वर्षांपूर्वी एका मोहिमेद्वारे शासनाची गाडी गावामध्ये येवून उघड्यावर जाणाऱ्या व्यक्तिस फुल व पुष्पगुच्छ देऊन त्यांचा सत्कार केला जायचा. त्यावेळी लाजेपोटी अनेकांनी शौचालय बांधले. परंतु त्याचा उपयोग विशिष्ट मर्यादेपुरताच केला. आजही कितीतरी शौचालयास उघड्यावर जावून वातावरण दुर्गंधी करतात व डासांची निर्मिती करतात.

गावामध्ये महिन्यातून किंवा आठवड्यातून ग्रामस्वच्छता अभियान राबवल्यामुळे गावातील केरकचरा नष्ट होईल व त्याचे योग्य प्रकारे व्यवस्थापक होईल व यातूनच कचरा होईल कमी व मिळेल आरोग्याची हमी.

हे गावातील लोकांच पण आपल्या सारख्या सुशिक्षितांच काय? खाऊचे कागद, बिसलरी बॉटल यांचा वापर झाला की तेथेच फेकून द्यायचे हे आपल्या स्वभावातच असते आपण इतरत्र कचरा फेकतो. हाच कचरा जर कचराकुंडीत टाकला तर त्याचे योग्य रितीने विघटन होईल हे माहित असताना देखील आपण तेच करतो. शेवटी खाण तशी माती.... कितीही केल तरी

आपले हात वळतात पण मेंदु मात्र आपल्याला साथ देत नाही. आपणच जर असा कचरा केला तर अब्दुल कलामांनी जे स्वप्न पाहिलेय, देश महासत्ता बनवण्याचं, ते पूर्ण कसं होणार. ते पूर्ण करण्यासाठी आधी आपण आपले विचार बदलले पाहिजेत. तरच त्याचं स्वप्न पूर्ण होईल. शेवटी मी इतकच म्हणून छोट्या छोट्या कारणांतून वेगवेगळ्या गोष्टींतून नव्याच्या निर्मितीतून अन् जुन्याच्या दुर्गंधीतून कचरा आला घरात, मग दारात अन मग गल्ली गल्लीत अन मग काय आपल्या जगात कचरा का आपणच या कचऱ्याच्या जगात वावरतोय हा प्रश्नच उरला सुंदरशा घरामधला केर बनला रस्त्यावरील ढेर कचराकुंड्या तुडुंब भरल्यात व्यवस्थापनाला कुठे वेळ काढा व्यवस्थापनाला वेळ, जर काढून वेळ केला कचरा कमी, तरच मिळेल तुम्हाला आरोग्याची हमी

गोळे तजेस्विनी चंद्रकांत
(बी.ए. भाग १)

* अनुभव *

अंदाज चुकीचा असू शकतो
अनुभव कधीच चुकीचा असू शकत नाही
कारण

अंदाज आपल्या मनाची कल्पना आहे
अनुभव आपल्या जीवनातील सत्य आहे.

साळुंखे रेणूका
(बी.कॉम. भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* पैसा झाला मोठा *

पैसा, पैसा, पैसा. माणसाला फक्त पैसा पाहिजे. पैश्यासाठी माणूस कोणत्याही थराला जाऊ शकतो. पैश्यामुळे माणूस माणसातील माणूसकी विसरत चालला आहे. आज घडीला पाहता पैश्यासाठी माणूस कोणत्याही नात्याचा विचार करत नाही. फक्त पैसा महत्वाचा आहे. जीवनात फक्त पैसा महत्वाचा नसतो. पैश्यामुळे सर्व काही विकत घेता येऊ शकते. बंगला, गाडी इ. परंतू माणूस माणसाला, माणसातील नाती, नात्यातील प्रेम, पैश्यातून कधीच विकत घेता येत नाही. त्यासाठी पैसा महत्वाचा नसतो तर दोन प्रेमाच्या गोष्टी महत्वाच्या असतात. त्या प्रेमाच्या बोललेल्या गोष्टी आणि त्यांचे नाते अधिक अतुट बनत जाते. पैश्याने विकत घेतलेली कोणतीही वस्तू त्याचे मोल त्याच्यासाठी खूप असते. पण आपल्यासाठी त्याच वस्तूचे मोल अगदी शून्य असते. कारण त्या वस्तूपेक्षा आपल्याला आपली नाती जास्त महत्वाची असतात. पैश्यामुळे माणसाला आपली बायको, मुले, आपला संसार याचे कोणाचेही भान राहत नाही. त्याचा फक्त एकच उद्देश असतो, पैसा मिळवणे आणि खूप मोठे होणे. बास, तो हाही विचार कधी करत नाही की आपली बायको मुले आपल्याशिवाय कशी राहू शकतात. आपण त्यांना वेळ दिला पाहिजे पण याचा विचार करायला त्याच्याकडे पैश्यातून त्याला वेळ तर मिळाला पाहिजे की नाही.

आज घडीला नोकरीसाठी, शिक्षणासाठी, व्यापार करण्यासाठी पैश्याची गरज असते. चांगले शिक्षण घेऊन सुध्दा कुठेही नोकरी मिळत नाही. नोकरीसाठी भरा पैसा मग मिळते नोकरी. पैसा भरून कोणीही नोकरी देतो, पण त्या व्यक्तीतील व्यक्तिमत्व, त्याचा स्वभाव, त्याला किती ज्ञान आहे तो त्या नोकरीसाठी पात्र आहे की नाही हे पाहिले जात नाही. तर त्याच्याकडे किती पैसे आहेत हे पाहिले जाते.

विद्यार्थ्यांनी ९०% पाडून सुध्दा त्यांना चांगल्या

कॉलेजमध्ये प्रवेश मिळत नाही, का तर तो खालच्या जातीचा आहे. प्रवेश हवा असेल तर भरा पैसे हे सर्व कोणामुळे झालंय सांगा ना. कोणामुळे तुमच्यामुळेच आज आपला भारत इतका मागे आहे. फक्त पैसा महत्वाचा आहे.

पैश्याने माणसाला कूटून कोठे नेऊन ठेवले आहे. माणसाला फक्त पैसा दिसतोय. त्याच्याजवळ खूप पैसा आला म्हणजे त्याला वाटत असतं की आपण खूप मोठे झालोय पण त्याला हे माहित नसतं की आपण पैश्यामुळे मोठे तर झालो पण आपण आपल्या प्रेमामध्ये, नात्यामध्ये खूप लहान पडलोय. तो लहान फक्त पैश्यामुळे होत गेला होता. पैसे मिळवण्यात तो नाती विसरून गेला होता. हे त्याला वेळ गेल्यानंतर लक्षात येते. त्यावेळी त्यासाठी फक्त पैसा मोठा झालेला असतो. तेव्हा त्याची माणसे त्याच्यापासून खूप दुरावलेली असतात.

पैसा पैसा करत । माणूस पैश्यामागे धावतो ॥
माणूसकीला विसरून । तो पैशाच्या पाठी लागतो ॥
नाती-गोती विसरून । तो पैशाच्या मागे धावतो ॥
नका जाऊ त्या पैशाच्या मागे । त्यानेच तर माणूस-
माणसाला परका होतो.....

अमृता संजय कुंभार
(बी.ए.भाग १)

* शेतकऱ्याचे आत्मवृत्त *

कसं हे जीवन जगायं आम्ही
कुणा-कुणाचा त्रास सहन करायचा
आम्ही
आम्हाला म्हणतं बळीराजा कुणी
पण एक-एक दिवस आमुच्या पेटत
नाहीत चुली
नमस्कार.....

तुम्ही सर्वजण हाच विचार करत असणार की,
आज मी इथे का आलो? असा कोणता प्रसंग आला
की, आज मला इथे यावं लागलं? मी एक साधा
शेतकरी. एक हतबल झालेला बळी. इथे का आलो.
त्यांच कारण.....

माझी व माझ्यासारख्या हजारो-लाखो
शेतकऱ्यांची आज सारखीच अवस्था आहे. आज
कोणालाच असं वाटत नाही की आपण शेती करावी.
सगळेजण शहराकडे वळलेले आहेत तर काही गावालाच
शहर करण्यात गुंतलेले आहेत. डॉक्टर, इंजिनियर,
वकिल, उद्योजक, कारखानदार अशा अनेक क्षेत्रांमध्ये
सगळेजण जाण्याचा प्रयत्न करतात. काही तरुण
शेतीकडे वळतात सुध्दा पण काही कालावधीतच असे
अनुभव येतात की ते शेती करण्याचा विचारच मनातून
काढून टाकतात. असं का होतं? आजचे सरकार देशात
रोजगार वाढवण्याचा प्रयत्न करत आहे. ते प्रयत्न
चालतात ते शहरात. कारखानदारीला आजचे सरकार
प्रोत्साहन देत आहे. शहरांना-गावांना स्मार्ट सीटीज्
बनवत आहेत. पण शेतीचं काय? गावाकडच्या लोकांचे
का? शेतीचा विचार कोणी मनापासून करतच नाही.
पण सरकारला हेच कळत नसावं की जर शेतकऱ्याने
शेतीच केली नाही, पुरेसं अन्न धान्य पिकवलंच नाही
तर शहरातले लोक खाणार काय?

आज अनेक गावांमध्ये मोठमोठ्या कंपन्या,
कारखाने उभारून तीथल शेतजमीन नाहीशी केली
आहे. शेतकऱ्याला जमीन विकण्यास भाग पाडून तेथे

अशा फॅक्टरीज् उभारल्या जात आहे. त हे जर असंच
चालत राहिल तर शेतीसाठी जागात उरणार नाही.
त्यात अजून वृक्षतोड, कारखाने, कंपन्या बांधण्यासाठी
ही मोठी माणसं झाडे तोडतात. जंगलेच्या जंगले
उध्वस्त करतात. मग पुढे कारखान्यांमुळे वाढते ते
प्रदुषण आणि प्रदुषणामुळे उद्भवतात त्या जीवघेण्या
समस्या आणि या समस्यांना प्रथम सामोरे जावे लागते
ते शेतकऱ्याला. तुम्हाला सर्वांना माहितच असेल की
आज पावसाचं प्रमाण किती कमी झालं आहे. पुर्वी
भरपूर पाऊस पडायचा. शेतकऱ्याला भरपूर उत्पन्न
मिळायचे. पण आज.... आज मात्र सगळीकडे मोठ्या
प्रमाणावर दुष्काळ पडतात. सर्वसाधारण शेतकऱ्याच्या
शेतीला पुरेसं पाणीसुध्दा मिळत नाही.

मान्य आहे की, सरकारने शेतीसाठी काही
सुधारणा केल्या त्यातून काही शेतकऱ्यांना सरकारने
कर्ज दिल्यामुळे शेतात विहिरी खशेदल्या, पाईप
लाईन्स केल्या, आधुनिक यंत्रे घेतली पण, महागाई
एवढी वाढलीय की त्या शेतकऱ्याला कर्ज फेडणे अवघड
झाले आहे. जरी त्याला शेतीमध्ये भरपूर उत्पादन
मिळाले तरी त्याच्या उत्पादित मालाला योग्य दर कोठे
मिळतो. त्याने बियाणांसाठी, औषधांसाठी शेतीच्या
मशागतीसाठी केलेला खर्च सुध्दा त्या उत्पादनातून
मिळालेल्या उत्पन्नातून पूर्ण भरून निघत नाही.
त्याच्या डोक्यावरील कर्जाचा डोंगर कधीच खाली होत
नाही. वर्षानुवर्षे तो कर्जाचे फक्त व्याजच भरत असतो.
पण कर्ज संपत नाही आणि जर व्याजही भरता आले
नाही तर बँका लगेचच त्याच्या चौखटीवर उभ्या
राहतात. तो शेतकरी रस्त्यावर येतो. त्याचे घर जाते.
शेती जाते. कुटुंबाचा उदरनिर्वाह करणेसुध्दा त्याला
जमत नाही. त्यात मुलींची लग्न, मुलांचे शिक्षण याला
पैसे कुठून येणार. शेवटी आम्ही शेतकऱ्यांच्या समोर
एकच पर्याय उरतो. तो आत्महत्या, कोणी गळफास
तर कुणी विष पिऊन देहत्याग करतो. पण त्याच्यामागे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

त्याचे घरदार कुटुंब उघड्यावर येते. त्यांना समाजाकडून हालअपेष्टा, त्रास सहन करावा लागतो.

आमचे हे आयुष्य आजच असे नाही तर वर्षानुवर्षे आम्हाला हा त्रास सहन करावा लागलाय आणि आजही सहन करतच आहोत. यामध्ये अनेकांनी राजांनी, समाजसुधारकांनी सुधारणा करण्याचा प्रयत्न केलाही पण... समाजात एक चांगली व्यक्ती जर काहीतरी चांगले करत असेल तर त्याला पाठिंबा देणाऱ्यांपेक्षा त्याला विरोध करणाऱ्या समाजात अनेक वार्डेट प्रवृत्ती असतात. या शेवटपर्यंत त्रास देतच राहतात. विरोध करतच राहतात आणि पुढे कोणी असा सुधारक जन्मालाच येणार नाही यासाठी कदाचित त्याचा अशा पध्दतीने नाश करतात की पुढे त्याच्या विरोधात कुणी जाणारच नाही. पुर्वीच्या काळी समाजात सावकार असत. लोक त्याच्याकडून कर्जाऊ पैसे घेत. पण तोच सावकार शेतकऱ्यांचा त्याकाळी जीव घेत होता. त्याचे घरदार उध्वस्त करत होता. शेतकऱ्याचा अतिशय छळ करत होता. त्याचा सोन्याचा गोळा हिसकावून घेत होता. ही परिस्थिती आजही तशीच आहे. बदल एवढाच की त्याकाळी सावकार, जमिनदार होते तर आज बँका, व्यापारी व आजचे भ्रष्टाचारी कार्यकर्ते शेतकऱ्यांचे शोषण करत आहेत.

हे कार्यकर्ते निवडणूकीपुर्वी मत मिळवण्यासाठी या सामान्य शेतकऱ्यासमोर हात पसरतात. हजारो खोटी अश्वासने देतात व निवडून येतात. निवडून आल्यावर एकदा जे झोपतात ते पुढच्या निवडणूकीलाच जागे होतात. ती दिलेली अश्वासने ती तशीच पडून राहतात. त्यांच्याकडे कोणी पाहतसुध्दा नाही. मग पूर्ण करणे तर लांबचीच गोष्ट आहे. मधल्या सत्तेच्या कालावधीत पुन्हा शेतकऱ्यांचेच शोषण करतात. भ्रष्टाचार करतात व स्वतःची घरे भरतात. शेतकरी हा गरीबच होत जातो. हेच राजकर्ते मोठापणा दाखवण्यासाठी शेतकऱ्याला बळीराजा म्हणतात पण

हा शेतकरी तर भिकारी झालेला आहे हे कुणी पाहतही नाही.

त्यात आणखी हे व्यापारी. शेतात रात्रंदिवस राबराब राबतो. घाम गाळतो. सोन्यासारखे पिक उगवतो व हे व्यापारी शेतमालाला काडीमोल मानून अतिशय कमी किंमत देऊन शेतकऱ्याकडून तो माल घेतो व बाजारात अतिशय महागाईने विकतो व स्वतःचा फायदा करून घेतो. काहीही कष्ट न करता, घाम न गाळता हा व्यापारी ऐशोआरामात राहतो. प्रचंड प्रमाणात महागाई वाढवतो. यात मरतो तो शेतकरी आणि ग्राहक.

हे असेच किती दिवस चालणार? आम्ही शेतकरी असे किती दिवस मरणार. आता सर्व सहनशक्तीच्या पलीकडे चालले आहे. दररोज शेकडो शेतकरी आत्महत्या करत आहेत. त्यांची कुटुंबे रस्त्यावर येत आहेत. हे कधी थांबणार आणि हे जर असेच चालत राहिले तर देश नष्ट व्हायला वेळ लागणार नाही. त्याची दिवसेंदिवस अधोगतीच होत चालली आहे.

कोणास ठाऊक कधी होईल
आम्हां शेतकऱ्यांची प्रगती
पण खरचं सांगतो तेव्हाच होईल
सगळीकडे देशात समृद्धी
सगळीकडे देशात समृद्धी.
जय जवान – जय किसान

सुप्रिया रामचंद्र डिगे
(बी.ए. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* वाणिज्यकोश - एक अनमोल ज्ञानठेवा *

शब्द शब्द म्हणजे नक्की काय असतं
शब्द म्हणजे माहिती करून धोक्याचं माध्यम असतं
शब्द म्हणजे एक छोटेसे तळे असतं
ज्यात अक्षर नावाचे थेंब गुंजारत असतात
हेच तळे हळुहळु भरून वाहू लागते
वाक्यांच्या नदीला येऊन मिळते
अशा तऱ्हेने अक्षरांचे थेंब
शब्दांचे तळे
आणि वाक्यांची नदी
यांचा संगम होऊन उगम होतो सागराचा
हा सागरच म्हणजे तुमच्या आमच्या बुद्धीला
खत पाणी घालणारा शब्दकोश
म्हणजेच ज्ञानकोश नावाचा अनमोल ठेवा

विद्यार्थी मित्र-मैत्रिणींनो आपण जरी वरील काव्यपंक्तीचा आढावा घेतला तरी यातून काही शब्दकोशाचा अर्थ स्पष्ट होत नाही. शब्दकोश म्हणजे नेमके काय? मराठी अथवा इंग्रजी वर्णमालेनुसार केलेली संज्ञांची मांडणी म्हणजे शब्दकोश होय. शब्दकोशामध्ये अर्थ, उच्चार, एखाद्या संज्ञेचा सविस्तर आढावा, त्याची पार्श्वभूमी इ. गोष्टी अंतर्भूत असतात. शब्दकोशाचे प्रामुख्याने एकभाषी व द्विभाषी असे दोन प्रकार पडतात. एकभाषी शब्दकोश म्हणजे एका भाषेतील शब्दाचे त्याच भाषेत अर्थ स्पष्ट करणे व द्विभाषी म्हणजे एका भाषेतील शब्दाचे दुसऱ्या भाषेत अर्थ स्पष्ट करणे होय. आपल्या मराठी व इंग्रजी या दोन भाषा. विषयांच्या शब्दकोशाप्रमाणेच विविध विषयांचेदेखील शब्दकोश असतात. त्यामध्ये त्या विशिष्ट विषयातील सर्व संकल्पना स्पष्ट केल्या जातात. त्यामुळे ते विशिष्ट विषय समजणे अधिक सुलभ होते. उदा. व्यवस्थापनशास्त्र, राज्यशास्त्र, विमाशास्त्र, अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र, भौतिकशास्त्र, संख्याशास्त्र, विपणनशास्त्र, लेखाशास्त्र इ. विषयीचे कोश.

या सर्व विषयांप्रमाणे वाणिज्य(कॉमर्स) चे देखील शब्दकोश उपलब्ध आहेत. त्याद्वारे वाणिज्यातील सर्व संकल्पना सहजरित्या समजतात. परंतु हे सर्व शब्दकोश इंग्रजी व हिंदी भाषेत आहेत. सामान्य विद्यार्थ्यांना हे समजून घेताना अडचणी येतात. अर्थातच मराठी ही आपली मातृभाषा आहे व प्रत्येक व्यक्तिला परकीय भाषेपेक्षा स्वभाषेचे आकलन लवकर होते. मराठी भाषेला समृद्ध व संपन्न करण्यासाठी अशा विश्वकोशाची आवश्यकता असते. मातृभाषेतून जेव्हा एखाद्या विद्याशाखेची अभ्यास केला जातो. तेव्हाच ती विद्याशाखा अधिक समृद्ध होते. तिचे वैभव विविध अंगांनी प्रकट होते. प्रतिभेचे व संशोधनाचे असंख्य कंगोरे त्यातून स्पष्टपणे व्यक्त होतात. विद्यार्थ्यांना परिपूर्ण आकलन होण्यासाठी मातृभाषेतील शिक्षणाला पर्याय नाही.

वाणिज्यकोश ही अत्यंत महत्वाची संकल्पना आहे. अभिजात भाषेचा दर्जा प्राप्त करू पाहणाऱ्या मराठी भाषेला संपन्न व समृद्ध करण्यासाठी अशा प्रकारच्या ज्ञानकोशाची अत्यंत जरूरी आहे. कोणतीही भाषा समृद्ध होण्यासाठी त्या भाषेत ज्ञानशाखेचा विस्तार झाला पाहिजे. वाणिज्य शिक्षण हे व्यावहारिक व उपयोजित स्वरूपाचे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

असतात. त्यामुळे त्यामध्ये मूलभूत सिध्दान्तांचे ज्ञान, त्यांचे उपयोगिता मूल्य आणि त्यांची कौशल्यपूर्वक हाताळणी या तीन मुख्य घटकांचा समावेश होतो. या घटकांची एकूण तपशीलवार माहिती आणि शिस्तबद्ध उपाययोजनासाठीच कोश हा प्रकार अपरिहार्य ठरतो. कारण दर्जेदार उपयुक्त व परिपूर्ण कोश हा ज्ञानाचा पाया असतो. वाणिज्य विश्वकोश या नावाने मराठीमध्ये वाणिज्याचा ज्ञानकोश(शब्दकोश) तयार करण्याचे आवाहन सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे येथील कॉमर्स विभागप्रमुख प्रा.डॉ.संजय कप्तान व प्रा.जॉन्सन बोर्जेस यांनी स्विकारले.

प्रस्तूत वाणिज्यकोशाची निर्मिती विविध प्रकारचे संपन्न व परिपूर्ण साहित्य उपलब्ध व्हावी या हेतून करण्यात आली आहे. वाणिज्याशी संबंधित संस्था, संशोधन संस्था, व्यवसाय तसेच इतर संबंधित संस्थांसाठी माहितीचा स्रोत म्हणून हा कोश नक्कीच उपयुक्त ठरेल. वाणिज्यकोशाचे लेखनकार्य, संपादन, पडताळणी व पुर्नमूल्यांकन अशा विविध बाबींसाठी तीन वर्षांपेक्षा जास्त अवधी लागला असून या काळामध्ये वाणिज्य विषयाशी संबंधित असणाऱ्या अनेक नामवंत प्राध्यपकांचे साहाय्य या कोशासाठी लाभले. वाणिज्य विषयातील अभ्यासू, संशोधक व जिज्ञासू प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनादेखील हा ज्ञानठेवा अत्यंत उपयुक्त वाटेल. त्या दृष्टीने या वाणिज्यकोशाचा सुमारे ३५०० पृष्ठसंख्यांचा पाच खंडांचा संक्षिप्त आढावा मी घेतला आहे.

खंड १

- १) अंकेक्षण (Auditing)
- २) बँकींग (Banking)
- ३) लेखाकार्य व लेखाशास्त्र (Book Keeping & Accountancy)
- ४) अर्थसंकल्प (Budget)
- ५) व्यवसाय नियंत्रण (Business Control)
- ६) व्यवसायिक अर्थशास्त्र (Business Economics)

खंड २

- ७) व्यवसायिक पर्यावरण (Business Environment)
- ८) व्यवसाय उद्योजकता (Business Entrepreneurship)
- ९) व्यवसाय नियामक कायदे (Business Laws)
- १०) व्यवसाय संघटन (Business Organisation)
- ११) कंपनी कायदा (Company Law)
- १२) ग्राहक संरक्षण (Consumer Protection)
- १३) आर्थिक नियोजन (Economic Planning)
- १४) वित्त (Finance)
- १५) वित्तीय प्रशासन (Financial Administration)

खंड ३

- १६) वित्तीय बाजार (Financial Market)
- १७) मानवी संसाधनांचे व्यवस्थापन (Human Resource Management)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

- १८) औद्योगिक अर्थशास्त्र (Industrial Economics)
- १९) विमा (Insurance)
- २०) बौद्धिक संपदा (Intellectual Property)
- २१) आंतरराष्ट्रीय विपणन (International Marketing)
- २२) आंतरराष्ट्रीय व्यापार (International Trade)
- २३) व्यवस्थापनशास्त्र (Management Science)
- २४) विपणन (Marketing)

खंड ४

- २५) मुद्रा (Money)
- २६) संघटन (Organisation)
- २७) नियोजन (Planning)
- २८) उत्पादन (Production)
- २९) सार्वजनिक आयव्यय(राजस्व) (Public Finance)
- ३०) जनसंपर्क (Public Relation)
- ३१) सार्वजनिक क्षेत्र (Public Sector)
- ३२) चिटणीस (Secretary)
- ३३) कर (Tax)
- ३४) व्यापार(संकल्पना) (Trade)

खंड ५

* परिशिष्टे

* सूची

वाणिज्यकोशातील या चार खंडांचा अभ्यास केला तर दिसून येते की, वाणिज्य ही संकल्पनाच मुळात अर्थ म्हणजेच पैसा या घटकाशी निगडित बाब आहे. प्रत्येक देशाचे भविष्य हे अर्थकारणावर आधारित आहे. देशाचे दिर्घकाळासाठी व सातत्यपूर्ण विकास घडवून आणण्यास वाणिज्य उपयुक्त ठरते. त्याचप्रमाणे देशाचा आर्थिक विकास हा फक्त आकडेवारी व तयार माहितीवर आधारित नसून प्रत्यक्षात होणारे साधनांचे नियोजन, योजनांचे नियमन व उद्दिष्टांची पूर्तता यावरच अवलंबून आहे. यादृष्टीने हा कोश अभ्यासणे आवश्यक ठरते. हा मराठी मधील पहिला वाणिज्यकोश आपल्या शशिकांत शिंदे महाविद्यालयात वाणिज्य विभागाच्या विभागीय ग्रंथालयामध्ये उपलब्ध आहे. तरी वाणिज्य (कॉमर्स) विद्यार्थ्यांनी व अन्य इतर सर्व विद्यार्थ्यांनी या वाणिज्यकोशाचे वाचन व अभ्यास करून ज्ञान संपादीत करावे व ज्ञान समृद्ध व्हावे.

ढेबे ललिता लक्ष्मण
(बी.कॉम. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* भारतातील भांडवलबाजार उगम आणि उत्क्रांती *

शेअर बाजार ही संज्ञा कानावर पडलेली नाही अशी व्यक्ती आढळणे आजकाल दुर्मिळच. शेअर बाजार, त्याती व्यवहार सेनसेक्स नावाचा मुंबई शेअर बाजाराचा निर्देशांक त्या निर्देशकांची काळ व कारणपरत्वे उसळी घेणे अथवा आपटी खाणे या दोन्हीतील काहीही झाले तरी टी.व्ही वरील कोणत्या ना कोणत्यातरी चॅनलवरून त्याबाबत तावातावाने चर्चा करणे हे सगळेच आजकाल सगळ्यांच्या दैनंदिन आयुष्याचा भाग बनलेले आहे. परंतू वास्ववात शेअर बाजाराचे व्यवस्थापन व कार्यशैली त्यातील व्यवहारांवर नजर ठेवणारे सेवी सारखे () नियामक..... अशा सगळ्यांच बाबी बऱ्याचपैकी तांत्रिक स्वरूपाच्या असतात. त्यामुळे हे सगळे विश्व नीट समजावून घेणे ही तशी संयम बाळगून करावयाची बाब ठरते.

शेअर बाजार या संस्थेची पाळेमुळे व्यवस्थित समजून घ्यायची असतील तर थेट १४-१५ व्या शतकापर्यंत आपल्याला मागे जावे लागते. या संकल्पनेचा उगम त्याकाळी देशादेशांदरम्यान साकारणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय व्यापारामध्ये घडून आलेला दिसतो. एक किंवा अनेक वस्तू व सेवांना देशी बाजारपेठांमध्ये विकण्याच्या दृष्टीकोनातून देशादेशांदरम्यानचा व्यापार त्या काळात हळूहळू वाढत होता. निर्यात करण्याचा माल जहाजामध्ये भरायचा आणि ती जहाजे समुद्रात हाकारून परदेश गाठायचा हा त्या काळातील शिरस्ता. परदेशी बाजारपेठामध्ये माल विकून ती जहाजे परत मायदेशी आल्यानंतर मग त्या व्यवहारातील नफातोट्याचे मोजमाप संबंधित व्यापार करत असत. अर्थात या सगळ्यांच व्यवहारात अनेक प्रकारचे धोके आणि आघाड्यावर व्यापारी वर्गाला जोखीम स्वीकारणे भाग पडत असे. एक तर पाठवलेला सगळा माल मुळात खपायला हवा आणि दुसरे म्हणजे माल भरलेली जहाजे परदेशांतील बंदरापर्यंत सुखरूप पोहचायला हवीत. जहाजांना

वादळांचे भय तर त्यांच्या पाचवीलाच पुजलेले असते.

* संख्यात्मक यंत्रणेचा उगम :-

आता शेअरच्या मालकीचे असे हस्तांतरण होण्यातही धोके व जोखीम आहेत. आपला शेअर विकायला जो तयार झालेला आहे त्याला शेअरच्या खरेदीबाबत शंका वाटणे स्वाभाविक ठरते. जो इच्छुक खरेदीदार आहे त्याच्या खिशात खरोखरच पुरेसे पैसे आहेत का, तो शेअरची किंमत एकरकमी चुकती करेल ना, अशा प्रकारची आशंका त्याला वाटत असते. शेअरचा खरेदीदारही त्याच्या परीने आश्वस्त नसतोच. जो माणूस त्याचा शेअर विकायला निघालेला आहे त्याच्याच मालकीचा तो भांडवली हिस्सा खरोखरच असे ना, शेअरच्या हस्तांतरण घडवून आणण्यासाठी जो काही दस्तऐवज त्याने तयार केलेला आहे तो निखळ आणि अस्सल असेल ना अशी धास्ती खरेदीदाराच्या पोटात असते. या सगळ्या अनुषांगिक बाबींची सत्यता पडताळवयाची ही विक्रीदार आणि खरेदीदार अशा उभयतांच्या लेखी खर्चिक व वेळखाऊच बाब असते. त्यामुळे शेअरच्या खरेदी विक्री व्यवहारांची पूर्तता करण्यासाठी एखाद्या त्रयस्थ व्यक्ती अथवा संस्थेची निकड यथावकाश या सगळ्यांच चक्रात सक्रीय असणाऱ्यांना वाटू लागली. शेअरची खरेदी करण्यात इच्छुक असणाऱ्याने आपल्या क्रियाशक्तीची व पुरेशा भांडवलाच्या उपस्थितीची खात्री त्या त्रयस्थ यंत्रणेला पटवून द्यावयाची. तर विक्रीदाराने त्याच्या शेअरची व संबंधित दस्तऐवजांची यथार्थता निरूपवादपणे त्या त्रयस्थाला पटवू द्यायची, अशी कार्यपध्दती या सगळ्यांतून उत्क्रांत झाली. यथावकाश या सगळ्या कार्यपध्दतीचे सुविहित असे संस्थाकारण घडून आले. त्या यंत्रणेचे असे उत्क्रांत औपचारिक व संस्थात्मक रूप म्हणजेच आजचा शेअर बाजार. इथे आता केवळ एक किंवा दोन किंवा तीन अशी मोजकीच जहाजे. त्यांचे मालक व्यापारी अथवा मूठभरच

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

खरेदीदार विक्रीदार नाहीत किंवा नसतातच. तर अनेक जहाजे, व्यापारी कंपन्या व त्या त्या कंपन्यांमध्ये गुंतवलेल्या भांडवलांमध्ये मालकी धारण करणारे शेअरधारक सक्रिय असतात. शेअर बाजाराच्या या सगळ्यांच यंत्रणेला अधिक सुबद्धता येण्या कारणीभूक ठरली ती भारतीय कापूस किंवा सुतनिर्मिती उद्योगाची भरभराट. तो सगळाच इतिहास मोठा रोचक आहे.

ते दशक होते १८४० चे. सूतगिरण्याचा उद्योग भारतामध्ये चांगला रुजलेला होता. मुंबई शेअर बाजाराचे जनकत्व ज्यांना बहाल केले जाते ते शेठ प्रेमचंद रायचंद कापसाच्या व्यापारात आघाडीवर होते. ब्रिटन हे त्या काळात कापड जगभरात अग्रेसर होते. प्रेमचंद रायचंद हे ब्रिटनला जहाजे धाडून कापड उद्योगाच्या तेखील हालहवालीबाबत माहिती गोळा करत. त्यामुळे अन्य स्पर्धक व्यापाऱ्यापेक्षा ते नेहमीच व्यवहारात चार पावले आघाडीवर राहत. ब्रिटनमधील कापडधंदा तेजीत असल्याचे संकेत मिळताच तो त्यांच्या शेअरचे बाजारभाव चढवून घेत व विकत साधारणपणे १९६१ सालापर्यंत हे सारे सुरळीत चालू होते. त्यावेळी मॅचेस्टरमधील कापडगिरण्यांना कापसाचा पुरवठा मुख्यतः होत असे तो अमेरिकेतून. मात्र अमेरिका यादवी युद्धादरम्यान कापसाच्या उत्पादन व पुरवठ्यास मात्र चांगलीच झळ बसली. साहजिकच ब्रिटनमधील कापडगिरण्यांची नजर भारतावर खिळली. भारतीय कापसाला सोन्यांचे दिवस आले. देशी सुतगिरण्यांना सुगीचे दिवस आले. साहजिकच सुतगिरण्यांच्या शेअरना मागणी वाढली व त्यांच्या बाजारभावांना झळाळी आली.

परंतू अमेरिका यादवी शमली आणि सगळेच चित्र पालटले. अमेरिकेतील कापूस सावरला आणि भारतातील सुतगिरण्यांना त्याचा दणका बसला. देशी कापूस उत्पादक शेतकरी, सूतगिरण्या, त्यांचे मालक, सुतगिरण्यांतील कामगार, शेअरबाजारातील दलाल...

अशा सगळ्यांनाच हबकायला झाले. शेअर बाजार एकदम कोसळला. तो वार होता सोमवार. तेव्हापासूनच 'Black Monday' अथवा काळा सोमवार अशी शब्दावली रुढ झाली. या दणक्यातून सावरण्याच्या प्रयत्नांचा एक भाग म्हणून १८७५ साली मुंबईतील दलालांनी एकत्र येऊन 'Netive Shares and Stock Brokers Association' या नावाच्या संस्थेची स्थापना केली. एकही युरोपीय मनुष्य त्या संस्थेचा सदस्य नव्हता. किंबहुना या असोसिएशनचे सदस्यत्व केवळ भारतीय दलालांनाच बहाल केले जाई. शेअर संदर्भातील सर्व व्यवहार व कामकाजांकडे लक्ष पुरविण्यास या असोसिएशनने सुरुवात केली. तत्पुर्वी शेअरच्या खरेदीविक्रीचे व्यवहार रेल्वेस्थानकांच्या बाहेर वा रस्त्यांच्या कडेला होत असतात.

यथावकाश १८५२ साली 'Netive Shares and Stock Brokers Association' चे रूपांतर मुंबई शेअर बाजार यासंस्थेमध्ये घडून आले. शेअरच्या खरेदीविक्रीचा सारा पसारा एल्फिस्टन रोडवरून हॉकयार्ड रोडकडे येऊन स्थिरावला. मुंबई शेअर बाजाराची नवीन इमारत त्याच परिसरात बांधण्यात आली. त्याच नावाने तिची नोंदणीही करण्यात आली. १९७५ साली मुंबई शेअर बाजाराची नवीन इमारत बांधण्यात आली आणि नवीन वास्तूमध्ये शेअर बाजाराचे स्थलांतर झाले. १८७५ साली असोसिएशन स्थापन झाली. तेव्हापासूनच शेअरच्या जोडीनेच सरकार तसेच कर्जरोख्यांचा हा बाजार त्यात शेअर व कर्जरोख्यांची केली जाणारी खरेदीविक्री या सगळ्यांचे प्रवर्तन, मालकी व नियंत्रण हे प्रथमपासूनच सर्व दलालांच्या हातात राहिले. मुंबई शेअर बाजाराचे हे वैशिष्ट्ये गणावे लागते.

* व्यापार आणि व्यापारातील शेअर :-

आता घटकाभर कल्पना करा की तीन व्यापारी आहेत. प्रत्येकापाशी त्यांचे त्यांचे जहाज आहे.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

सगळेच आपापल्या परीने आंतरराष्ट्रीय व्यापारात सक्रीय आहेत. प्रत्येकजण आपापले जहाज भरून माल परदेशी धाडतो. निर्यात केलेल्या वस्तू व सेवांची विक्री होऊन जहाजे परत आल्यानंतर सगळ्या हिशेबाची मिळवणी करायची आता, या संदर्भात तीन व्यापाऱ्यांच्या संदर्भात तीन काल्पनीक चित्रे डोळ्यासमोर आणू. पहिल्या व्यापाऱ्याने धाडलेला सगळ्याच्या सगळा माल विकला गेला आणि जो काही नफा मिळणार होता तो सगळ्याचा सगळा त्याला मिळाला. दचसरा जो व्यापारी होता त्याचा सगळा माल बाजारात खपला नाही. धाडलेल्यापैकी काही माल तसाच परत आला. मात्र तिसरा व्यापारी जो होता तो मात्र या व्यवहारात साफ बुडाला कारण त्याचे जहाज विदेशाच्या बंदराला लागलेच नाही. ते वादळात बुडाले. इथे एक गोष्ट स्पष्ट होते की, या तिघांनाही त्यांच्या त्यांच्या व्यवसायात प्रत्येकी १००% हितसंबंध गुंतवलेले आहेत.

साहजिकच व्यापारात ज्याला तो काही फायदा अथवा तोटा होईल त्याचा शंभर टक्के धनी तोच राहणार. आता या उदाहरणात ज्या व्यापाऱ्याचे जहाज समुद्रात बुडले तो त्या व्यवहारातही पूर्णपणे डुबला. कारण माल बाजारात पोहचलाच नाही. त्यामुळे विक्रीचा प्रश्नच नाही आणि विक्रीच नसेल तर नफ्याचा प्रश्न मुदलात निघालाच निघतो. पदरी आले केवळ १००% नुकसान अथवा संपूर्ण तोटा. अशा परिस्थितीत अडचणीत सापडलेल्या आपल्या सहचाराला मदत करण्यासाठी उरलेले दोन व्यापारी पुढे सरसावतात. प्रत्येक जण एक तृतीयांश हिस्सा उचलतो आणि ज्याचे जहाज बुडलेले असते. त्याच्यासाठी नवीन जहाज खरेदी केले जाते. म्हणजे त्या नवीन जहाजाच्या खरेदीमध्ये त्यातीन व्यापाऱ्यांची प्रत्येकी एक तृतीयांश भांडवल गुंतवले. आताच हे चित्र पहिल्यापेक्षा निराळे बनले. जहाज एक असेल तरी त्याची मालकी तिघांमध्ये

विभागलेली आहे. म्हणजेच दुसऱ्या भाषेत सांगायचे तर, जहाजाच्या मालकीमध्ये त्या तीनही व्यापाऱ्यांचा हिस्सा आहे.

आता हे नव्याने खरेदी केलेले जहाज भरून त्या तिसऱ्या व्यापाऱ्याने माल निर्यात केला. यावेळी सगळा माल खपला. जहाज परत आले. व्यवहारात अपेक्षित असलेला नफाही पदरात पडला. मात्र सगळा नफा त्या तिसऱ्या व्यापाऱ्याच्या खिशात जाणार नाही. त्या नफ्यामध्ये आता तीन वाटेकरी आहेत. कारण उरलेल्या दोन व्यापाऱ्यांनी प्रत्येकी एक तृतीयांश भांडवल त्या नवीन जहाजाच्या खरेदीमध्ये गुंतवलेले आहे. त्यामुळे व्यवहारात तिसऱ्या व्यापाऱ्याला झालेल्या नफ्याचे त्या तिघांमध्ये वाटपही प्रत्येकी १/३ या प्रमाणातच. आताची परिभाषा वापरायची तर, त्या तिघांचे नवीन जहाजाच्या खरेदीसाठी गुंतवलेल्या भांडवलामध्ये शेअर आहेत. एखाद्या कंपनीच्या निर्मितीमध्ये एकापेक्षा अधिक लोकांनी भांडवल घातलेले असेल तर कंपनीच्या एकंदर भांडवलात असलेल्या त्या प्रत्येकाच्या मालकी अथवा भांडवली हिश्याला त्याचा शेअर असे संबोधले जाते. शेअरच्या व्यापाराची सुरुवात अशी १४-१५ व्या शतकात या व्यवहारातून झाली. भारतातील भांडवल बाजाराचा उगम आणि उत्क्रांती ही अशी आहे.

मयुरी भिमराव अहिरे
(बी.कॉम. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Life is better
with friends :)

* मैत्री *

मैत्री म्हणजे काय? मनाच्या धाग्याने जोडलेले एक अतुट नाते जे आयुष्याच्या या खडतर रस्त्यावर आपल्या सोबत चालत असते. गरज पडल्यास हात देवून सावरणारी तर कधी रक्षण करणारी तर कधी आपल्या मागे उभी राहून पुढे जा म्हणणारी असते, मैत्री ही उमलत्या फुलाप्रमाणे हळुवार उमलत जाते, व तीचे बहारदार फुल बनते. मैत्री असावी कशासारखी? मैत्री असावी शुभ्र दुधासारखी, मैत्री असावी सोबत करणारी, मैत्री असावी निर्मळ पाण्यासारखी, मैत्री असावी आयुष्याची दिशा बदलणारी, मैत्री असावी आरशासारखी पारदर्शक, मैत्री असावी साथ देणारी.

मैत्रीची सुरुवात होते कळीपासून म्हणजेच लहानवयात जेव्हा शाळेची पहिली पायरी चढतो तेव्हा मैत्री या शब्दाचा अर्थ कळत नसला तरी सोबत बसणारी, सोबत खेळणारी, खोड्या करणारी, सोबतच अभ्यास करणारी, डबा वाटून खाणारी, सोमतच शिकणारी, मैत्री अशी गोड मैत्रीची व्याख्या या लहान निरागस मुलांमध्ये असते.

वयाची प्रत्येक पायरी चढताना मैत्रीची व्याख्या बदलत असते. नवीन नाती जोडत असते. प्रत्येक टप्पा सोबत पार करत असते. या आयुष्याच्या वाटेवर चालण्याचे धडे देत सोबत चालत असते. लहानपणापासून आयुष्यातील प्रत्येक सुख-दुःखाचे क्षण वाटून घेत असते. ही मैत्री कधी एवढ्या खोलवर रुतते ते कळतच नाही. मैत्री अगलतपणे आपल्या आयुष्याचा अविभाज्य भाग बनून जाते.

मैत्री फक्त मुलामुलांची किंवा मुलीमुलींची नसते, तर ही पालकांची मुलांबरोबर, तसेच शिक्षकांची मुलांबरोबर, एका बहिणीची भावाबरोबरही असू शकते. मैत्रीला नाव, गाव, भाषा, जात, धर्म, वय असे काहीही नसते कारण मैत्रीही फक्त आणि फक्त मैत्रीच असते.

आरती राजेंद्र लोखंडे
(बी.कॉम. भाग २)

* आई *

कळतच नव्हत मला
माय माझी एकटीच का रडायची ।
तिच्या ताटातली अर्धी भाकर
रोजच मला का वाढायची ॥
माझ्या आधीच हात धूवून
रोजच दूर अंधारात बसायची ।
काय पहात होती कुणास ठाऊस
पण पदराखाली मला घट्ट धरून बसायची ॥
पाऊस नव्हता तरी सुद्धा
माझ्या अंगावर थेंब पाडायची ।
मांडीवर मला थोपटताना
तिची का झोप उडायची ॥
काहीच नव्हते घरात तरी
ती घराला फार जपायची ।
एकच होत लुगड तिला
तेच ती धुवून रोज नेसायची ॥
सणावाराच्या दिवशी मात्र
माझ्यावर करडी नजर ठेवायची ।
जावू नये कुणाला घरी म्हणून
मला घरातच लाडी गोडी लावायची ॥
रोजच सकाळी हात जोडून
देवाला काहीतरी मागायची ।
गालावर हात फिरवून माझ्या
बोटे तिच्याच डोक्यावरती मोडायची ॥
मातीच्या होत्या भिंती
पांढऱ्या मातीनेच लिंपायची ।
अंगणात टाकायची सडा नि
घर शेणाने सुंदर सारवायची ॥
शाळेत मला धाडताना
स्वप्ने मोठी मोठी बघायची ।
सांजच्याला थकायचा चेहरा तिचा
तरी माझ्याकडे पाहून हसायची ॥
कळतच नव्हत मला
आई एकटीच रडायची ।
तिच्या ताटातली अर्धी भाकर
रोजच मला का वाढायची ॥

शेलार शिवानी
(बी.कॉम. भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* ओव्या *

दिवस मावळला दिवसापाशी माझं काय
हवशा बंधूजीची दिवा लावूनी वाट पाही
दिवस मावळीला दारी दोडकी फुल येली
हवशा बंधुजीची वाट सख्याची सरली
लेक जाती सासरला माता बघिती खाली वर
मयना लहानाची केली थोर
लेक जाती सासरला उभं चौकट धरुनी
मैना वसरी आलं उप
लेकीचा जलम एवढा गाजवीराचा वापा
ये गं उडूनी गेल्या तोफा
माझं भयाण करी सोपा
ज्याला गं नाही बहिण
त्याला वाट्याच दुकायान
माझ्या गं बंधुजीला गाव रिटकवली मुकायाम
ज्याला गं नाही बहिण
त्याला वस्तीचं पडलं कोड
माझ्या गं बंधुजीला गाव रिटकवली आलं पुढं
दिवस मावळतीला झाड-झुडीच्या झालई
वाट माझी पाई
शिताळ सावयली बायळी बाईची
यडी माया एवढ्या दुबळ्या आईची
आगणीच्या पुढं काम जळ तव लचीलं
भात शिवार कुणी म्हणीना काय केलं
जिरं साळीच्या तांदळाला
त्याला गुळाचं लिपायान
हवशा माझ्या बंधू
सांग येण्याचं टिपायण
जिरं साळीच्या तांदळाला
माझ्या आदणी बोलण्यात
हवशा माझ्या बंधू
वाट सरजी चालत्यात
जिरं साळीच्या तांदळाला
त्याला तुपाचा सडईका
हवशा माझ्या बंधू
आपल्या मातेचा लाडका

जातो मी उभ्या गली
माझ्या पदरच्या आरासारी
हवशा माझ्या बंधू
उभा बसला पारावरी
जाते मी उभ्या गली
दंड भुजाया झाक्यानी
नाव पिट्याच राक्यानी
वाट वरलं स्थान
उभ्या गेल्याचा घोळाईना.

संग्राहक - कु.रुक्मीणी केंजळे
(बी.कॉम. भाग २)

* आयुष्य हे असं का असतं *

आयुष्य हे असं का असतं?
थोडं सुख तर खुप दुःख असतं
आयुष्याच्या वाटेवर भेटतात
अनेक वेगवेगळी माणसं
कोण आयुष्यभर साथ देतं
तर कुणी मध्येच सोडून जातं
आयुष्य हे असं का असतं?
थोडं यश तर खुप अपयश असतं
पण अपयश पचवायचं असतं
तर यशाने हुरळून जायचं नसतं
यशामागून यश मिळतंच असं नसतं
पण नेहमी अपयश येत असंही नसतं
आयुष्य हे असं का असतं?
अनेक चांगले वाईट अनुभव
त्यातून खुप काही शिकायचं असतं
चांगलं घ्यायचं वाईट सोडायचं असतं
हे आयुष्य आनंदात जगायचं असतं
संकटांना सामोरं जायचं असतं
हे आयुष्य असंच जगायचं असतं

सुप्रिया रामचंद्र डिंगे
(बी.ए.भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* निर्लज्जपणा *

भारत पर्यटनाला आलेली ती विदेशी महिला
हातातलं चिप्सचे रिकामे पाकीट फेकण्यासाठी
अर्धा तास डस्टबीन शोधत फिरली आणि तिच्याच
समोर संत्र्याची सोललेली सालं मी बिनधास्त
रस्त्यात फेकली. माझ्याकडं रोखलेली तिची ती
प्रश्नार्थी नजर पाहिली तरीही मला लाज नाही वाटली.....

लाज माझ्या बेगडी देशप्रेमाची.....!

त्यानं बेकायदेशीर काम करण्यासाठी माझ्याकडे
सरकवलेलं नोटांचं पाकीट मी हळूच खिशात दाबलं
आणि त्याच्याचं मागुन भिकान्यासारखं हात जोडून
मला विनंती करीत आलेल्या कफल्लक म्हातान्याला
वयाचा दाखला आणायला मी बळेच पिटाळून लावलं
त्याच्या डोळ्यातला जो अश्रूंचा थेंब पाहिला तरीही
मला लाज नाही वाटली

लाज माझ्या अधाशी हावरट पोटाची.....!

समुद्रात लाखो करोडो रुपयांची रक्कम ओतून
शिवछत्रपतींचे स्मारक उभारण्याच्या मी खूप गप्पा
मारल्या पण जिथे माझ्या राजानं अखेर प्राण सोडला
त्या खऱ्याखऱ्या स्मारकरूपी रायगडाची मात्र दयनीय
अवस्था केली. शिवछत्रपतींची तलवार तोडली गेल्याची
बातमी टीव्ही वरती पसरली. प्रेमी युगुलांची नाव
लिहिलेल्या गडाच्या बुरुजांचा आक्रोश कानठळ्या फोडू
लागला. तरीही मला लाग नाही वाटली.....

लाज माझ्या नादान शिवभक्तीची.....!

पण अजूनही मला लाज नाही वाटत
..... माझ्या विक्षिप्तपणाची.

संकलक
पवार मनिषा शशिकांत

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

हिंदी विभाग

प्रा.राजेंद्र ननावरे

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१.	बदलती संस्कृति	५५
२	बेटी बचाव, बेटी पढाव	५६
३	दोस्त	५७
४	सुख दुःख के पल	५८
५	उत्प्लावन का सिध्दांत	५९
६	रेडिओ तरंग की खोज	६०
७	नोट बंदी	६१
८	दहेज	६२
९	पिडीत नारी	६२
१०	नारीजीवन	६३
११	कैसी है जिंदगी	६४
१२	स्त्री भ्रूण की आवाज	६५
१३	कॉलेज के दिन	६६

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... बदलती संस्कृति ...

गाय हमारी

Cow बन गयी

शर्मो हया अब

Wow बन गयी

काढा हमारा

Chai बन गया

छोरा बेचारा

Guy बन गया

योग हमारा

Yoga बन गया

घर का जोगी

Joga बन गया

भोजन १०० रु.

Plate बन गया

हमारा भारत

Great बन गया

घर की दीवारे

Wall बन गयी

दुकाने

Shoping Mall बन गयी

गल्ली मोहल्ला

Ward बन गया

ऊपरवाला

Lord बन गया

माँ हमारी

Mom बन गयी

छोरियाँ

Item Bomb बन गयी

तुलसी की जगह

मनी प्लांट ने ले ली

पिताजी डैड हो गये

भाई तो अब ब्रो हो गये

बेचारी बहन भी

अब सिस हो गयी

दादी की लोरी तो अब

टांय टांय फिस हो गयी

जिती जागती माँ बच्चों के

लिए मम्मी हो गयी

रोटी अब अच्छी कैसे लगे

मेग्गी जो इतनी यम्मी हो गयी

गाय का आशियाना अब

शहरों की सडकों पर बचा है

विदेशी कुत्तों ने लोगों के

कंधो पर बैठकर इतिहास रचा है

बहुत दुःखी हूँ ये सब देखकर

दिल टूट रहा है.....

हमारे द्वारा ही हमारी

भारतीय सभ्यता का साथ

छूट रहा है.....

संपादन

पवार मनिषा शशिकांत

... बेटी बचाव, बेटी पढाव ...

भारतीय समाज में प्राचीन काल से ही बेटी को एक शाप माना जाता रहा है। यदि हम अपने आप सोचें तो एक सवाल उठता है कि कैसे एक बेटी शाप हो सकती है? जवाब बहुत ही साफ और तथ्यों से भरा हुआ है, कि एक लड़की के बिना एक

लड़का इस संसार में कभी जन्म नहीं ले सकता। तो फिर लोग क्यों महिलाओं और लड़कियों के खिलाफ बहुत सी हिंसा करते हैं? तब फिर वे क्यों जन्म से पहले बालिका को माँ के गर्भ में ही मार देना चाहते हैं? लोग क्यों लड़कियों का कार्यस्थलों, स्कूलों, सार्वजनिक स्थानों या घरों में बलात्कार और यौन शोषण करते हैं? लड़कियों पर क्यों तेजाब से हमला किया जाता है? और क्यों वह लड़की आदमी की बहुत सी क्रूरताओं का शिकार है?

यह बहुत स्पष्ट है कि, एक लड़की हमेशा समाज के लिए आशीर्वाद रही है और इस संसार में जीवन की निरंतरता का कारण है। हम बहुत से त्यौहारों पर विभिन्न देवियों की पुजा करते हैं जब कि, अपने घरों में रह रही महिलाओं के लिए थोड़ी सी भी दया नहीं महसूस करते, वास्तव में, लड़कियाँ समाज का आधार स्तंभ होती हैं। एक छोटी बच्ची, एक बहुत अच्छी बेटी, बहन, पत्नी, माँ और भविष्य में और भी अच्छे रिश्तों का आधार बन सकती है। यदि हम उसे जन्म लेने से पहले ही मार देंगे या जन्म लेने के बाद उसकी देखभाल नहीं करेंगे तब हम कैसे भविष्य में एक बेटी, बहन, पत्नी या माँ को प्राप्त कर सकेंगे। क्या हम में से किसी ने कभी सोचा है कि क्या होगा यदि महिला गर्भवती होने बच्चे पैदा करने या मातृत्व की

सभी जिम्मेदारियों को निभाने से इंकार कर दे। क्या आदमी इस तरह करके सभी जिम्मेदारियों को अकेला पूरा करने में सक्षम हैं। यदि नहीं तो लड़कियाँ क्यों मारी जाती हैं? क्यों उन्हें एक शाप की तरह समझा जाता है, क्यों वो अपने माता पिता या समाज पर बोझ है? लड़कियों के बारे में बहुत से आश्चर्यजनक सत्य और तथ्य जानने के बाद भी लोगों की आँखें क्यों नहीं खुल रही हैं। यह हमारे लिए बहुत शर्मनाक है कि आज भी लड़कियाँ बहुत सी हिंसा की शिकार हैं। जब कि उन्होंने अपने आपको इस आधुनिक युग में जीने के लिए ढाल लिया है। हमें समाज में पुरुष प्रधान संस्कृति को हटाते हुए कन्या बचाओं अभियान में सक्रियता से मांग लेना चाहिए। भारत में पुरुष स्वयं को शासन करने वाला और महिलाओं से बेहतर मानता है, जो लड़कियों के खिलाफ सभी प्रकार की हिंसा को जन्म देता है। कन्या को बचाने के लिए माता पिता की सोच बदलना ही पहली जरूरत है। उन्हें अपनी बेटियों के पोषण, शिक्षा, जीवन शैली आदि की उपेक्षा रोकने की जरूरत है। उन्हें अपने बच्चों को एक समान मानना चाहिए। चाहे वो बेटा हो या बेटी। या माता पिता की लड़की के लिए सकारात्मक सोच ही होनी चाहिए जो भारत में पुरे समाज को बदल सकती है। उन्हें अपराधी डॉक्टरों के खिलाफ आवाज उठानी चाहिये जो कुछ पैसे प्राप्त करने के लालच में बेटी को माँ के गर्भ में जन्म लेने से पहले ही मार देते हैं। सभी नियमों और कानूनों को उन लोगों के खिलाफ सख्त और सक्रिय होना चाहिए जो लड़कियों के खिलाफ अपराध में शामिल हैं। केवल तभी हम भारत में अच्छे भविष्य के बारे में सोच और उम्मीद कर सकते हैं। महिलाओं को भी मजबूत होना पड़ेगा और अपनी आवाज उठानी पड़ेगी। उन्हें महान भारतीय महिला नेताओं जैसे, सरोजनी नायडू, इंदिरा गांधी, कल्पना

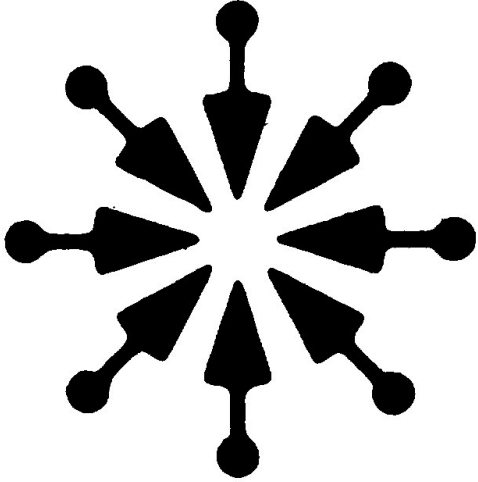

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

चावला, सुनिता विलियम्स आदि से सीख लेनी होगी ।
इस संसार में महिलाओं के बिना सब कुछ अधूरा है ।
जैसे आदमी, घर और स्वयं एक संसार ।

भारत में प्रधानमंत्री, नरेंद्र मोदी ने कन्या बचाओं इस विषय पर अपने भाषण में कहा था कि भारत की पीएम आपसे बेटियों के लिए भीख माँग रहा है । उन्होंने राष्ट्रीय स्तर पर बेटा बचाओ बेटा पढाओ अभियान शुरू किया । यह अभियान उनके द्वारा समाज में कन्या भ्रुण हत्या के साथ महिला सशक्तिकरण के बारे में शिक्षा के बारे में शिक्षा के माध्यम से जागरुकता फैलाने के लिए शुरू किया गया ।

कोमल वांगडे
(बी.ए. भाग १)

... दोस्त ...

दोस्त ऐसे हो,
जो सुख:-दुःख में साथ हो
हर वक्त हात में हात हो ।
कुछ न कहकर भी,
सब कुछ समज जाए
जिंदगी की ओर देखने का
नजरिया बदल जाए
जो चेहरा देखकर उन्हें
पढना आ जाएँ
उस चेहरे पर
मुस्कान बोले आएँ
गलतियाँ करने पर बड़ी
जोर से डाँट पड जाए
उस गलती को सुधारणे में
हमेशा साथ वो जाए
सुख-दुःख की दुनिया में
कभी हाथ ना छूट जाए
अगर वो हाथ छूट जाएँगे
तो जिंदगी टूट जाए
उस जिंदगी का क्या फायदा
जिसमें दोस्त ही ना हो
उस दोस्तों के बिना
जीवन अधूरा हो जाए ।

तेजस्विनी चंद्रकांत गोळे
(बी.ए.भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... सुख दुःख के पल ...

सुख-दुःख है हर इन्सान
के मन का कोना

सुख में उस दिल को छूना
दुःख में उस दिल को रूलाना

ऐसा ही है हर दिल का हसना और रोना

हर एक के जीवन में कुछ पल सुख के तो कुछ
पल दुःख के आते हैं। उन पलों को हमारे जीवन में
समेट लेना चाहिए।

अगर सुख ही सुख मिला तो दुःख कैसा होता
है ये पता नहीं चलता। दुःख ही दुःख मिला तो सुख
कैसा होता है ये पता नहीं चलता। इसलिए हर किसी
के जीवन में सुख और दुःख दोनों जरूरी है। बहुत
जादा दुःख के बाद थोड़ा सा सुख मिलने की खुशी
कुछ और ही होती है। इसलिए भगवान ने हर किसी के
जीवन में सुख और दोनों चीजे बराबर से बाँट दी है।

अगर सुख के पलों को जीवन में समेट लेना
हो तो उन पलों को बड़ी खुशी से जीना आना चाहिए
। हमारे जीवन में सुख के पल बड़े कम आते हैं, तो उन
पलों को जीकर अपने मन में समा लेना चाहिए। ताकि
उन्हें पलों के सहारे जिंदगी जी सके। सुख में सब लोग
हमारे साथ होते हैं, पर दुःख में कुछ ही लोग साथ देते
हैं। अगर सच्चे दोस्त या रिश्तेदार की पहचान करनी
हो तो वो दुःख में हो जाती है। क्योंकि वही सच्चे
दोस्त है जो सुख-दुःख में साथ हो।

हमारे जीवन में दुःख बहुत ही जादा होता है।
उन दुःखों पर मात करना आना चाहिए। अगर दुःख में
डूब जाए तो जिंदगी का मतलब नहीं रहता। इसलिए
उन दुःखों को सुख में बदलना आना चाहिए। दुःख को
भूलकर उसका परिवर्तन करना चाहिए। मन में कितना
भी दुःख हो उसे कभी भी चेहरे पर दिखाई नहीं देना
चाहिए। हमेशा हसते और साथ रहना चाहिए। अगर
दिन में एक बार हसते तो दो तीन बार रोते हैं। इसका
मतलब किसी को जिंदगी में किसी ना किसी वजह से
दुःख आते हैं। पर हमे उसे अपने चेहरे पर दिखाना

नहीं है।

अगर उन दुःखों को भूलना हो तो एक नुस्का
हमारे गुरुजी बताते हैं, कि जिंदगी में हमे ना भविष्य
की चिंता करनी चाहिए। अगर हम बीती बातों को याद
करते हैं, तो हम बड़े दुःखी हो जाते हैं। इसलिए हमें
वर्तमानकाल में जीना आना चाहिए। हमें अपनी जिंदगी
में जो दिन चल रहा है, उस दिन के बारे में सिर्फ
सोचना है। अगर हम बीती बातें या भविष्य के बारे में
सोचने लगे तो सिर्फ और सिर्फ दुःख ही दुःख मिलता
रहेगा। इस उमर में हमें भविष्य की चिंता सताती है
और फिर जो पुराने झगड़े और पुरानी बातें याद करके
मन हमारा सहमा जाता है। हम दुःखी हो जाते हैं।
इसलिए हमें वर्तमान में जीकर दुःखों को भूलकर वह
दिन सुख में बीत जाए ऐसा प्रयास करना चाहिए।

सुख हो या दुःख हो, जिंदगी हरी-भरी हो

हसना या रोना हो, जिंदगी का यहीं वजूद हो !

हमारा जीवन एक कठपुतली का खेल है।
जैसा उस कठपुतली को नचाया जाता है, वैसे ही वो
नाचती है। उस प्रकार हमारी जिंदगी भी है। जैसा
हमारे जीवन में लिखा गया है वो उसी प्रकार होता
रहता है। हम भी उस कठपुतली की तरह भगवान के
हाथों नाचते रहते हैं। इस एक की जिंदगी उस कठपुतली
की तरह होती है। जैसे उसके जीवन में सुख दुःख
होता है। वैसे ही हमारे जीवन में दोनों बराबर माने
जाते हैं। उसको बड़ी निष्ठा से जीना आना चाहिए। जब
हम दुःखों पर मात कर के सुख में जीना सिखें तभी
हमारी जिंदगी खुशी के पलों से भर जाएगी और जिंदगी
बड़ी सुहानी सी लग जाएगी।

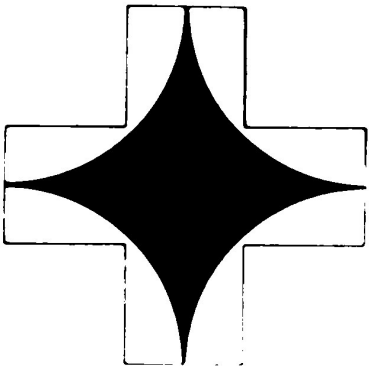
जब दूसरों की जिंदगी में खुशियाँ भरना आ
जाएँ तब खुद ब खुद अपनी जिंदगी खुशियों से भर
जाती है।

गोळे तेजस्विनी चंद्रकांत
(बी.ए.भाग १)

... उत्प्लावन का सिद्धांत ...

किसी तरल (द्रव या गैस) में अंशिक या पूर्ण रूप से डूबी किसी वस्तु पर उपर की ओर से लगने वाला बल उत्प्लावन बल जावो, जलयानों गुब्बारों आदि के कार्य के लिए जिम्मेदार है। इस सिद्धांत के प्रतिपादन सबसे पहले आर्किमीडिज ने किया जिसके अनुसार यदि कोई वस्तु किसी तरल में अंशिक या पूर्ण रूप से डूबी है। तो उसके भार में कमी हो जाती है। भार में यह कमी उस वस्तु द्वारा हटाये गए तरल पदार्थ के भार के बराबर होती है। आर्किमीडिज का यह सिद्धांत विज्ञान के क्षेत्रों में क्रांतिकारी बदलाव का कारण बना। इससे वैज्ञानिकों को पता चला की कोई वस्तु जल में क्यों तैरती है। इसके बाद बड़े बड़े जहाजों का निर्माण किया जाने लगा। जिससे समुद्री यात्रा संभव होने लगी। जब वस्तु तैरती है तो वस्तु का वजन निचे बल लगाता है और वस्तु का वजन निचे बल लगाता है और वस्तु से हटाया गया द्रव उपर की ओर। यदि इन दोनों में बल की मात्रा बराबर होती है तो तैरती है अन्यथा वह डूब जाती है। इस से पता चलता है कौन सी वस्तु तैरेगी और कौन सी डूबेगी। उस वस्तु के घनत्व पर निर्भर करता है।

... डीएनए - हेलिकस की खोज ...

डी एन ए की खोज की गिनती जीव विज्ञान कि सबसे अद्भूत खोज है। जीन विज्ञान की यह ऐसी खोज थी जिसके जरिए विज्ञान के कई सिद्धांतों की पुष्टि तो हुई ही साथ में मानवों के पूर्वजों का पता लगने का काम आसान हो गया। डी एन ए एक न्युक्लिक अॅसिड है। इसमें सभी जीव प्राणियों के विकाससे संबंधित जैनेटिक निर्देश समाहित होते हैं। डीएनए सेगमेंट में नीहित इदन जेनेटिक जानकारीयों को जीन कहा जाता है। इसकी उपयोगिता की बात करे तो आपराधिक और अनुवांशिक संबंधी मामले सुलझाने के लिए फॉरेंसिक वैज्ञानिक खून, त्वचा बालों आदि में पाये जाने वाले डी एन ए की जाँच करते हैं। इसके माध्यम से संबंधित व्यक्तियों के परिजनों से उनके डीएनए से मिलन किया जाता है। यह प्रक्रिया जेनेटिक फिंगर प्रींटींग या डी एन ए प्रोफायलिंग कहलाती है। डीएनए मैच करने की यह विधि एकदम सटीक और विश्वसनीय है। यह विधि १९८४ में ब्रिटीश विज्ञानिक सर एलेक जेहेज ने विकसित की थी और १९८८ में इसे पहली बार फॉरेंसिक लॅब में एक हत्या के मामले को सुलझाने में प्रयोग किया गया उपराधो एवं पारिवारीक मामलों की जाँच के लिए यह महत्वपूर्ण है। आज इसका इतना महत्व है।

इंदलकर सनिल सुनिल
(बी.एससी.भाग १)

... रेडिओ तरंग की खोज ...

रेडिओ तरंग एक प्रकार का इलेक्ट्रोमैग्नेटिक विकिरण है। इसके बारे में अनुमान पहली बार १८६७ में जेम्स क्लर्क मैक्सवेल ने गणितीय गणना के दौरान लगाया। मैक्सवेल ने उस दौरान प्रकाश के तरंगदैर्घ्य जैसे गुणों को देखा और उसी आधार पर वह समीकरण दिया जिसके सहारे प्रकाश तरंगों और रेडिओ तरंगों की व्याख्या की गई। इसके बाद १८८७ में हेरनिक हड्डी ने मैक्सवेल के इलेक्ट्रोमैग्नेटिक रेडिओ तरंगों का प्रयोग प्रयोगशाला में किया। फिर कई प्रयोगों के बाद इसकी पुष्टि की गयी। आज इस रेडिओ तरंगों का इस्तेमाल विभिन्न क्षेत्रों में हो रहा है। उदाहरण के तौर पर रेडिओ के एम और एफएम स्टेशन यानी सूचना प्रसारण क्षेत्रों में इसने महत्वपूर्ण भूमिका निभायी है। हालाँकि इसका प्रयोग यही तक सीमित नहीं। रेडिओ फ्रिक्वेन्सी ऊर्जा का इस्तेमाल चिकित्सीय इलाज के लिए किया जाता है। ७५ वर्षों से इसका इस्तेमाल इस क्षेत्र में हो रहा है। यह विविध प्रकार की सर्जरी शरीर में किसी द्रव का जमा होना और अनिद्रा जैसी बिमारीयों का इलाज करने के लिए प्रयुक्त होती है। मैग्नेटिक रेजोनेंस इमेजिंग यानी एमआरआय के लिए भी रेडिओ तरंगों का इस्तेमाल होता है। जिसके जरिए मानव शरीर की इमेज बनती है।

... परमाणु ऊर्जा सिद्धांत ...

परमाणु ऊर्जा का सिद्धांत वह ऊर्जा है जो नियंत्रित परमाणु अभिक्रिया से उत्पन्न के लीहाज से यह ऊर्जा काफी महत्वपूर्ण मानी जाती है। परमाणु विखंडन के जरिए ऊर्जा प्राप्ति के लिए अर्नेस्ट रुदरफोर्ड को इसका श्रेय दिया जाता है। वर्ष १९१९ में उन्होंने परमाणु विखंडन का प्रयोग किया था। इस दौरान उन्होंने नाइट्रोजन पर रेडिओधर्मी पदार्थ से प्राकृतिक रूप से निकलनेवाले अल्फा कण से दमदारी की और अल्फा कण से अधिक ऊर्जायुक्त एक प्रोटॉन को निकलते देखा। १९३२ में उनके दो छात्र जॉन कॉक्रोफ्ट और अर्नेस्ट वॉल्टन ने पुरी तरह से परमाणु को विखंडित करने की कोशिश की। जेम्स चॅडविक द्वारा १९३२ में न्यूट्रॉन की खोज के बाद परमाणु विखंडन को पहली बार एनरीको फर्मा ने प्रयोगात्मक रूप से १९३४ में रोम में हासिल किया। इसके लिए युरेनियम पर प्रोटॉन की बमबारी की गयी और फिर वैज्ञानिकों ने पाया कि अगर विखंडन की अभिक्रिया अतिरिक्त न्यूट्रॉन छोडती है तो वा एख स्वंचलित परमाणु श्रृंखला का निर्माण करती है। इस खोज के बाद परमाणु उर्जा क्षेत्र में क्रांतिकारी बदलाव आया।

इंदलकर अनिकेत भिवाजी
(बी.एससी.भाग १)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... नोट बंदी ...

बांग्लादेश :-

बांग्लादेश की वेबसाइट बीडीन्युज २४ डॉटकॉम के अनुसार भारत में हजारों बांग्लादेशी अक्सर इलाज कराने के लिए जाते हैं। मोदी सरकार के इस कदम का काफी असर इन पर पड़ेगा।

वेबसाइट की रिपोर्ट के अनुसार बांग्लादेश के जेसोर के रहनेवाले शेख मुदस्सर अली अपनी किडनी का इलाज कोलकाता से करा रहे हैं।

अली के भाई ने वेबसाइट को बताया, अस्पताल के कहा है कि वे केवल १०० रुपये के नोट लेंगे, जबकि मेरे पास १०० के कुछ ही नोट हैं।

इसी तरह साइमा ने भारत-बांग्लादेश सीमा पर टका को रुपयों में बदलवाया था। वो कीमोथेरापी करवाने के लिए कोलकाता आ रहे थे। लेकिन उन्हें बिना इलाज कराए वापस लौटना पड़ा।

वजह ये रही अस्पताल ने बंद हुए नोटों को लेने से मना कर दिया।

नेपाल :-

नेपाल के अखबार कांठमांडू पोस्ट के अनुसार केंद्रिय बैंक द नेपाल राष्ट्र बैंक ने भी भारत में बंद कि, गए नोटों को नेपाल में कर दिया है।

इसका असर नेपाल में कारोबार में बड़े पैमाने पर हो सकता है। नेपाल के विदेशी मुद्रा विनिमय प्रबंधन विभाग के प्रमुख भीष्म राज धुंगाना के अनुसार नेपाल में लगभग १३ करोड़ पचास लाख भारतीय रुपया प्रचलन में है।

म्यांमार :-

म्यांमार के व्यापारी मोदी सरकार के इस कदम से

नाराज है। वजह है की इस कदम से वहाँ की मुद्रन विनिमय दर काफी गिर गई है।

वेबसाइट द डेमोक्रेटिक वॉयस ऑफ बर्मा के अनुसार म्यांमार के सीमांत कस्बे टामू के व्यापारियों को तो इस कदम से काफी नुकसान सहना पड़ रहा है।

इस कस्बे के एक व्यापारी के अनुसार वह लोग मांडले से माल लाकर सीमा पर भारतीय व्यापारियों को निर्यात करते हैं। यह भुगतान हमेशा रुपयों में करते हैं।

उन्होंने कहाँ, अब हमारे पास रुपयो का भांडार है, लेकिन अब मांडले में अपने ग्राहकों को भुगतान के लिए हमें रुपयों को कयात में बदलवाना होगा।

सिंगापुर :-

सिंगापुर के स्थानिक अखबार द स्ट्रेट्स टाइम्स के अनुसार वहा पर काफी लोग पुराने भारतीय नोटों को बदलने की कोशिश कर रहे हैं। अखबार के अनुसार मोदी सरकार के इस कदम का असर सिर्फ भारत नहीं अन्य देशों पर भी पड़ेगा। सिंगापुर में एक कंस्ट्रक्शन कंपनी से जुड़े सुपरवाइजर ने लगभग बीस हजार भारतीय रुपये बचाये थे। जिन्हें वो अगले साल छुट्टियों में भारत में खर्च करने की योजना बना रहे थे। लेकिन अब उनके सामने यह मुसीबत है कि कोई बैंक या मनी चेंजर इन्हें स्वीकार नहीं कर रहा है।

मलेशिया :-

फ्री मलेशिया टूडे वेबसाइट के अनुसार मलेशिया से भारत आनेवाले पर्यटकों को भी मोदी सरकार के इस कदम से काफी परेशानियों का सामना करना पड़ रहा है क्योंकि मनी चेंजर्स ने नोट बदलना बंद कर दिया है। मलेशियन असोशिएशन ऑफ मनी सर्विसेस बिजनेस के अनुसार उन्हें अभी इस बारे में भारतीय उच्चायोग से स्पष्ट दिशा निर्देश नहीं मिले है।

प्रविण अंकुश मानकुंबरे
(बी.ए. भाग ३)

... दहेज ...

माँ-पिताजी लाए घर,
एक प्यारी परी सुंदर ।
उसके आने से हुआ कमाल,
सारा घर हुआ खुशहाल ।
समय की घुमती रही घडी,
नन्हीं परी हो गई बडी ।
फिर बोले दादा-दादी,
करादे इसकी अब शादी ।
आ ही गई वो मुबारक रात,
जब द्वार पर खडी थी बारात ।
खडी थी वही सजी हुई डोली ,
तब हुई दहेज की बोली ।
बाबुल से न हुआ देना खजाना,
बारात फिर हुई रवाना ।
दुल्हन की टूट गई शादी,
हो गई जीवन की बरबादी ।
सब बोले किया तूने काला नाम,
लडकी ने दे दी अपनी जान ।
तब से अब तक वो घर रो रहा है,
दहेज मत लो, दहेज मत दो
बस यही बोल रहा है.....

कदम जागृती मारुती
(बी.एस्सी. भाग ३)

... पिडित नारी ...

किस की सजा भोग रही है ?
क्यों खिलोना की तरह इस्तीमाल किया
जाता है । क्यों उसके सपनों को तोडा-मरोडा
जाता है ।

क्यो वह खिलोना है ?
नारी यह एक सिसे का दर्पन होती है ।
क्षण में ही टूटे तो टुकडे-टुकडे हो जाते है ।
उसके कोमल हृदय को ठेंस पहुँचा कर
जीवनभर उसे क्यों दुःखो का पहाड उसको
सामने खडा किया जाता है ।

आपको इन्सा नियत की तरह अगर
रहना नहीं आता तो क्यों पशुओं की तरह
रहते हो ?

तितली की तरह उडने वाली, बाज
की तरह उडाण भरने वाली, गालों कि कलियाँ
खिलनेवाली उम्र उसकी, उसी उम्र में जब
उसकी कोमल पलों को आनंदी क्षणों को छीन
लिया जाता है कि जब उसने अपना जीवन
जीना शुरु किया होता है । तब उसे क्यों आप
मृत्यु की शैय्या पर लिटाना चाहते हो ? यह
नारी इतनी अभागी है कि, उसे मृत्युभी अपना
नही है । वह कैसा जीवन जीती है, जैसे की
वह मरण यातनाओं को ही गले लगाकर अपना
जीवन अनुभुतिपूर्वक समर्पित करती है ।

अब वह एक कोमल हृदयों वाली नारी
है । कोई एक पशु नही, वह भी जीना चाहती
है । उसे भी अपना हक है कि वह अपना स्वयं
का जीवन खूद सुख शांति से चाहती है ।

धनावडे काजल बाजीराव
(बी.ए.भाग २)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... नारीजीवन ...

संसार के सुचारु निर्माण के लिए कुदरत ने नर-नारी का निर्माण किया। प्रागैतिहासिक युग में मातृसत्ताक परिवार व्यवस्था के कारण नारी की स्थिति पुरुष से श्रेष्ठ एवं महत्वपूर्ण थी। लेकिन महाकाव्य युग से नारी की स्थिति में गिरावट बढती गई। धार्मिक, सामाजिक पारिवारिक जीवन में नारी पर अनेक प्रतिबंध लगाए गए। उन्नीसवीं सदी के पश्चात उदारमतवादी विचार, शिक्षा प्रसार एवं समाजसुधारकों के प्रयास से नारी जीवन में परिवर्तन होता गया। और आज भी का विकास हो रहा है। नारी हमेशा विनयशील जीवन व्यतीत करती है। शादी से पहले वो पिता की सुनती है। शादी के बाद पति की सुनती है। वृद्धावस्था में वो अपने बच्चों की सुनती है। वो अपने पती को ही परमेश्वर मानकर उसकी श्रद्धापूर्वक सेवा करती है। वह प्रतीकूल से प्रतीकूल परिस्थिति में भी पतिका साथ नहीं छोडती। वह नौकरी, व्यवसाय तथा अन्य काम कर पति एवं परिवार की आवश्यकता की पूर्ति में सहभाग देती है।

मातृत्व नारी का सर्वाधीक मान्य और प्रभावशाली रूप है। लेकिन बदलते परिबंध के साथ माँ के रूप और स्वभाव में परिवर्तन आया है। आज की नारी मातृत्व की स्थिति को अपने व्यक्तिमत्व विकास में बाधक मानती है। आज की नारी अपनी इच्छा से ही माँ बनना चाहती है। वह पति के किसी भी दबाव में आकर माँ बनना नहीं चाहती।

प्रेम भावना मनुष्य की कोमलतम भावना है। नारी-पुरुष प्रेम संबंध श्रेष्ठ मानवीय संबंध माने जाते हैं। पर रुढी परंपराओं के नाम पर प्रेमियों के मार्ग में बाधा डाल कर उन्हें एक होने नहीं दिया जाता। आधुनिक काल की नारी प्रेम मार्ग की बाधा बनने वाली रुढी परंपराओं के प्रति विद्रोह करती है।

पारिवारिक जीवन में नारी को केवल जिम्मेदारियों को निभाना पडता है। उसे अधिकार

नहीं दिये जाते। भारतीय समाज-व्यवस्था में पत्नी को बच्चे पैदा करने का बेजान यंत्र मानकर उस पर अत्याचार किये जाते हैं।

परंपरागत पारिवारिक जीवन में नारी को उपेक्षा प्रदान कर जुल्मों अत्याचारों का शिकार बनाया जा रहा है। उसके, जवानी, सुंदरता आदि का पाशविक शोषण किया जाता है। पति-पत्नी के तन-मन पर अधिकार प्राप्त कर उसे अनचाहे कार्यों के लिए विवश बनाता है। नारी को अनेक बंधनों में जखड कर उसे शोषित बनाया जाता है।

नारी पारिवारिक और सामाजिक बंधनों और व्यवस्था के कुचक्र में फंसी होने के कारण अत्याचार और शोषण मुलक व्यवस्था को विवशतावश ढो लेती है। वह दाम्पत्य जीवन में पिसती रहती है।

आधुनिक नारी स्कूल कॉलेजों में जाकर शिक्षा ले रही है। बाहरी विभाग में लडकियाँ तथा औरते दफ्तर जाकर नौकरी कर रही है। मगर वो अभी भी सुरक्षित नहीं है। कब कौन कही से उन पर आघात कर दे ये कहा नहीं जा सकता। समाज में बलात्कार तथा महिलाओं पर अत्याचार की घटनाएँ बढती जा रही हैं।

संपूर्ण संसार में नारी मन को इनके उपन्यास अपनी संवेदनाओं की गहराई से छूते हैं। रुढियाँ, परंपराएँ, अन्ध विश्वास और सामन्ती मानसिकता नारी मन को स्वायत्तता देने में अपना ही अस्तित्व खतरे में मान रहे हैं। समाज में नारी की स्थिति विषयक चर्चा विशेष आकर्षक का केंद्र बनी हुई है।

नारी ने रुढियों या परंपराओं का विरोध कर सामाजिक स्वतंत्रता का परिचय दिया है। जाति-पाँति का विरोध उसकी सामाजिक चेतना का ही परिणाम है। स्त्री पुरुष संबंधों में परिवर्तीत मानसिकता के कारण बदलाव आया है। वे परस्पर की टीझ और खीझ में अपने अभावों और उसकी पूर्ति के लिए पूर्व

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

क्रमानुसार मिलते हैं।

आज हमने पाश्चात देशों का अनुकरण कर स्वतंत्रता विचार स्वातंत्र आदी के बहाने अपना विनाश करना लिख लिया है। आज की पढी-लिखी नारी अपने यौवन और सौंदर्य का किसी एक के पल्ले बाँधना नहीं चाहती। अपनी इच्छाओं को बेरोक पूरा होने देना उसे तर्क संगत पर तथा पुरुष जिम्मेदारी से दूर भागने के हेतु से विवाह को अनावश्यक बता रहे हैं।

कामकाजी महिलाओं के जीवन में जहाँ आर्थिक आजादी मिली है। वहीं पारिवारिक और दांपत्य जीवन में अहम् का टकराव और मानसिक रूप से पारंपारिक समझौते के लिए संघटित पात्र है। आज की नारी अति जागरुक है। वह पुरुष के साथ कन्धे से कन्धा मिलाकर चल रही है। शिक्षा के क्षेत्र में वह नई उँचाई को छू रही है। वह डॉक्टर, इंजीनियर, पायलट से लेकर उँचे-उँचे पदोपर विराजमान है।

इसीतरह वह पुरानी रुढी परंपराओं को टुकराकर सामाजिक बुरी बंधनों को टुकराकर अपना जीवन खुद जीना चाहती है और स्वयं का विकास करना चाहती है।

शेडगे सोनाली रामचंद्र
(बी.ए.भाग २)

... कैसी है जिंदगी ...

तनहा थी और हमेशा से तनहा है जिंदगी ।
है खूब नाम मगर है ये जिंदगी ।
यहाँ फूल आरजू के कभी खिलते नहीं
बिछड़े जो अकसर कभी मिलते नहीं
इन्सानी रास्तों का तमाशा है जिन्दगी ॥१॥
सूरज के आसुओं को समंदर में फेंक दूँ
अगर मेरा बस चले तो सितारों को नोच लूँ
बुझे हैं सब चिराग, अँधेरा है जिन्दगी ॥२॥
हो जहाँ ये झूठ, तुझे मेरा सलाम
तेराही तू सहारा, संभाल खुद को सुबह-शाम
तुझको कबूल होगी कि, गँवारी है जिन्दगी ॥३॥
तनहा थी और हमेशा से तनहा है जिंदगी ।
है खूब नाम मगर है ये जिंदगी ।

कदम जागृती मारुती
(बी.एस्सी. भाग ३)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... रूमी भ्रूण की आवाज ...

माँ...ओ...माँ...माँ...ओ...
माँ...ओ...माँ... ओ सुनो
ना माँ..... मेरी बात....!
तुम मेरी आवाज क्यू नहीं
सूनती? मेरी आवाज को
अनसुनी क्यू कर रही हो?
इसमें मेरी क्या गलती है? मैं अब क्या करूँ? मैं
तुम्हारी ही अंश हूँ। मेरे बदन में तुम्हारा ही खून दौड़
रहा है।

तुम मेरी आवाज इसलिए नहीं सून रही क्योंकि
मैं एक लडकी हूँ। माँ तुम भी तो एक लडकी ही हा
ना...? तुम्हारी माँ ने तुम्हे तो जन्म से पहले नहीं मार
डाला। आज तुम मुझे क्यों मारना चाहती हो? मुझे
इस संसार में जनम लेकर पुरी तरह अपना अच्छा
खुद का जीवन बिताना है। इसमें मैंने खुब अच्छे
अच्छे सपने संजोए है। मैं इस संसार मे पैदा होने के
बाद बहुत अच्छा कार्य करने वाली हूँ। इस समाज में
हर स्थित नारी का उध्दार करना चाहती हूँ। उसे
उसका पर्याप्त स्थान प्राप्त कर देना चाहती हूँ।

अबला जीवन हाय ! ये तेरी कहानी।

आँचल में दुध और आँखो में पानी।

इस मैथिली शरण गुप्त के पद में परिवर्तन
करना चाहती हूँ। इसलिए भगवान ने मुझे प्यार भरा
रुप देते हुए मुझ में स्वाभिमान, संयम, सहन शीलता
के साथ-साथ एक अप्रतिम सौंदर्य भी दिया है। जो
कि लुभावना है। इन्ही गुणों के बलबुते पर मैं इस युग
में नारी पर होनेवाली अत्याचारों का अहिंसात्मक रुप
से विरोध करते हुए नारी को अच्छे मार्ग परला ने का
प्रयास करूँगी। आज हमारे समाज में स्थित बहुत
सारी नारियाँ पढी-लिखी है। पर वह आज उसका
प्रयोग सिर्फ फैशन, मौज-मजा, ऐशो आराम, दूसरों
के प्रति द्वेष भाव, अनपढ लोगों के प्रति घृणा, कुरुप
व्यक्तियों के प्रति मत्सर, संयुक्त परिवार का त्याग
आदि दुर्लक्षित प्रवृत्तियों को अपना रही है। बल्कि
उसे पढ-लिखकर अपने मायके और ससुराल के
साथ साथ उसे पुरे विश्व का उध्दार करना चाहिए।

वह ये बाते आज भूल गयी है। उन्हीं नारियों में मुझे
जन जागृति की नवचेतना भरती है।
कल करें सो आज कर, आज करें सो अब कर
पल में प्रलय होयेगा, बहुरि करोगे कब ?

इस कबीर के उक्ति के अनुसार मुझे इस
समाज में परिवर्तन लाकर नारी को अपना हक बताते-
बताते उनमें नाया सृजनात्मक परिवर्तन करने की
शुरुआत माँ की कोख से ही करने है, मैं आज एक
आधुनिक युग की एक अर्भक हूँ, जो अपनी भावी
जीवन का हर पल जाया नहीं जाने दूँगी बल्कि हर
पल का हिसाब नए युग में अच्छा संस्कारित परिवर्तन
करने में करूँगी।

माँ..... मैंने अपने परिवार के साथ साथ एक
विश्वनगरी का भी सपना देखा है। जो मुझे जन्म के
बाद पूरा करना है। जिससे आप के नाम को कलंक
नहीं बल्कि आपका नाम हमेशा के लिए रोशन होगा।
सच माँ.....

मच्छली जल की रानी है

जीवन उसका पानी है।

हाथ लगाओं तो डर जाएगी।

बाहर निकाला तो मर जाएगी।

इस मछली का जीवन पानी है। उसी तरह
आज तुम्हारी कोख ही मेरा जीवन है। मछली को
पानी से बाहर करने से मर जाती है। उसी तरह
कोख से मुझे तुमने निकाल दिया तो मैं हमेशा के लिए
भर जाऊँगी माँ।

मुझे बचाओं मुझे बचाओं.....

यह सब तुम्हारे ही हाथ में है। तुम्हारा अंश खत्म हो
जाएगा। इसलिए माँ मुझे बचाओ, मुझे बचाओ..... !

समाज का उध्दार करो, माँ ओ मेरी माँ

जान सके तो जान लो, मुझ को

तेरी बाग का फुल हूँ मैं, मुझे पहचान सके तो पहचान
ले मुझको,

माँ ओ मेरी माँ

कदम जागृती मारुती

(बी.एस्सी. भाग ३)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... कॉलेज के दिन ...

Hi Friends,

Title पढ के ही आगे पढने का मन हुआ ना, ऐसी ही होती है कॉलेज की लाईफ, बोले तो एकदम बिनधास्त,

हाँ, ये बात अलग है कि, १२ वी में पढाई करनी पडती है, पर इस पर हम बाद में बात करेंगे। दुनिया में कोई ऐसा ढूँढके भी नहीं मिलेगा जिसे कॉलेज लाईफ पसंद ना हो, शायद ये पढ के बच्चों को डाँटने वाले टिचर्स को भी अपनी कॉलेज की शरारतों की याद आए।

सच में क्या मजा आता है, कॉलेज में। १० वी तक के रोज रोज के homework, हररोज का attendance सबसे छुटकारा मिलता है। यहाँ जीतो अपनी जिंदगी अपनी स्टाईल से। पर काश ये दो साल और बडे होते.....

मैं तो ये कॉलेज कॅम्पस बहुत miss करूँगी। You know what इसकी एक अगर दुनिया है। यहाँ से जाने के बाद सबकुछ याद आयेगा। जैसे..... जैसे मेरे अपने दोस्त। दिलसे याद करूँगी उन्हें, उन के साथ बिताया हर एक पल मुझे याद आयेगा जैसे Bunk किए गए Lectures कॅटीन में treat के लिए झगडा, टिचर्स से बचने के तरीके, रोज का Enjoy और Exam के पहले रातभर पढाई और दुसरे दिन Exam centre से बाहर निकलते वो मासुम चेहरे। Specially ये जर्नल्स के दिन तो बहुत याद आयेंगे साल भर जिन टिचर्स को सताया, अब वो सताते है “but we don't we don's care we just rock”

पर फिर भी हमको ये सारे टिचर्स दिल से याद आयेंगे। तो guys ये हुआ हँसी मजाक, अब serious कुछ बात करते है। जितनी खुशी इन दो सालों में होती है उतनी ही जिम्मेदारियाँ भी होती है। पता है क्यों.....? क्योंकि?

पापा कहते हह बडा नाम करेगा

बेटा हमारा ऐसा काम करेगा।

सब लोग कहते है कि अभी enjoy किया तो पुरी जिंदगी रोना पडेगा, पर हम जो करेंगे दिल से करेंगे। Enjoy के साथ पढाई भी करेंगे, कॉलेज का नाम रोशन करेंगे और मम्मी पापा के सपने भी और करने ही पडेंगे क्योंकि “after all we are the future of India”

वो सिकंदर ही दोस्तों कहलाता है

हारी बाजी को जितना जिसे आता है।

तो हो जाए इस बात पे treat लेकीन guys

I am really gon a miss this place

I am gon miss my college days

Ok, friends Bye

शिंदे कोमल चंद्रकांत
(बी.एस्सी.भाग३)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

ENGLISH SECTION

Dr. Sarangpani Shinde

INDEX

No.	Name	Page No.
1	Mother's Feeling	69
2	LITERACY AWARDS IN INDIA	70
3	True Friend	74
4	A Best Friend	75
5	Scientific Stutter	76
6	Why the Sky is Blue	77
7	10 Quick scientific facts that will blow your mind	78
8	Components of Emotional Expressions	79
9	Rocket	80
11	Importance of Trees	80
12	Facts for Fun	81
13	Discovery of Cell	82
14	Nature	83
15	Corruption in India	84
16	Olympic Games	85
17	Health Care in India	86
18	Remember A to Z	87
19	RELIGIOUS INTOLERANCE	88
20	My Trip to Panhala: A Travelogue	91

◆ Mother's Feeling ◆

The mother daughter relationship is one of the strongest and complex bonds in the world. It is considered one of the most powerful connections in nature that only mothers and daughter understand and share among themselves. The most difficult part in a mother daughter relationship is when they see their child make wrong choice in life. As a daughter, you can love your mother or hate her but at the end of comfort you and be your strength in facing all the problems that come your way.

A mothers treasure is her daughter and she will love her more than her life same as a daughter loves her mother since the very day she opened her eyes. Whatever the relationship is between a mother and a daughter, there will always be this special bond and layers of happiness that surrounded them and this relationship sets the stage for all other relationship . Not to forget the special bond between father and daughter , there will always be this special bond layers of happiness that surround them and this relationship sets the stage for all other relationships. Not to forget the special bond between father and daughter, that is why created these father daughter quotes as well take a look at collection of short and inspiring mother daughter quotes that will surely melt your heart. We couldn't have made it easier to show your mother daughter love.

Wangade Komal Pandurang
(B.A.II)

◆ Broken chain ◆

We little knew that morning that
God was going to call your name
In life we loved you dearly
in death we do the same.

It broke our hearts to lose you,
you did not go alone ;
for part of us went with you
the day god called you home.

You left us peaceful memories.
your love is still our guide;
and though we cannot see you,
you are always at our side.

Our family chain broken,
and nothing seems the same;
but as god calls us one by one,
the chain will link again.

◆ LITERACY AWARDS IN INDIA ◆

Literacy awards are those awards which are conferred to the authors and poets for good piece of writing and their associated contribution towards betterment of Indian literature. This includes literature works in any officially recognized language of India including English as well as some of those major popular literature awards are given by government of India, while some other by different organizations. This article provides full information about famous different Indian literature awards and the institute/organisation offering those awards.

Highest Indian Literature Awards:

Gyanpeeth Award

- * Established- 1961
- * Awarded by- Gyanpeeth trust
- * First Awardee- G Sankara kurup in year 1965
- * Recent most awardee- Balchandra Nemade in year 2014

Gyanpeeth award is considered as the highest literature award of India. It is conferred to those Indian citizens who have done some exemplary literature works in any of the official languages of India. This award is associated with a cash prize of Rs. 11 lakhs and the decoration includes a bronze Goddess Saraswati idol.

Some interesting facts about Gyanpeeth Award.

1. The well known philanthropist and publisher of TIndia newspaper, Shahu Jain family (Sahushri Shantiprasad Jain and his wife Shanti Jain) established the Gyanpeeth trust in years 1961. This trust is the authority which confers this prestigious Gyanpeeth Awards.
2. This award is conferred to Indian citizens only.
3. This award is presented for lifetime achievement works of authors and not on single writing.
4. Till year 2014, 50 persons have been awarded by this prestigious award.
5. The first awardee G. Sankar Kurup got this award in 1969 for his Malayalam poem collection named Odakkuzhal.
6. The first Hindi author to get this award was Sumitranandan Pant in year 1968 for his work Chidambara.
7. The first Bengali author to get this prestigious award was Tarasankar Bandhopadhyay in year 1966.
8. K. V. Puttappa nickname (Kuvempu) was the first person to get this award in Kannada Literature.
9. This first author for Sanskrit language who got gyanpeeth award : Satya Vrat

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Shastri in year 2006

10. The only author belonging to Punjabi literature to get this award was Amrita Pritam in 1981 for her work Kagaj Ke Canvas.

Second Highest Indian literature awards:

Sahitya Akademi Fellowship

- * Established - 1968
- * Awarded by - Sahitya Akademi, Govt. of India
- * First Awardee - S. Radhakrishnan Former President of India
- * Recent most Awardee - S. L. Bhyrappa(Kannada) and
C. Narayan Reddy (Telgu gu) for year 2015

This is 2nd highest literature award of India and highest literature award conferred by government of India. This award was established in year 1968 and the former president. S. Radhakrishnan was the first fellow. This award is conferred for immortal literature works in any of the officially approved 22 languages of India including Rajastani and English making the total acceptable languages at 24. First Honorary Fellow was Leopold S. Senghor from Senegal and the last honorary fellow was V.S. Naipaul in year 2010.

Third Highest Indian literature awards:

Sahitya Akademi Award

- * Established - 1954
- * Awarded by - Sahitya Akademi, Govt. of India
- * First Awardee

This is the third highest literature award conferred by Govt. of India and overall third highest award of India. This award is also provided by Sahitya Akademi. This award carries a cash prize of Rs. 1 lakh Other important award provided by Sahitya Akademi are Premchand fellowship, Bhasha Samman, Anand Somman Swamy Fellowship and translation awards. First awardee and first Hindi poet to get this award was Makhanlal Chaturvedi for his book. Him Tarangini in year 1955. Some other authors who were among the first awardees were Jibanandan Das (Bengali) Laxmanshastri Joshi (Marathi), Kuvempu (Kannada) and Jatindrant Dowara (Assamese)

Some other Important National level Literature Awards :-

Indian Literature Awards :- Vyas Samman

- * Established - 1991
- * Awarded by - K. K. Birla Foundation
- * First Awardees - Dr. Ram Vilas Sharma in year 1991
- * Recent Most Awardee - Kamal Kishore Goyenka in year 2014

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

This award is conferred for Hindi Literature only. This award was established in year 1991 by K. K. Birla Foundation. Vyas Samman in addition carries a cash prize of Rs. 2.5 Lakhs. Some other notable Hindi author who received this prize are Girija Kumar Mathur (1993), Dharmvir Bharti (1994), Ramswarup Chaturvedi (1996), Mannu Bhandari (2008) and Narendra Kohli (2012)

Indian Literature Awards :- The Hindu Literature Prize

- * Established - 2010
- * Awarded by - Hindu Literature Review (The Hindu newspaper)
- * First Awardees - Soumya Bhattachary, Anjali Joseph, Manu Joseph, Anjum Hasam, Daisy Hasan, Tishani Doshi, Manjul Bajaj, Tabish Khair etc.

This award is also called as the Hindu best Fiction award. It is conferred for English literature and traslation works by Indian authors.

Yuva Puraskar :-

- * Established - 2011
- * Awarded by - National Academy of Letters Government of India,

As the name suggests this award is conferred to young writers under the age of 35. This award is also called as Sahitya Acadamy My Yuva Awards. It is literature award provided by National Acadamy of Letters, Government of India. This award is given annually for outstanding and examplary literature works in any of 24 Indian languages. The award is accompanied with cash prize of Rs.50000/- and copper plague.

Indian Literature Awards :- Saraswati Samman

- * Established - K. K. Birla Foundation
- * First Awardee :- Harivansh Rai Bachhan in year 1991 for his autobiograpy

Like Vyas Samman, Saraswati Samman was also established by K. K. Birla Foundation. This is provided for outstanding works in poetry in any of the 22 official language of india. The award comes along with a cash prize of Rs10 lakhs. Some notable poets who were conferred with this prestigious award are Vijay Tendulkar (1993), Shankar Ghosh (1998), Indira Parthasarthy (1999), Sunil Gangopadhyay (2004) and Veerappa Moily (2014)

Indian Literature Awards: Mahapandit Rahul Shankrityan Award.

- * Established - 1989
- * Awarded by - Kendriya Hindi Sansthan, Ministry of HRD, Govt of India.
- * First Awaedee - Dr. Kamala Sankrityan, Dr. Shyam Singh Rashi

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Some Important Literature Awards by State Government of India

Rabindra puraskar

*Established - 1950

*Awarded by - Paschimbanga Bangla Akdemi State Government

*First Awardee - Bibhutibhushan Bandhopandhyay, Nitharanjan, Ray Satinath Bhaduri in year 1950

This award is conferred by the state of Bengal for distinguished works in Bangali literature. This is the highest literature award conferred by Bengal government. Some eminent persons to receive this award are Amarthya sen (2011), Himani Bannerji (2005), Gopal Chandra Bhattacharya (1975), Buddhadeb Basu (1974), and sukumar sen (1965).

Kabir Samman

*Established - 1986

*Awarded by - Government of Madya Pradesh.

This is a national level award conferred by Culture Department of Madya Pradesh. It is conferred annually for distinguished works in literature (poetry)

The award contains cash prize of Rs.1.5 lakhs. This is one of the biggest awards provided by Madhya Pradesh Government. This award is provided for significant works in poetry. In different Indian languages like: Kannada, Bangla, Punjab, Hindi, Marathi and Gujarathi.

SAHITYA GAURAV PURASKAR

*Established - 1983

*Awarded by - Gujarat sahitya academy, Gujarat government.

*First Awardee - Vishnuprasad Trivedi.

This award is conferred by Gujarat state government to the authors for their exemplary contribution in Gujarathi literature. The cash prize associated with award is Rs.1 lakh. Along with cash the winner also receives a plaque and shawl.

Kerala Sahitya Academy Award

*Established - 1958

*Awarded by - Kerala Sahitya Academy Kerala Government

This award is provided by Kerala Sahitya Academy Kerala Government to Malyalam writers for their significant contribution towards Malyalam literature. This award is given in many categories. Some of which are Poetry, Novel, Story, Drama, Criticism, Biography, Autobiography Etc.

Nikita Shamrao Wangade
(S.Y.B.A.)

◆ True friends

A friend is like a star that twinkles and glows or may be like the ocean that gently flows. A friend is like gold that you should treasure and take care of forever and ever.

A friend is like an angel that is there to guide you. A friend is more than one in a million. They are in a ca-zillion and you may friend are very special and so it is official.

◆ Friendship is a network

Friendship is a network that needs:

No recharge!

No charging!

No roaming!

No validity!

No activation!

No signal problem!

Just dont switch off your HEART

◆ A friend is a treasure

A friend is someone we turn to
When our spirits need a lift.

A friend is someone we treasure
for our friendship is a gift

A friend is someone who fills our lives
with beauty joy and grace.

And make the worth we live in
a better and happier place.

◆ Best of friend

The best freind
can change a frown
Into a smile
When you fill down
The best of friends
will understand
your little trails
And lend and hand
The best of friends.
will always share
your secret dreams
Because they care
The best of friends
Worth more then gold
Give all the love
A heart can hold.

◆ Friend

A friend is a person
to laugh and cry with

An inspiration

Some who leads a helping hand
though friends may not be forever
and they may not end up together
the memories of a true friendship will
last forever.

A friend is not a shadow not a sarvant
But someone who hold

a piece of a person in his heart

Someone who shares a smile

Someone who brightens up your day

what makes a person a friend?

Is by saying you love will stay.

◆ A Best Friend

A best friend
is always there
whether you need advice
or a pep talk
or even a shoulder to cry on.
A best friend
listens with her heart.
and is always honest with you.
even though the truth
may not be
what you want to hear.
A best friend
knows all your secret
understands your fears
shares your dreams.
A best friend
never stops believing in you
even if you give up
on yourself
you are
that kind of friend
to me
and no matter what happens
you always will be.
you are my best friend
My forever friend
Pratiksha

Shedge Sonali Ramchandra
(B.A.II)

◆ True Friendship

True friends are for life
until the end
They're more than special
They're your best friends

They're the ones you can go to
When you're in despair
The ones that'll help you
Even when you got gum into your hair!

They're the ones who'll laugh
And go laughing with you all through the
night
The ones who'll help you
help you with all their might

To have a good friend
you have to be one
So be nice to one another
And that how to be that best friend you
can be.

Shedge Sonali Ramchandra
(B.A.II)

◆ Thought For Friendship

Friendship is not just the name of an ordinary feeling but it is the name of the feelings & understanding honestly & these feelings keep the two very special person bounded together and such a friendship lies in two of us.

◆ Scientific Stutter ◆

Do Animals have a language & hence a mind of their OWN?

Why is that we humans have the gift of the gab while monkeys & apes, our closest Cousins, can only manage gibberish? A widely held view is that their voice box is not sophisticated enough to articulate sounds the way we can. Darwin, however, suspected it had to do with their primitive cranium. A new study published in science advances, that explored the phonic repertoire of a long tailed macaque supports Darwin's hunch. Evolutionary biologist William Tecumesh sherman fitch III from the university trained the monkey to do a wide variety of oral gymnastics-yawning eating, wincing, screaming, etc. and made a video of it.

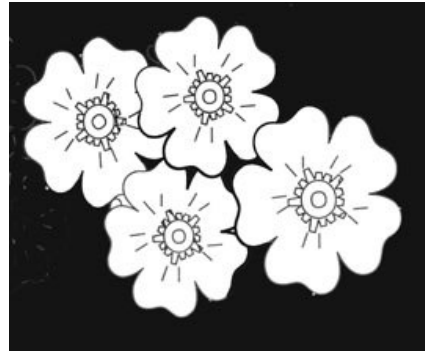
On careful analysis, they found to their surprise that there was nothing at least in theory in the anatomy of the macaque's vocal apparatus that would come in the way of it cannot, they concluded, was that its brain is not hard wired to make discrete sounds like vowels and consonants.

In other words, primates, and for that matter most animals, do not have language because they don't have the mental corkscrew, so to speak to open the bottle of language, Fitch says their findings also suggest that anthropologists should stop looking at fossil record for evidence of when our ancestors learned to speak, as all of them had the speak as all of the them had the speech hardware. Instead, he argues we should be trying of figure out when we ac-

quired the genetic software necessary for activating the vocal machinery some linguists believe the study could even account for the slight differences among various languages with respect to qualities like timbre and cadence as different voice boxes could potentially give rise to different tongues.

However, not everyone convinced about the study's chief claim that primates cannot talk because they cannot think for instance, in July this year, Durham University researchers trained, for the first time ever an orangutan to mimic human speech.

The view is supported by primatologists such as Frans de wauw, a professor of psychology of Emory University.

◆ Why the Sky is Blue ◆

The Atmosphere is the mixture of gas molecule and other materials surrounding the earth. It is made mostly of the gases nitrogen (78%) and oxygen (21%). Argon gas and water (in the form of vapour) are the next most common things. There are also small amounts of other gases plus many solid particles like dust soot and ashes, pollen and salt from oceans.

The compositions of atmosphere varies depending on your location the weather and many other things there may be more water in air after rainstorm or near the oceans volcanoes can put large amount of dust particles high into the atmosphere pollution can add different gases or dust and soot. The atmosphere is thickest at near the earth. It gradually thins out as you go higher up. There is no sharp breaks between the atmosphere and space.

Light is a kind of energy that radiates or travels in waves many different kinds of energy travel in waves for example, sound is a vibrating electric and magnetic fields. Electromagnetic wave travel through space at 299,792 Km/sec) this is called speed of light. The energy of radiation depends on its wavelength and frequency wavelength is the distance between the tops of the waves frequency that pass by each second. The longer wavelength of light the lower the frequency and the less energy it contains. Light travels through space in a straight until it bumps into a bit of dust or a gas mol-

ecules. Then what happens to the light depends on its wave length and the size of the thing it hits.

The blue colour of sky is due to Raylength scattering as light moves through the atmosphere most of longer wavelength pass straight through little of the red orange and yellow light is affected by air. However much of the shorter wavelength light is absorbed by the gas molecules. The absorbed blue light is then radiate in different direction. It gets scattered all around the sky whichever direction you look some of the scattered blue light reaches you since you see the blue light from everywhere overhead the sky looks blue. As you look closer the horizon the sky appears much paler in colour. To reach you the scattered blue light must pass through more air some of it gets scattered away again in other direction less blue light reaches your eyes. The colour of sky near the horizon appears paler or sometimes white.

Surve Dipali Baban
(B.Sc. II)

◆ 10 Quick scientific facts that will blow your mind ◆

- 1) There is enough DNA in an average person's body to stretch from the sun to Pluto and back 17 times.
- 2) The average human body carries ten times more bacteria cells than human cells.
- 3) It can take a photon 40,000 years to travel from the core of its surface, but only 8 minutes to travel the rest of the way of earth.
- 4) At over 2000 kilogram long. The great barrier reef is the larger living structure on earth.
- 5) There are 8 times as many in a tea spoonful of water as there are tea spoonfuls of water in the atlantic ocean.
- 6) The average person walks the equivalent of five times around the world in a lifetime.
- 7) When helium is cooled to almost absolute zero (-460F to 273C) the lowest tempertaure possible. It be comes a liquid with surprising properties. It flows against gravity and will start running up and over the lip of glass container.
- 8) It Betelgeuse would explode transiting from the red super giant stage to supernova then our sky would light continuously. For two months it can happen anytime within a couple of thousand years tomorrow or even now.
- 9) An individual blood cell takes about 60 seconds to make a complete circuit of the body.
- 10) The known universe is made up of 50,000,00,000 galaxies. There are between 100,000,000,000 and 1,000,000,000,000 stars in a normal galaxy. In the Milky way alone there might be as many 100 billion Earth-like planets still think you're alone?

Surve Dipali Baban
(B.Sc. II)

◆ Components of Emotional Expressions ◆

The cues which are we normally use as patterns of our behaviour express our emotions. They are observable cues. Conventionally, we have learnt to identify and interpret them in terms of individual's moods, interest and attitudes. In fact, the organs of our body like eyes, nose, mouth, forehead and brows and bodily postures get certain rises in our mind. These expressive components of emotion help us understand the underlying emotions, which bring for a person a particular state of mind in a particular situation.

The Eyes :-

Wide open eyes show that the person is in fear, horror or terror. Turning upward of eyes gives us an impression of a person who is submissive or in the mood of surprise. Downward turning of an eyes display that the person is not willing to give attention, narrowed eyes express doubts or suspicion.

The Nose :-

Expansion of nostrils states the feeling of anger or range of a person. Deep exhalation and inhalation shows a person's disgust.

The Mouth :-

Smiling and laughing mouth expresses happiness. We give smile to and laugh at others by variety of reasons. We criticise others by laughing at them one can laugh at oneself that shows his/her acceptance of self-criticism i.e. very useful at diminish one's own ego.

Forehead and Brows :-

Brows can be raised upward, it creates a shape of arched brows and horizontal wrinkles in the forehead. Such an expression indicates a persons feelings of surprize, amazement or astonishment. Contracted brows create one or two vertical wrinkles between two

eye brows. It gives an expression of the feeling like disgust or hate.

The Bodily Posture :-

To identify the feelings we need to consider the situation or contexts in which their expression by certain posters can be appropriately interpreted. Fo example bowing down of a body can express a feeling of reverence or even grief. The interpratation of the feelings depends upon the situation, sitting straight expresses persons love or arrtaction towards listening what others speak to.

These are some of the overt observable components which give us a sense of feelings that occur to human being in a certain social situation. The convert functions of blood, nerves and heart beats are not observable, but get affected for good worse due to elision of emotion in our emotional brain.

Basic Emotions :-

There are 15 basic emotions. Each emotions has two opposite reactions which are as follows.

- 1) Contentment (Pleasue - Sorrow)
- 2) Concern (Lave - Hate)
- 3) Security (Fear - Serenity)
- 4) Play (Seriousness - Frolic)
- 5) Belonging (Attachment - Solitude)
- 6) Willpower (Volition - Surrender)
- 7) Energy (Rigor - Flimsiness)
- 8) Erustration (Anger - Leniency)
- 9) Involvement (Interest - Boredom)
- 10) Self Respect (Pride - Shame)
- 11) Eminence (Superiority - Inferiority)
- 12) Vililance (Wariness - Dreaminess)
- 13) Expectancy (Surprise - Routine)
- 14) Respect (Adoration - Scorn)
- 15) Attraction (Disgust - Desire)

Dhanawade Shubhangi Maruti
(S.Y.B.Sc.)

◆ Rocket ◆

A rocket is a missile, spacecraft, aircraft or other vehicle that obtains thrust from a rocket engine. Rocket engine exhaust is formed entirely from propellant carried within the rocket before use. Rocket engines work by action & reaction & push rockets forward simply by expelling their exhaust in the opposite direction at high speed, & can therefore work in space

Indeed rockets work more efficiently in space than in atmosphere. Multi-stage rockets are capable of attaining escape velocity from earth & therefore can achieve unlimited maximum altitude.

Compared with air breathing engines rockets are lightweight & powerful & capable of generating large acceleration. Rockets rely on momentum, airfoils, auxiliary reaction engines, gimballed thrust momentum wheels deflection of the exhaust steam, propellant flow, spin and gravity to help control flight

Rockets for military & recreational uses date back to at least 13th century china. Significant scientific interplanetary & industrial use did not occur until the 20th century. When rocketry was the enabling technology. For the space age including setting foot on the moon.

Dalvi Dipti Bhairananath
(S.Y.B.Sc.)

◆ Importance of Trees ◆

Trees are beautiful and gifts of nature. Trees are great friends of man. Trees give us flowers, fruits, timber, bamboo, etc. We can rest under the cool shade of a tree. We get wood from the trees to make furniture, door, windows, etc.

Trees are also a great source of materials for paper, rubber, gums, herbs and medicine plants. Trees prevent soil erosion.

- * Trees release oxygen which we need in our life. They also absorb the carbon-dioxide.
- * Trees are the natural habitat of many animals and birds
- * They are the sources of the fruits and flowers.
- * They offer us cool shade during summer.
- * During rainy season we take shelter under the trees.
- * Trees & plants are the sources of many supply life saving drugs.
- * They prevent land erosion & guard us against pollution. Thus trees kept up the ecological balance.
- * Trees protect us from inclement wind also.
- * Trees help make the land fertile.

Surve Yogita Bharat
(F.Y.B.Sc.)

◆ Facts for Fun ◆

Hummingbirds flap their wings between 50 & 70 times a seconds.

In one day your heart beats 100000 times.

You blink your eyes over 10000000 a year.

Cows can sleep standing up.

A crocodile cannot stick its tongue out.

Chimpanzees use tools more than any other animal except man.

If you lift a kangaroo's tail off the ground it can't hop.

Billy goats urinate on their on heads to smell more attractive to females.

Polar bears can eat as many as 86 penguins in a single sitting. (If they lived in the same place)

In general, people tend to read as much as 10% slower from screen than from paper.

Alaska is the only state in America that can be typed on one row of a traditional English Qwerty Keyboard.

The first alarm clock only ring at 4 a.m.

The average computer user blinks seven times a minute, the normal rate is twenty times per minute.

Jawal Ahshata Shatrughna

(B.Sc. II)

◆ Discovery of Cell ◆

The discovery of cell dates back to late half of the 17th century when in 1665 Robert Hook cut thin slices of cork and examined them under his own crude microscope. He found the slice of cork to be made up of small chambers which reminded him of the cells or compartments of honey comb & he gave the same name i.e. the cells to them. He could not observe the details of the cell because the material which he examined was dead and consisted of dead material. He experimented with living materials and concluded that all the plants and animals are made up of cells which are killed with a semi solid, jelly-like substance.

Robert Brown in 1831 observed a dense, spherical body in the cell which was subsequently termed as nucleus. In 1839 when the above became well established. M.J Schleiden (a lawyer turned botanist) and Theodor Schwann (a zoologist) put forward their well known cell theory according to which the cell is structural and functional unit of all the plants and animals. A second proposition was added to the cell theory later on as a result of observations made by other scientists especially Robert Brown (1831) and others including a German pathologist Rudolf Virchow (1858) according to which the new cells arise from the division of pre-existing cells.

Robert Brown (1831) studied the frog egg and followed the early developmental stages and discovered that cells came from pre-existing cells. Virchow developed the concept of genetic continuity from cell to cell. To quote from his famous "Cellular Pathology" (1858) where a cell exists there must have been a pre-existing cell, just as the animal and the plant only from a plant.'

Bendre Vishal Sunil
(S.Y. B.sc.)

◆ NATURE ◆

The words nature and natural are used for all the things that are normally not made by humans. Things like weather, organisms, landforms, celestial bodies and much more are part of nature. Scientists study the way the part of nature works. Things that have been made by people are said to be man made or called artifacts.

There are natural sciences that study different parts of nature, for example the science of ecology is about plants and animals as a whole, while biology studies every type of living things.

From one point of view humans are a prime example of nature and are the most widely

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

studied natural inhabitants of the planet earth. Humans interact with each other in their natural environment on a constant basis.

Every part of nature - everything from the air to the dirt on the ground is interdependent. Medicine studies humans in health and sickness.

From another point of view humans and nature can be said to be in conflict. Nature is often seen by humans as natural resources. People cut down trees to get wood to burn, to build houses or to make a place to grow food. Fires, cars and factories make a lot of smoke and harm many places. People who like to leave nature unharmed and those who feel they need to use more of nature often fight about what they should do. In the modern world with many more people and many big cities, these problems are becoming more serious.

The natural environment encompasses all living and non living things occurring naturally. The term is most often applied to the earth or some part of earth. This environment encompasses the interaction of all living species, climate, weather and natural resources that affect human survival and economic activity.

Though many animals build things to provide a better environment for themselves they are not human, hence beaver dams and the works of Mound-building termites are thought of as natural.

Natural Phenomena that occur within their boundaries and their nature.

Universal natural resources and physical phenomena that lack clear cut boundaries such as air water and climate as well as energy radiation electric charge and magnetism not originating from civilized human activity.

It is difficult to find absolutely natural environments on Earth and naturalness usually varies in a continuum from 100% natural in one extreme to 0% natural in the other. More precisely we can consider the different aspects or components of an environment and see that the degree of naturalness is not uniform. If for instance is an agricultural field the mineralogic composition and the structure of its soil are similar to those of an undisturbed forest soil, but the structure is quite different.

Natural :-

A useful definition of natural is "Happening or operating in accordance with the ordinary course of nature" Oxford shorter English Dictionary says the word in this sense is first found in 1477.

Shelar Nikita Dattatray
(F.Y.B.Sc.)

◆ Corruption in India ◆

India is vast and beautiful land, however the beauty and the goodwill of this great nation gets spoilt with the kind of corruption that is happening in India. Almost in every sector. One could find corruption happening and corrupt people growing abundance day by day.

Money & power has ruled men and it has come to a stage where if common man needs any kind of help from the government sector or business arena, you too have to end up taking the corrupt route.

Though lots of speeches go around speaking about morality, behind the doors, it is money that rules. For any kind of things to happen one has to know the back door and spend great amounts of money to get the work done.

In every sector bureaucrats and politicians influences with power and money in such a manner that even the talented and most efficient people in the respective sectors would not be surviving or recruited for that matter.

Hence in these places the work efficiency also gets corrupted and altered as per the interests of all people in power.

Corruption starts at the higher levels and it carries its ways to the most low

levels too. From the senior officer to the junior officers to the clerks one would find corrupted people and the common man would find it difficult to bypass and get his things done.

Now this does not happen only in the sophisticated cities but throughout India, villages & towns are all a part of these games & it is the common man who gets affected from these dirty games.

The height of corruption has reached to a very great extent where there are no proper laws to bring an end to these corrupt people because of the highly corrupt people who just would do anything for money it has become very difficult for the common man or the righteous to survive.

This has to come to an end & we need to reach a situation where every Indian should feel & say that they are living in a corrupt free land and be proud of it.

Pisal Puja Dattatraya
(T.Y.B.Sc.)

◆ Olympic Games ◆

Established by the time of Ancient Greece and the military culture and the development of sports in Greece. Influenced one another considerable. Sports become such a prominent part of culture that the Greeks created the olympic Games which in ancient times were held every four year in a small village in the Deloponnesus called Olympia.

Sports have been increasingly organised and regulated. From the time of the ancient olympics up to the present century. Industrialisation has brought increased leisure time letting people attended and follow spectator sports and participat in athetic activities. These trends continued with the advants of Mass Media and goble communication professionalism become prevent. Further adding to the increase in sports popularity as sports fans followed the exploits of professional athletes - all while enjoying the excercise and competition associated with amateur participation in sports, Since the turn of the 21st century , there has been increasing debate about wheater transgender sportpersons should be able to participate in sport events that confirm with their post - transition gender identity.

Artifacts and structures suggest sports in china as early as 2000 Bc.

Gymnastics appears to have been popular in china's ancient past.

Monuments to the pharoh's incident that a number of sports, including swimming and fishing, were well-developoed and regulated several thousand of years ago in ancient Egypt. Other Egyptian sports included javelin throwing, high jump, and wresting. Ancient Persian sports such as the traditional Iranian Martial art of Zourkhaned had a close connetion to warfare skills.

Among other sports that originate in ancient persia are polo and jousting.

Akshay Adinath Nikam
(T.Y.Bsc.)

He suffers all pain for us
And gives great happiness
He has to dedicate
His Entire life for us
Without any speech
I am so proud to say
HE IS MY TEACHER

Bhagyashri Sutar
(B.Sc.I)

◆ Health Care in India(Primary Services) ◆

Health care facilities & personnel increased substantially between the early 1950s & early 1980s but because of fast population growth the number of licensed medical practitioners per 10,000 individuals had fallen by the late 1980s to three per 10,000 from the 1981 level of four per 10,000. In 1991 there were approximately 10 hospital beds per 10,000 individuals

Primary health Centers are the corner-stone of the rural health care system, By 1991, India had about 22,400 primary health centers 11,200 hospitals, and 27,400 dispensaries. These facilities are part of a tiered health care system that funnels more difficult cases into urban hospitals while attempting to provide routine medical care to the vast majority in the country-side, primary health centers & subcenters rely on trained paramedics to meet most of their needs.

The main problems affecting the success of primary health centers are the predominance of clinical & curative concerns over the intended emphasis on preventive work & the reluctance of staff to work in rural areas

In addition, the intergration of health services with family planning programs often causes the local population to perceive the primary health centres often play an adversarial role in local efforts to implement national health policies.

Indigenous or traditional medical practitioners continue to practice through-

out the country. The two main forms of traditional medicine practiced are the ayurvedic system which deals with causes, symptoms, diagnoses & treatment based on all aspects of well being & the unani herbal medical practice.

Pisal Puja Dattatraya
(T.Y.B.Sc.)

◆ Secret of Success ◆

Roof said, Aim high
Fan said, Be cool
Clock said, Time is precious
Mirror said, Reflect before doing
Window said, See the world
Calender said, Be up to date
Door said, push hard to achieve your goal.

Bhagyashri Sutar
(B.Sc.I)

◆ Remember A to Z ◆

- A- A good tongue is a good weapon.
B- Beautiful the mind instead of body.
C- Change your pleasure but never your friend.
D- Discipline is the expression of future.
E- Education that does not mould character is useless.
F- Forgiveness is one of the greatest virtues.
G- Give me a ready hand rather than ready tongue.
H- He who sows courtesy reaps the fruits of experience.
I- Imagination is the poor substitute of experience.
J- Judge a man with his action.
K- Keep your mind fully occupied with realistic acts.
L- Light the candle in the life of the poor.
M- Mind employed is mind enjoyed.
N- Negative thinking may at turn positive.
O- Open rebel is better than heard from behind.
P- Psycho-analysis ends when self realization begins.
Q- Question not a veracity of a friend.
R- Remember there can be not happiness unless it is won for all.
S- Self confidence is the first requisite to great undertaking.
T- Talents know n what to do fact knows how to do it.
U- Undertaking really succeeds by enforce alone not by wisher.
V- Violence leads to destruction.
W- Wants make man to dream more.
X- Xerox good habit of other & keep them with you.
Y- You are product of your own thinking.
Z- Zeal is the leader which makes one climb to the height of success.

Bhagyashri sutar
(B.Sc. I)

◆ RELIGIOUS INTOLERANCE ◆

Introduction

Intolerance is the condition of refusal of beliefs, opinions, and practices of people of different groups. Growing tolerance in the society drives different groups apart by creating a sense of denial in any way. The best example of intolerance in the society is separation between black and white South Africans in the South Africa. There is a huge level of social distance between these two groups which gives rise to the inter-group resentment and hostility.

About Intolerance

Intolerance is a dangerous and unacceptable quality which should be suppressed to grow in the society. It destroys the growing power of any country by setting people against people of different groups. People living in the intolerant society groups can do aggressive attack in order to express their denial to the opinions, practices, and behavior of other people related to different group. Intolerance can be religious, racial or other types however all badly affect the nation growth and development. It is an international problem because of the religious, cultural, traditional, customs, or way of thinking differences of people. It is the main cause of war among people or nations. Good education system, developing tolerance and agreement are better ways using which the problem of intolerance can be solved to a great extent.

Intolerant people never accept someone different which has been the main issue since ancient history all around the world. Intolerance makes people angry and violent to each other (people of various cast and religion) very easily to something they cannot tolerate in anyway. Good education system and tolerance make them able to know how to get control over their intolerance. The practice of tolerance can be practiced from the school age of kids. They should be taught to accept differences in the society.

Effects of Intolerance

Intolerance worries people, society and nation as it creates violence among people of different groups. It causes exclusion of those who are different and intolerable such as existence of non-Muslims in the Muslim state or its opposite. Intolerance makes human beings narrow mindedness and does not give chance to thing positive about anything happening in different way in the society or nation. It has high level destroying capacity and very dangerous for the nation where it exist. So, it is better to stop it from growing in any society or country instead of reducing its percentage.

How to Deal with Intolerance

Intolerance should be discouraged and tolerance should be encouraged among people.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Tolerance can be promoted by using various methods. Intimate inter-group contact enhances personal experiences to each other and reduces intolerance. Intimate inter-group contact should be continued to make it effective and useful. Dialogue mechanisms can also be effective for enhancing communication on both sides. It helps people to express their needs and interests. Media should select positive images to promote tolerance and understanding towards cultural sensitivity. Education is the best way to promote tolerance and peaceful coexistence in the society. Students should be provided tolerant environment in the school so that they can respect and understand different cultures. Students can better develop the inter-cultural understanding in the tolerant environment.

BHALERAO SACHIN SUNDAR
B.A. III

Women Empowerment in India

The subject of empowerment of women has becoming a burning issue all over the world including India since last few decades. Many agencies of United Nations in their reports have emphasized that gender issue is to be given utmost priority. It is held that women now cannot be asked to wait for any more for equality. Inequalities between men and women and discrimination against women have also been age-old issues all over the world. Thus, women's quest for equality with man is a universal phenomenon. What exists for men is demanded by women?

They have demanded equality with men in matters of education, employment, inheritance, marriage, politics and recently in the field of religion also to serve as cleric (in Hinduism and Islam). Women want to have for themselves the same strategies of change which menfolk have had over the centuries such as equal pay for equal work. Their quest for equality has given birth to the formation of many women's associations and launching of movements.

The position and status of women all over the world has risen incredibly in the 20th century. We find that it has been very low in 18th and 19th centuries in India and elsewhere when they were treated like 'objects' that can be bought and sold. For a long time women in India remained within the four walls of their household. A long struggle going back over a century has brought women the property rights, voting rights, an equality in civil rights before the law in matters of marriage and employment (in India women had not to struggle for voting rights as we find in other countries). In addition to the above rights, in India, the customs of purdha (veil system), female infanticide, child marriage, sati system (self-immolation by the women with their husbands), dowry system and the state of permanent widowhood were either totally removed or checked to an appreciable extent after independence through legislative measures.

Two Acts have also been enacted to emancipate women in India. These are: Protec-

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

tion of Women from Domestic Violence Act, 2005 and the Compulsory Registration of Marriage Act, 2006. The Domestic Violence Act recognizes that abuse be physical as well as mental. Anything that makes a woman feel inferior and takes away her self-respect is abuse. Compulsory Registration of Marriage Act can be beneficial in preventing the abuse of institution of marriage and hindering social justice especially in relation to women. It would help the innumerable women in the country who get abandoned by their husbands and have no means of proving their marital status. It would also help check child marriages, bigamy and polygamy, enable women to seek maintenance and custody of their children and widows can claim inheritance rights. The Act is applicable on all women irrespective of caste, creed or religion. It would truly empower Indian women to exercise their rights.

To what extent legislative measures have been able to raise the status of women in India? Are women now feel empowered in the sense that they are being equally treated by men in all spheres of life and are able to express one's true feminine urges and energies? These are the important questions to be investigated with regard to women's empowerment in India. We all know that girls are now doing better at schools and colleges than boys. The annual results of Secondary and Higher Secondary Board examinations reveal this fact. More women are getting degrees than men, and are filling most new jobs in every field. There was a time when women's education was not a priority even among the elite. Since the last quarter of the 20th century and more so after the opening up of die economy, post-1991, a growing number of women have been entering into the economic field, seeking paid work (remunerative jobs) outside the family.

We can now see women in almost every field: architecture, lawyers, financial services, engineering, medical and IT jobs. They have also entered service occupations such as a nurse, a beautician, a sales worker, a waitress, etc. They are increasingly and gradually seen marching into domains which were previously reserved for males (police, driver's army, pilots, chartered accountants, commandos). In spite of their increasing number in every field, women still remain perhaps the world's most underutilized resources. Many are still excluded from paid work and many do not make best use of their skills.

The rapid pace of economic development has increased the demand for educated female labour force almost in all fields. Women are earning as much as their husbands do, their employment nonetheless adds substantially to family and gives family an economic advantage over the family with only one breadwinner. This new phenomenon has also given economic power in the hands of women for which they were earlier totally dependent on males. Economically independent women feel more confident about their personal lives.

The new pattern of working wives and mothers has affected the status of women in many ways. Women's monetary independence leads them to the way to empowerment. Sociologist Robert Blood (1965) observes, 'Employment emancipates women from domina-

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

tion by their husbands and secondarily, raises their daughters from inferiority to their brothers' (Blood and Wolfe, 1965). In brief, economic independence of women is changing their overall equations, perspective and outlook. Economic independence of women has also affected the gender relationships. New forms of gender relationships (live-in relationship are challenging the long-rooted conception of marriages as a permanent arrangement between families and communities.

In traditional marriages the relationships were hierarchical and authoritarian. The modern conjugal relationships are based on freedom and desire rather than convention. People's attitudes about marriage are also changing. Educated women now feel that there is more to life than marriage. They can get most of the things they want (income, status, identity) without marriage, while they find it harder to find a suitable accomplished mate. This is why their marriage is delayed. With increasing literacy among women in India, their entry into many types of work, formerly the preserve of men, women can now look upon the bearing and raising of their children not as a life's work in itself but as an episode. If women have started taking men's work, it could be said that men have taken over women's.

Young fathers could be seen wash up and making beds, caring of the young and doing many other domestic works. The division of labour between sexes has changed somewhat. They do similar work and share both household activities and tastes. Women wear trousers, jeans, suits and put on ties. The facts about working wives suggest a basic change in Indian family. The traditional (nuclear) household, in which the husband works and the wife remains at home to care for the children, though still a dominant pattern, is changing gradually but steadily.

A new pattern is emerging in which both partners work outside the home but do not share equally in housework and child care as we see in Western families. In India, the paternalistic attitude of the male has not undergone much change. In spite of such drawbacks and hurdles that still prevail, Indian women (especially educated) are no longer hesitant or apologetic about claiming a share and visibility within the family, at work, in public places, and in the public discourse.

SONALI RAMCHANDRA SHEDGE
B.A. II (ENGLISH)

◆ My Trip to Panhala: A Travelogue ◆

Finally, it is decided to take a bike trip to Panhala. Bags were packed. Bikes were fuelled. Map in hand and hearts on fire. Off we went to 'Panhala' also known as 'Panhalgad'. We started from Medha at 6.00 am, we reached Kolhapur the city nearest to our spot at 9.30 am and by 10 we were on the hill waving our flag of glory. Our bikes glided the ghats at speeds of about 60 kmph while the early morning cool wind gave us a refreshing taste. The destination is surrounded by a small bunch of houses on the outskirts of the main hill-fort built by Maratha king Shivaji Maharaj.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Located in the Sahyadri hill ranges, it's a by-pass in the mountains for entering the konkan side of Maharashtra . The road manoeuvres around the hills and leaves behind landscapes worth painting and picturing

The weather becomes more and mistier as you climb in altitude. The ghats set up the most pleasant experience of biking for you-one which you will remember forever. After ascending the terrain the majestic structure called 'Amberkhana' which is basically three huge granaries built by Shivaji Maharaj. Their hefty designs will you and make take you back in the days of the kings. You can climb on these buildings and have a feel of the jet winds blowing past you. On the other end is a steep slope which gives you a realisation of your breath. Ahead of it we went to the Teen Darwaza which is a structure where you can see three small windows in a small canopy.

After admiring the splendid beauty of the grand monument you can move ahead to other historical sites such as Andhar Bavadi, Kalavanticha Mahal, Dharma Koti , Sajja Koti and many others. We paid short tributes to each artefact and moved ahead to visit a small botanical garden filled with different species of trees, shrubs, bushes, flowering plants and herbs. At the entrance you can find some eatables to fill in your empty stomach. We enjoyed the special bhel and pani-puri. Believe me the cool atmosphere adds on to its taste.

The evening calls for a trip to one of the highest place in the whole hill. The popular sunset point is located in the northern end of Panhala Fort. We reached there quite before the sunset. The point was full of mist to such an extent that we were almost invisible. Really the clouds settling down on you with layers of whist mist and the sun setting in between them delights one and all. The sky is portrayed with colours orange, red blue and white. A scene no painter can reproduce where you realise the true beauty of nature. This is the time for your inner peace. The moments pass by and leave you standing behind with a magic which you will never forget.

Returning back we speeded up fast. Our bikes were running down quickly but our heart was still caught up in the mountains somewhere wandering with the cool gentle winds.

Reaching Panhala:

Medha to Kolhapur is 140 kms. Kolhapur to Panhala is a distance of 20 mins by road but the natural beauty and the turning ghats will make it 30. Bus services are available all round the clock from the main city Kolhapur. Taxi cabs will ask you for Rs. 600/- but you can make it Rs. 500/- if you are good in bargaining and auto wallas ask for 150-200. The best way according to my experiencing is to get on your bikes and ride your way to the top.

Best Time To Visit:

The best time to pay a visit is November and December when the rains are over and winter is being welcomed. Of course get there as early as you can in the morning.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अहवाल विभाग

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१	जिमखाना विभाग	९५
२	ग्रंथालय व माहिती केंद्र	९६
३	राष्ट्रीय सेवा योजना	९८
४	विशेष श्रमसंस्कार शिबीर	९९
५	Department of Economics	१००
६	मराठी विभाग	१०१
७	इतिहास विभाग	१०१
८	Committee against Sexual Harassment	१०२
९	Department of commerce and Accountancy	१०३
१०	Department of Political Science	१०५
११	Staff Academy Initiative	१०६
१२	Department of Cultural Activity	१०६
१३	Department of Political Science	१०७
१४	Department of English	१०८
१५	Department of Geography	१०८
१६	हिंदी विभाग	१०९
१८	Distance Education Center	११०
१९	स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन	११०
२०	Department Of Chemistry	१११
२१	Department Of Botany	१११
२२	Achievement in the Academic Year 2016-2017	११२
२३	Lead College Scheme	११३
२४	ज्युनिअर विभाग	११४

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ जिमखाना विभाग ❖

जिमखाना विभागामार्फत शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मधील महाविद्यालयाच्या क्रिडा क्षेत्रातील विशेष कामगिरीचा व विविध उपक्रमाचा थोडक्यात आढावा आपणासमोर मांडत आहे.

ज्युनियर विभागात महाविद्यालयाने तालुकास्तरीय बुध्दीबळ स्पर्धेत प्रथम क्रमांक मिळविला तसेच तालुकास्तरीय क्रिकेट स्पर्धेत आपल्या महाविद्यालयाच्या संघाने प्रथम क्रमांक मिळविला. सदर स्पर्धेचा आयोजन हे आपल्याच महाविद्यालयाने केले. या सोबतच तालुकास्तरीय मैदानी स्पर्धेत महाविद्यालयीन विद्यार्थी विद्यार्थीनींनी यश मिळविले. यात गोळाफेक, लांबउडी द्वितीय क्रमांक, उंच उडी प्रथम क्रमांक, भालाफेक प्रथम क्रमांक, ८०० मीटर, १५०० मीटर प्रथम व द्वितीय क्रमांक याशिवाय तालुकास्तरीय कबड्डी स्पर्धेत मुले व मुलींच्या संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला. खो-खो स्पर्धेत मुलींच्या संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला. १९ वर्षाखालील तालुकास्तरीय कुस्ती स्पर्धेत ४२ किलो वजन गटात चिकणे किशोर बजरंग १२ वी कला प्रथम क्रमांक, वेंदे विशाल शंकर ११ वी कला ५० किलो वजन गटात प्रथम क्रमांक व ६० किलो वजन गटात कदम सर्वेश रमेश ११ वी विज्ञान आणि ६६ किलो वजन गटात मर्ढेकर विक्रम विश्वनाथ याने प्रथम क्रमांक मिळविला आणि महाविद्यालयाच्या नावलौकिकात भर टाकली.

सिनीयर विभागात या वर्षात आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी बॅडमिंटन, कबड्डी, अॅथलेटिक्स, बॉक्सिंग, खो-खो, कुस्ती या झोनल स्पर्धेत व क्रॉस कंट्री पॉवर लिफ्टिंग, बॉडी बिल्डींग, तायक्वांदो या इंटरझोनल स्पर्धेमध्ये सहभागी होऊन त्यामध्ये यश मिळविले. यामध्ये प्रथमेश देशमुख बी.एस्सी ३ च्या विद्यार्थ्याने सातारा विभागीय अॅथलेटिक्स स्पर्धेत ट्रिपल जंप या क्रिडा पञकारात

द्वितीय क्रमांक मिळविला आणि जत येथे झालेल्या शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत इंटरझोनल स्पर्धेत उत्कृष्ट कामगिरी केली. तसेच बी.ए.भाग - २ च्या अनिल मोरे याने हातोडा फेक या क्रिडा प्रकारात झोनल स्पर्धेत तृतीय क्रमांक प्राप्त केला आणि जत येथे झालेल्या इंटरझोनल स्पर्धेत उत्कृष्ट कामगिरी केली. तसेच पौर्णिमा सातघरे बी.कॉम. भाग १ शिवाजी विद्यापीठ इंटरझोनल स्पर्धेतून टेबल टेनिस मध्ये शिवाजी विद्यापीठ संघात निवड झाली. तीची गुजरात विद्यापीठ अहमदाबाद येथे वेस्ट झोन इंटर युनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी निवड झाली. त्या स्पर्धेत तिने उत्कृष्ट कामगिरी केली. अभिषेक जाधव बी.एस्सी भाग १ याने दहिवडी येथे झालेल्या ८५ किलो वजन गट झोनल तायक्वांदो स्पर्धेत सुवर्ण पदक मिळविले. तसेच त्याने इंटरझोनल स्पर्धेतही सुवर्णपदक मिळवून शिवाजी विद्यापीठ संघात त्याची निवड होवून रोहतक येथे होणाऱ्या ऑल इंडिया स्पर्धेसाठी निवड झाली.

या विविध क्रिडा स्पर्धांतील नैपुण्यासोबतच महाविद्यालयाच्या जिमखाना विभागामार्फत विविध उपक्रमांचे आयोजन केले गेले.

यामध्ये २१ जून २०१६ रोजी जिमखाना विभागामार्फत आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी अंबिका योगकुटीर ठाणे येथील श्री.दत्तात्रय खटावकर व श्री.बाबुराव काळे हे प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित होते.

२९ ऑगस्ट २०१६ रोजी जिमखाना विभागामार्फत राष्ट्रीय क्रिडा दिनानिमित्त कबड्डीचे राष्ट्रीय खेळाडू मा.रामदास गोळे यांचे व्यक्तिमत्व विकासातील खेळाचे महत्व या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले.

दि. १९ ऑक्टोबर २०१६ रोजी संस्थेचे अध्यक्ष मा.आमदार शशिकांतजी शिंदे यांचे वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबीराचे आयोजन केले गेले. या शिबीराचे उद्घाटन संस्थेच्या सचिव

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

मा.सौ.वैशाली शिंदे यांचे हस्ते झाले. सदर शिबीरात ५० विद्यार्थ्यांनी रक्दान केले.

दि. २६ नोव्हेंबर २०१६ रोजी शहिद तुकाराम ऑबळे यांच्या स्मृतिदिनानिमित्त मेढा पोलस स्टेशनचे प्रमुख मा.समाधान चवरे यांच्या हस्ते प्रतिमा पुजनाने व फ्लॅग उंचावून मेढा ते केडंबे व परत केडंबे ते मेढा अशा सायकल रॅलीची सुरुवात झाली. या सायकल रॅलीत ५० विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

दि. ७ व ८ डिसेंबर रोजी महाविद्यालयाच्या जिमखाना विभागामार्फत शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत सातारा विभागीय पुरुष व महिला टेबल टेनिस स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धेचे उद्घाटन श्री.ज्ञानेश्वर रांजणे यांच्या हस्ते झाले. सदर स्पर्धेत १० मुलींचे व १० मुलांचे संघ सहभागी झाले होते. सर्वांच्या सहकार्याने सदर स्पर्धा यशस्वी पार पडली.

दि. ३० डिसेंबर २०१६ रोजी जिमखाना विभागामार्फत पांडवगड ता. वाई येथे ट्रेकिंग कॅम्पचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये २४ मुली, २८ मुले व ६ प्राध्यापक सहभागी झाले. या दरम्यान गडावर स्वच्छते उपक्रमही राबविण्यात आला.

तसेच जानेवारी २०१७ मध्ये महाविद्यालयांतर्गत क्रिडा स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये व्हॉलीबॉल व अॅथलेटिक्स मधील १०० मीटर धावणे, लांब उडी, गोळा फेक, ट्रिपल जंप इत्यादी स्पर्धांचा समावेश होता. सदर स्पर्धांना महाविद्यालयातील विद्यार्थी विद्यार्थीनींनी उत्तम प्रतिसाद दिला.

या सर्व उपक्रमामध्ये आमचे दैवत आदरणीय आमदार साहेब, वहिणीसाहेब व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एम.बी. वाघमोडे, तसेच आमचे मार्गदर्शक डॉ.घाटगे सर यांचे प्रेरक मार्गदर्शन मिळाले.

प्रा.प्रमोद चव्हाण
(शारीरिक शिक्षण संचालक)

❖ ग्रंथालय व माहिती केंद्र ❖

॥ ग्रंथालय हे संचित आहे विचार विश्वाचे शब्दांची रत्ने भरुनी राहिले भांडार शारदेचे ॥

सध्याच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात ग्रंथालय हे KNOWLEDGE RESOURCE CENTER ची भूमिका बजावत आहे. आमच्या महाविद्यालयातील ग्रंथालयामध्ये एकूण ग्रंथसंख्या ८२५१ आहे. तसेच एकूण ३४ नियतकालिके जर्नल्स घेतले जात आहेत. १० दैनिक वर्तमानपत्रे घेतली जात आहेत. तसेच नॉन बुक मटेरिअल आणि ग्रे लिटरेचर चा अंतर्भाव केला जात आहेत.

Library Orientation and Information Literacy program :- चालू शैक्षणिक वर्षात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाचा परिचय होण्यासाठी ग्रंथालयाचा नेमका वापर कसा करावयाचा या बाबत Library Orientation and Information Literacy program हा B.A. I, B.Com. I व B.Sc. I वर्गावर मार्गदर्शन पर व्याख्यान ग्रंथपाल डॉ. सुधीर नगरकर यांनी घेतले. तसेच ग्रंथालयात येऊन ग्रंथालयाचा वापर कसा करावयाचा याचे विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयात आणून प्रात्यक्षिक दाखविण्यात आले.

ग्रंथपाल दिन :- १२ ऑगस्ट २०१६ रोजी ग्रंथालयात LIBRARIANS Day 2016 साजरा करण्यात आला. ग्रंथपाल दिन निमित्त प्रमुख पाहुणे मा.श्री. यशवंत थोरात सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा सातारा हे उपस्थित होता. प्रास्ताविक डॉ.सुधीर नगरकर यांनी केले. त्यात डॉ.एस.आर. रंगनाथन यांच्या जन्मदिवसाचे महत्व सांगितले. प्रमुख पाहुणे यांनी वर्तमानपत्रे, जर्नल्स व संदर्भ पुस्तके वाचून विद्यार्थ्यांनी आपले ज्ञान अदयावत ठेवावे असे मार्गदर्शन केले. प्राचार्य डॉ.वाघमोडे यांनी ग्रंथालय हा महाविद्यालयाचा आत्मा असतो. बी.एम. ग्रंथालयाचा विकास झाल्यास विद्यार्थ्यांचा व समाजाचा विकास होतो. ग्रंथालयाचा वापर करून विद्यार्थ्यांनी आपले

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

भविष्य घडवावे असे उद्धोधन केले. या वेळी महाविद्यालयातील नियतकालिकांचे व जर्नल्सचे प्रदर्शन भरविण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी डॉ.प्रमोद घाटगे यांची प्रमुख उपस्थिती लाभली. तसेच कार्यक्रमासाठी प्रा. डॉ. सुनिल केमदारणे, प्रा.डॉ.उदय पवार, प्रा.डॉ. संजय धोंडे व ग्रंथालय सेवक वसंत धनावडे आणि अविनाश मदने उपस्थित होते. या कार्यक्रमास विज्ञान शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

वाचन प्रेरणा दिन २०१६ :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालयात ग्रंथालय विभागाकडून डॉ.अब्दुल कलाम यांच्या जयंतीनिमित्त ग्रंथालयाकडून ग्रंथप्रदर्शन भरविण्यात आले. वाचन प्रेरणा दिनानिमित्त डॉ.अब्दुल कलाम यांचे जीवन चरित्र विषयी भिक्तीपत्रिकेचे उद्घाटन मा.श्री.बळवंत पाडळे सर आणि ग्रंथप्रदर्शनाचे उद्घाटन मा.श्री.भास्कर धनावडे यांचे हस्ते घेण्यात आले. प्रास्ताविक ग्रंथपाल डॉ. सुधीर नगरकर यांनी केले. मा.श्री.बळवंत पाडळे यांची वाचन संस्कृती या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. त्यांनी वाचनातून विकास, वाचन प्रेरणा दिनाचे महत्व, वाचनातून समृद्ध जीवन कसे घडवावे, नेमके काय वाचावे याविषयी मार्गदर्शन केले. तसेच पत्रकार भास्कर धनावडे यांनी डॉ.अब्दुल कलाम यांचा जीवनक्रम सांगून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. तसेच प्राचार्य डॉ. वाघमोडे सर यांनी अध्यक्षीय भाषणात जीवनात यशस्वी होण्यासाठी वाचाल तर वाचाल हा संदेश दिला. उपस्थित डॉ.प्रमोद घाटगे सर यांनी विद्यार्थ्यांना वाचन संस्कृती जोपासण्यास प्रोत्साहन दिले आणि कार्यक्रमास शुभेच्छा दिल्या. सदर कार्यक्रमास प्रा.संजय भोसले उपस्थित होते. या कार्यक्रमासाठी निवेदन सायली शिंदे यांनी केले. प्रा.शंकर गेजगे आणि प्रा.सचिव तेजस्विनी गोळे यांचे सहकार्य लाभले. तसेच आरती दळवी यांनी आभार प्रदर्शन केले. इतिहास मंडळ या कार्यक्रमासाठी ग्रंथालयामार्फत श्री.युवराज विभूते, हिंदूराव जाधव, वसंत धनावडे आणि अविनाश मदने यांनी ग्रंथप्रदर्शन आणि विविध उपक्रमात सहभाग

घेतला. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राध्यापक, वाचक तसेच विद्यार्थी व विद्यार्थीनींनी सहभाग घेतला. महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांनी सर्व उपक्रमांचा लाभ घेतला.

Library Best User Award 2017 :- ग्रंथालयाचा वापर वाढवा म्हणून ग्रंथालयाकडून Library Best User Award दिले जातात. २०१७ चा हा Award कु.लोखंडे आरती राजेंद्र (S.Y.B.Com.) व माने आशीकुमार जोतिबा (F.Y.B.Sc.) या विद्यार्थ्यांना देण्यात आला.

Library Services :- महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयातून अनेक ग्रंथालयीन सेवा वाचकांना पुरविल्या जातात. वाचकांना देवघेव सेवा, संदर्भ सेवा, रेफरल सेवा CAS, SDI सेवा तसेच प्रतिलिपी सेवा, करिअर माहिती सेवा, कात्रण सेवा आणि Online Information सेवा व Social Networking सेवा दिल्या जात आहेत.

Library Automation :- ग्रंथालयामध्ये MHRD-NIC चे e-granthalaya हे वापरून ग्रंथालयाचे पूर्ण करण्यात आले आहे. आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात वाचकांना वेळ वाचवून सेवा देण्यासाठी ग्रंथालय सुसज्ज झाले आहे. महाविद्यालयाचे ग्रंथालय हे माहितीचे निर्मिती, संकलन, संग्रहण, संप्रेषण आणि माहितीची प्रतीप्राप्ती करण्यासाठी उपयोजकांना माहितीवर प्रक्रिया करण्याची महत्वाची भूमिका बजावत आहे. श्री.वसंत धनावडे व अविनाश मदने हे ग्रंथालयातील सेवक सेवाभावी वअत्तीने वाचकांना सेवा देण्याचे कार्य करीत असतात. वाचकांचे समाधान हाच केंद्रबिंदू मानून ग्रंथालय कार्य करीत आहे.

State Level Workshop :- दि. ३० जानेवारी २०१७ रोजी आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालयामध्ये “ कार्यालय, ग्रंथालय व प्रयोगशाळा

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

याचा व्यवस्थापनेतील आव्हाने ” या विषयावर IQAC यांच्या वतीने एक दिवशीय राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यशाळेसाठी प्रमुख मार्गदर्शक प्रा.गणेश खांडेकर नाईट कॉलेज व कॉमर्स चे ग्रंथपाल यांनी “Application of ICT for Office Library and Laboratory ” या विषयावर मार्गदर्शन केले. या सेशनच्या अध्यक्षपदी श्रक्ष.एस.व्ही. लोखंडे ग्रंथपाल शिवाजी कॉलेज सातारा हे होते. प्रमुख पाहुण्याचा परिचय डॉ. सुधीर नगरकर यांनी केला आणि आभार श्री. विनाद जाधव यांनी व्यक्त केले.

ग्रंथालय समृद्ध करण्यासाठी जयवंत प्रतिष्ठान संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष मा.शशिकांत शिंदे साहेब, सचिव सौ.वैशाली शिंदे, तसेच मा.राहुलभाई जगताप आणि विश्वस्त मा.अशोकराव नवले यांची सतत प्रेरणा मिळत असते. तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एम.बी.वाघमोडे, उपप्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे व सर्व विषयांचे HOD व प्राध्यापक वृंद आणि शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी यांचे सतत सहकार्य व मार्गदर्शन मिळते.

डॉ.सुधीर नगरकर
(ग्रंथपाल)

❖ राष्ट्रीय सेवा योजना नियमित कार्यक्रम अहवाल ❖

सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात राष्ट्रीय सेवा योजना विभागामार्फत पुढील नियमित कार्यक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात आली.

१) सामाजिक न्याय दिन :- या शैक्षणिक वर्षात राजश्री शाहू महाराज जयंती निमित्त सामाजिक न्यायदिन आयोजित करण्यात आला.

- २) कॉलेज परिसर स्वच्छता :- दि. १४ ऑगस्ट २०१६ रोजी महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता करण्यात आली.
- ३) स्वातंत्र्य दिन :- दि. १५ ऑगस्ट २०१६ रोजी महाविद्यालयात स्वातंत्र्य दिन साजरा करण्यात आला.
- ४) शिक्षक दिन :- शिक्षक दिनानिमित्त मा.श्री.मोहनराव शिंदे(सभापती पं.स.जावली-मेढा) यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. स्वयंसेवकांनी या प्रसंगी प्राध्यापकांचा श्रीफळ व पुष्पगुच्छ देवून सत्कार केला.
- ५) राष्ट्रीय सेवा योजना दिन :- दि. २४ सप्टेंबर रोजी राष्ट्रीय सेवा दिनानिमित्त कॉलेज ते मेढा प्रबोधनपर रॅली काढण्यात आली.
- ६) गणेश उत्सव :- या काळात रांगोळी स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, संगीत खुर्ची स्पर्धा आदि उपक्रम राबविण्यात आले.
- ७) महात्मा गांधी जयंती :- महात्मा गांधी जयंती निमित्त विद्यार्थ्यांना महात्मा गांधी यांच्या जीवनावरील डॉक्युमेंटरी फिल्म दाखविण्यात आली.
- ८) रक्तदान शिबीर :- दि. १९ ऑक्टोबर २०१६ रोजी आमदार श्री.शशिकांत शिंदे यांच्या वाढदिवसानिमित्त रक्तदान शिबीर, हिमोग्लोबीन तपासणी शिबीर आयोजित करण्यात आले.
- ९) वाहतुकीचे नियम :- मेढा पोलीस स्टेशनचे सहाय्यक पोलीस निरीक्षक मा.श्री.देवीदास कठाळे यांनी स्वयंसेवकांना वाहतुकीचे नियम या विषयावर मार्गदर्शन केले.
- १०) वृक्षारोपन :- दि. ११ जुलै २०१६ रोजी पिंपरी तर्फे मेढा येथे अभिनेते सयाजी शिंदे यांचे सहकार्याने ११०० वृक्षांचे वृक्षारोपन करण्यात आले.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

- ११) स्त्री सुरक्षा सप्ताह :- स्त्री सुरक्षा सप्ताहानिमित्त मेढा पोलीस स्टेशनचे मा.श्री.झांजुर्णे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.
- १२) विधी साक्षरता मेळावा :- दि. २५ नोव्हेंबर २०१६ रोजी विधी साक्षरता मेळावा आयोजित करण्यात आला. यावेळी मेढा न्यायालयाचे दिवाणी न्यायाधिश मा.श्री.जी.एम. साधले यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.
- १३) एड्स दिन :- एच.आय.व्ही. एड्स दिनानिमित्त मेढा ग्रामीण रुग्णालयाचे अधिकांक मा.श्री.चंद्रकांत जाधव यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.
- १४) कॉलेज परिसर स्वच्छता :- दि. २५ जानेवारी २०१७ रोजी महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता करण्यात आली.
- १५) प्रजासत्ताक दिन :- दि. २६ जानेवारी २०१७ रोजी एन.एस.एस. मार्फत महाविद्यालयात प्रजासत्ताकदिन साजरा करण्यात आला.
- १६) पारंपारिक दिन :- राष्ट्रीय सेवा योजना व सांस्कृतिक विभाग यांनी एकत्रितपणे दि. ३० जानेवारी २०१७ रोजी पारंपारिक दिन साजरा केला.
- १७) महिला दिन :- दि. ८ मार्च २०१७ रोजी महिला दिनानिमित्त रॅली काढण्यात आली. रॅलीत तहसिलदार मा.सौ.रोहिणी आखाडे यांनी मार्गदर्शन केले.

❖ विशेष श्रमसंस्कार शिबीर ❖

राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे हुमगाव ता.जावली येथे दि. १५/१/१७ ते दि. २१/१/१७ या कालावधीत शाश्वत व सर्वांगीण ग्रामीण विकास हे ब्रीद वाक्य घेऊन संपन्न झाला. या शिबीरात स्वयंसेवकांनी नांदेड पॅटर्नचे ४० शोषखड्डे, रस्ता मुरमीकरण, प्राथमिक शाळा परिसर स्वच्छता, हातपंप दुरुस्ती, प्लॅस्टीक निर्मूलन. वृक्षसंवर्धन, पशुचिकित्सा शिबीर, हळदी-कुंकू समारंभ, सांस्कृतिक कार्यक्रम आदि उपक्रम यशस्वीपणे पार पाडले.

या शिबिरात प्रा.डॉ.विश्वनाथ पवार, मा.श्री.धनाजी पाटील, मा.श्री.उदय चव्हाण, मा.श्री.देवीदास कठाळे या मान्यवरांची प्रबोधनपर व्याख्याने झाली.

शिबिराचे उद्घाटन जावली पं.स.चे सभापती मा.श्री.मोहनराव शिंदे व समारोप संस्थेच्या सचिव मा.सौ.वैशाली शिंदे यांच्या उपस्थितीत संपन्न झाला. या शिबिरास संस्थेचे अध्यक्ष मा.श्री.शशिकांत शिंदे, जिल्हा समन्वयक प्रा.अभय जायभाचे यांनी सदिच्छा भेट दिली.

प्रा.शंकर गेजगे
(कार्यक्रम अधिकारी)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ Department of Economics ❖

Sr. No.	Name of the Activity	Resource Person	Date
1	Lecture on “Economics Development & Quality of Human Capital”	Dr. L.N. Ghatage, D.G. College of Commerce, Satara	13th July 2016
2	Lecture on “Carrier Opportunities in the Period of New Economic Reforms”	Mr. Nitin Patil, Venutai Chavan College, Karad	22nd August 2016
3	Lecture on “Importance of Economics in Competitive Examination”	Dr. Anil Satre M.P. Patil College, Borgaon	30th September 2016
4	Socio-Economic Survey of Ritakawali Village		9th & 11th January 2016
5	Workshop on “Cashless Transaction”	Mr. Anil Salunkhe Mr. Ravindra Khutale Janata Cooperative Bank, Satara	27th January 2017
6	National Seminar on “Financial Inclusion & Rural Development”	1. Dr. A.R. Padoshi Former Head, Dept. of Economics, University of Goa 2. Dr. P. S. Kamble Head Dept. of Economics, Shivaji University, Kolhapur Dr. Anil Wavare Chh. Shivaji College, Satara	18th March 2017
7	Bank Visit - IDBI Medha	Mr. Samadhan Kedar Branch Manager, IDBI	23th March 2017

Dr. Pramod Ghatage
(H.O.D.)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ मराठी विभाग ❖

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालयातील मराठी विभागाच्या वतीने २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांच्या लेखन व बौद्धिक गुणांना चालना देण्यासाठी विविध उपक्रम राबविण्यात आले. त्यामध्ये सर्वप्रथम युवाझेप या नियतकालिकाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या कविता, निबंध व रेखाटनांद्वारे विविध अंक प्रकाशित करण्यात आले. त्यामध्ये १५ ऑगस्ट (स्वातंत्र्यदिन), २० ऑगस्ट (डॉ.नरेंद्र दाभोळकर स्मृतीदिन), २२ सप्टेंबर(कर्मवीर भाऊराव पाटील जन्मदिन) व २६ जानेवारी (प्रजासत्ताक दिन) अशी चार भितीपत्रके प्रसिध्द केली. या शिवाय संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष मा.आ.शशिकांत शिंदे साहेब यांच्या वाढदिवसानिमित्त दि.१९ ऑक्टोबर २०१६ रोजी मराठी विभागाच्या वतीने भितीपत्रक प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये मराठी साहित्य, कला, संस्कृती आदि विषयांवरील भितीपत्रके विद्यार्थ्यांनी तयार केली होती. संस्थेच्या सचिव सौ.वैशाली शिंदे व विश्वस्त मा.श्री.दादासाहेब शिंदे यांच्या हस्ते प्रकाशन करण्यात आले. याशिवाय मराठी, राज्यशास्त्र व इतिहास विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने मराठी साहित्य व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य या विषयावरील परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे म्हणून सातारा जिल्हा उपजिल्हाधिकारी मा.तुषार ठोंबरे व उद्घाटक म्हणून विद्रोही सांस्कृतिक चळवळीचे राज्य उपाध्यक्ष मा. विजय मांडके उपस्थित होते. १९ फेब्रुवारी २०१७ रोजी मराठी व इतिहास विभागाच्या वतीने शिवजयंती साजरी करण्यात आली. तसेच मागील शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांना काव्यलेखन, कथालेखन तसेच जाहिरात, मुलाखत, श्रुतिका व बातमीलेखन करण्यासाठी प्रोत्साहनपर व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले.

प्रा.आनंद साठे
(मराठी विभाग)

❖ इतिहास विभाग ❖

* शाहू महाराज जयंती :- दि. २६ जून २०१६ रोजी इतिहास विभागामार्फत राजश्री शाहू महाराज जयंती साजरी करण्यात आली.

* क्रांती दिनाचे आयोजन :- दि. ९ ऑगस्ट २०१६ रोजी क्रांती दिनानिमित्त इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांनी मेढा येथील विजयी स्तंभास पुष्पचक्र अर्पण करून अभिवादन केले.

* इतिहास मंडळाचे उद्घाटन :- स न २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात इतिहास विभागामार्फत इतिहास मंडळाचे उद्घाटन करण्यात आले. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून छ. शिवाजी महाविद्यालय सातारा येथील डॉ. एस.पी.शिंदे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

* पोस्टर प्रदर्शन :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात इतिहास मंडळातील विद्यार्थ्यांनी शिवकालीन किल्ले या विषयावर ९० पोस्टरचे प्रदर्शन भरविले.

* महात्मा गांधी जयंती :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात २ ऑक्टोबर २०१६ रोजी म. गांधी जयंती निमित्त म. गांधी यांच्या जीवनावरील डॉक्युमेंटरी फिल्म विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात आली.

* सावित्रीबाई फुले जयंती :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात ३ जानेवारी २०१७ रोजी इतिहास विभागामार्फत सावित्रीबाई फुले जयंती साजरी करण्यात आली. यावेळी जावली तालुक्याच्या तहसिलदार सौ. रोहिणी आखाडे यांनी प्रमुख पाहुणे म्हणून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

* छ. शिवाजी महाराज जयंती :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात १९ फेब्रुवारी २०१७ रोजी महाविद्यालयात छ. शिवाजी महाराज जयंती साजरी

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

करण्यात आली. यावेळी मामुर्डी ता.जावली येथून महाविद्यालयापर्यंत विद्यार्थीनींनी शिवज्योत आणली. यावेळी डी.पी.भोसले कॉलेज कोरेगांव येथील प्रा.डॉ.विजय पाडळकर यांनी प्रमुख पाहुणे म्हणून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

* सावित्रीबाई फुले पुण्यतिथी :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात १० मार्च २०१७ रोजी सावित्रीबाई फुले स्मृतिदिन आयोजित करण्यात आला. यावेळी प्रा.संभाजीराव कदम महाविद्यालय देऊर येथील प्रा.अदाटे सरांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

* स्टडी टुरचे आयोजन :- सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात दि. १५ मार्च २०१७ रोजी इतिहास विभागामार्फत महाबळेश्वर, प्रतापगड येथे स्टडी टुरचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये इतिहास विभागातील २२ विद्यार्थी-विद्यार्थीनी सहभागी झाले होते.

प्रा.शंकर गेजगे
(विभागप्रमुख)

❖ Committee against Sexual Harassment ❖

In the educational year 2016-17 committee against Sexual Harassment arranged programmes as follows

* **Vidhisaksharta Programme (Law Literacy programme) :-** On 25th November 2016 committee arranged programme for creating awareness about various laws among students. Hon.G.M. Sadhale, Magistrate, Medha was the chief guest for the programme and Hon. Principal Dr.M.B. Waghmode was the president for the programme.

* **International AIDS Day :-** on 1st December 2016 committee arranged lecture for all the students for the awareness about HIV AIDS. Hon.Krantiraj Pawar , medical Officer ,Medha was the chief guest for the programme and Hon.Principal Dr.M.B.Waghmode was the president for the programme.

***International Women's Day :-** Committe Againts Sexual Harassment arranged lecture for only girl students on prevention of sexual harassment. Hon. Devidas Kathale, API Medha & Hon. Geeta Lokhande, social worker Medha were chief huests for the programme. Principal Dr.M.B.Waghmode was president for the programme.

* **International Women's Day :-** Committe Againts Sexual Harassment arranged rally of girls students from college to Medha where Hon. Devidas Kathale, API Medha & Hon. Rohini Aakhade Tahsildar Medha addressed the students.

There were two meetings of the committee against Sexual Harassment were held in the educational year 2016-17 in which various subjects were discussed.

All the programs mentioned above were arranged under the kind guidance of Principal Dr.M.B. Waghmode and Vice-Principal Dr.Pramod Ghatge.

❖ Department of commerce and Accountancy Annual Report ❖

Department of commerce organized various programs and activities for the commerce students in academic year 2016-17

- * From 19th October, 2016 to 22nd October, 2016 Department of commerce organized seminar for B.com III students. For following subjects seminar were arranged.
Modern Management practise
Advance Accountancy-I
Advance Accountancy-II
All students were participated in this activity. Students presented papers on the given subject very well. Prof.Nalawade and Prof.Desai evaluated the presentations.
- * From 14th March, 2017 to 20th March, 2017, Department of commerce conducted Oral exam of B.com III students. For the following subject :-
Modern Management practices
Advanced Accountancy-I
Advanced Accountancy-II
All students participated in this activity. Prof.Nalawade and Prof. Desai evaluated the exam.
- * Department regularly conducted unit test for the subjects. Accountancy and Management for B.com I, II & III.
- * Department of commerce in collaboration with placement cell, organized an innovation practise self employment and seed capital scheme. The IDBI Rural Employment Training Institute conducts free training course for self employment. Our placement cell contacted with the Director of IDBI RSETI. They offered a special training batch of “Manufacturing Domestic and Diwali Product” for our college student. 11 final year girls students were admitted in the batch. And all of them completed the 7 days training successfully. After the training, the group of 7 interested girls formed under name “Jaywant” to manufacture the domestic and diwali product like candles, Herbal Utane, Incense stick, Bath soap, scented multipurpose liquid, Perfume etc. Seed capital of Rs.11000 were provided to the group by the teaching and non-teaching staff of college by collecting contribution of Rs200 per person. The group manufactured the product and sold them in college as well as in local market. The total turnover reached to Rs 20,000 approximately. Students earned Rs. 9000 net profit as their first own income.
- * On 2nd February, 2017 Dept. arranged one day workshop on “Soft Skills for career in Management” under lead college scheme, Prof. Dr. Ganesh Pathak was the resource person for the workshop. He delivered lecture on various career options available for

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

commerce students in management. He explained need of mangement in corporate sector in the context of Make in India. He explained meaning of soft skills and its importance for personality development. He distinguished between soft skills and hard skills. He stated that soft skills are actually life skills. He also expressed his views on recent carrer paths in management sector.

For this workshop total 80 students of Commerce Dept. were participated Prin. Dr. M.B. Waghmode was the chairperson for this programme. Prof. Desai A.A. introduced the theme of workshop and Prof. Dhonde S.V. expressed vote of thanks.

- * On 8th February,2017 Department celebrated commerce Day Prof. Dr. Sarang Bhola was the resourse person for the program. He delivered an expert speech on “Carrer Guidance for Commerce Students.” He elaborated new career paths in Commerce, Management & Industry for commerce graduates. He also guided students about post-graduation opportunities for commerce students. On this occasion various activites like concept of commerce, funny games, quize competion, wall-paper competition and Role play were organized and prizes were given to first 3 students in these activities. The programe was very well planned and organized by B.com II students.
- * Department organized Industrial visit for B.com II students on 15th March 2017. Total 42 students were participated in the visit. Under this activity following companies were visited- 1) Garware Wall Ropes ltd. 2) Mapro 3) Madhusagar Mahableswhar Madhotpadak(honey production) cooperative society Ltd.
- * On 16th March 2017 department organized welfare program for B.com III students. 14 students of the class expressed their gratitudue for college and teacher for providing them good education. This programe was well planned and organized by B.com II students.
- * On 23rd March 2017 department organized a visit to IDBI Bank in Medha for B.com II students, Banking is important part of commerce and Banking is a major subject in syllabus of B.com II. To give pratical knowledge of Banking it is necessary to visit bank. So Department of Commerce and Dept. of economic jointly planned the visit. The Informa-tion of daily banking transaction and bank operations were given by bank manager and staff to the students 41 students of B.com II class practicipated in this activity.

Mr. Amey Desai
(HOD Commerce)

Mr. Sangramsing Nalawade
(HOD Accountancy)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ Department of Political Science ❖

Inauguration of Political Science Study Council :- There was inauguration of Political Science Study Council on 16th August 2016 by hon. principal Dr.M.B.waghmode. All the students of political science were present at the programme.

* **Open Book Test :-** There were open book test for the students of B.A.Part I every month, to make them understand the pattern of question paper.

* **Celebration of August Kranti Din :-** Department of Political Science celebrated August Kranti Din on 9th August 2016 by visiting Kranti stambh at Medha. All the students of B.A.III Political Science were present. Hon. Principal Dr.M.B.Waghmode, Hon.Dr.Promod Ghatge offered garland to smritistamb in the memory of the Martyrs.

Power point presentation: department of political science arranged power point presentation of selected topics of B.A.: Part.I on 22nd Oct 2016 students enjoyed learning this way.

* **Documentary show :-** Department of Political Science arranged third documentary shows related to the subject 'Human Rights' on 25th Oct2016. Students with special political science of B.A.I,II and III were presented for the show.

* **Celebrating 'Constitution Day' :-** On 26th Nov, 2016, Dept. of Political Science celebrated Constitution Day. All students were present for the programme. Hon.Samadhan Chaware,API; Medha Police Station was the chief guest. Department distributed printed copies of preamble of Indian Constitution to students to make aware about our constituion. Students gave enthusiastic response to this activity.

* **Celebrating International Human Rights Day :-** On 10th Dec. 2016 Department of Political Science celebrated International Human Rights Day. There was a guest lecture arranged by the department on the occasion of International Human Rights Day. Ad. Amit Lakade was the chief guest. Principal Dr. M.B.Waghmode was president for the programme.

* **Modi Script course :-** Modi Script course was arranged by Department of Political Science as per every year. This course started on 23 January 2017 and ended on 1st February 2017 there were 10 willing students from all faculties enrolled for the course. All students passed the course.

* **Paper presentations :-** Department of Political Science arranged Paper presentation for the students of B.A.Part III in the month of February. There was good response by the students. 15 students presented their papers related to syllabus.

* **Celebrating Shivajayanti :-** Department of Political Science with collaboration of Department of History celebrated Shivjyanti on 19th February 2017. All students of every faculty responded enthusiastically. Students visited the statue of Chhatrapati Shivaji Maharaj at Mamurdi and then girl students carried 'Jyot' to college.

* **Celebration of death anniversary of Krantijoyi Savitribai Phule :-** Department of Political Science arranged lecture on the occasion of death anniversary of Krantijoyi Savitribai Phule on 10th March 2017 with collaboration of Department of History. Prof. Dr. Adate from Sambhajiraje Mahavidyalaya, Deur was the chief guest. Prof. Prakash Jawal was president for the programme.

All the programs mentioned above were arranged under the kind guidance of Principal Dr.M.B. Waghmode and Vice-Principal Dr.Pramod Ghatge.

Mrs.Gayatri Jadhav
(H.O.D.)

❖ Staff Academy initiative 2016-17 ❖

Staff Academy unit of the college has reshuffled this academic year. Prof. Sunil Gaikwad was placed as co-ordinator for the academic year 2016-17. The inauguration of the staff academy initiative was organized on 13th September 2016. The chief guest of the inaugural function was Mr. Kishor Bedkihal, president of Ambedkar Academy a well known social activist, Satara. The theme of the year 2016-17 for Staff Academy was Nationalism in India.

In concern of the same, the inaugural speech was delivered by Mr. Bedkihal. In the second semester, the lecture on **Indian Nationalism and the Challenges before the Democracy** was organized by Dr. Shivaji Patil of Ch. Shivaji College Satara. He was chief speaker of the program. The staff academy initiative was ended with formal meeting and report reading on 29th March 2017

Prof. S.M. Gaikwad

❖ Department of Cultural Activity 2016-17 ❖

Students from almost all the class from three faculties, Arts Commerce and Science respectively participated in cultural activity events in the academic year 2016-17.

On 24 Sept. 2016 the district central youth festival of Shivaji University was organized at D. P. Bhosale College. Koregaon. With

about 20 participants the college team was participated in the youth festival. The events for the youth festival were as follows:

Street play, One act play, Skit, Solo singing ect.

The team was headed by Prof. Sunil Gaikwad co-ordinator of cultural committee along with Dr. Saranpani Shinde & Prof. R. D. Nanavare as committee members.

❖ Traditional Day ❖

The Traditional program was one of the major activities of the academic year 2016-17 which was held on 30th January 2017 by the cultural committee. Almost all the students placed their presence in the program with different kinds of traditional wears/outfits and with traditional acts. The cultural activity department ends its annual plan of program with organizing the traditional day program.

आमदार शशिकान्त शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ Department of Political Science ❖

Prof. Gayatri Jadhav

Sr. No.	Title of the Paper Presented/Published	Title of the conference/ Seminar/ workshop	Organized by	Level	Date
1	Participated	Indo-China Relations	Department of Political Science, Shivaji University, Kolhapur	National	Aug. 2016
2	Presented : Asahakar Chalwal stri sahabhag	Maharashtratil Asahakar Chalwal	Sahakarmaharshi Bhelake Mahavidyalaya, Nasarapur	National	22-23rd Feb. 2017
3	Presented & published : Swarajya and Nationalism	Concept of Swarajya	Tilak Maharashtra Vidyapeeth, Pune	International	27th Feb. 2017
4	Presented : Mahila Bachat Gat aani Gramin vikas	Financial inclusion & Rural Development	Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha (Satara)	National	18th March 2017
5	Completed	Refresher Course in Human Rights	D. Y. Patil College under HRDC, SPPU, Pune	-----	19/0/2016 - 9/10/2016

❖ Department of English ❖

- * The department conducted Remedial Coaching for Socially and Economically Backward Students. 21 students from B.A. I were enrolled for the course. Dr. D. S. Kale was the course coordinator for this course.
- * The department conducted Certificate Course in Spoken English. 15 students from B.A., B.Com., B.Sc. III students were enrolled for the course. Dr. S.R. Shinde was the course coordinator for the course.
- * The department conducted a course English for Compititive Exams. 13 students from final year were enrolled. Dr. D.S. Kale was the course coordinator.
- * The department conducted One Day Workshop for Secondary Teachers of English from Jawali Tehsil on 27th September 2016. The workshop was entitled "Grammer and the Teaching of English at the secondary level in Jawali Tehsil". 37 Teachers from different schools participated in the workshop. Dr.J.A.Mhetre, Prof.Vijay Ghatage and Dr.D.S.Kale worked as resource persons in the workshop was made live by active participation of the participants in different activites. The workshop was conducted as an UGC Extension Activity under XII plan.
- * The department conducted a one day workshop entitled "Preparing CV and facing Interview" for final year students af all courses under Lead College Scheme on 10th March,2017. 84 students from our college and other colleges participated in the workshop. Prof. P. P. Lohar and Prof. Suryakant Adate worked as resource person in the workshop.

- * The department organized a guest lecture 'Baromaas: A Dark Comedy' for B. A part III Special English students on 10 february,2017. Prof. Suryakant Adate was the resource person.
- * The department organized a guest lecture on "Critical Appreciation of Poetry" on 17th Feb., 2017. Prof. P. P. Lohar was resource person.
- * The department screened the movie, "Lord of the files" on 3rd January, 2017. B.A.I optional english students attened the movie screening.
- * The department screened the Marathi Movie, "Pipani" on 2nd February, 2017. B. A. III optional english students attended the movie screening.

Dr. D. S. Kale
H.O.D., Dept. of English

❖ Department of Geography ❖

1. Conservation Agriculture Practices in India : Its Issues and Challenges - Paper presented & Published in national Seminar on Geo-social Perspective of Natural Resources in India organized by Krantisinh Nana Patil College, Walawa dated 28th & 29th July 2016.
2. The Impact of Climate Change & Climate Varuability on Agriculture Productivity in Jaoli Tahsil- paper Presented & Published in National Conference on Environmental Issues of Agriculture Development in India organized by Arts and Commerce College, Astha dated 1th & 12th August 2016

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

3. Geoinformatic Approach in Identification of Rainwater harvesting Structure of Medha Circle in Jawali Tahsil - Paper Presented in National Conference of Watershed Development in India: Issues and Realities organized by Balwant College, Vita dated 26th & 27th Aug. 2016.
4. Information System of Natural Resource for Integrated Watershed Management in Medha Circle of Jaoli Tahsil : Paper Published in International Journal - Journal of Current Science & Humanities, ISSN: e-2347-7784,p-2347-7785, Impact factor-2.05, issue-3 volume-4, 2016, pp-653-657, www.jconline.in.
5. Rainwater Conservation in the Hilly Region in Medha Circle of Jaoli Tahsi Paper Published (Research front international Journal, ISSN: e-2320-8341, p-2320-6446 with 1.115 impact (factor) in National Conference of Water Conservation for Agriculture Drought Prone Area Organized by L.B.S. College Satara dated 3rd & 4th February, 2017.
6. Significance of Water Conservation of Hilly area in Medha Circle of Jaoli Tahsil Maharashtra - Paper Presented in International Conference of Geographical & Historical Perspectives of global problem organized by D.P. Bhosale College, Koregaon dated 13th & 14th February, 2017.

Dr.Vinod V. Pawar

❖ हिंदी विभाग ❖

इस शैक्षिक वर्ष में दि. १४ सितम्बर २०१६ को हिंदी दिवस समारोह के उपलब्ध में प्रमुख अतिथि के रूप में सातारा आकाशवाणी के अधिकारी श्री. गोविंद मोकाशी, श्री.विक्रान्त मंडपे उपस्थित थें। कार्यक्रम के अध्यक्ष महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ.एम.बी.वाघमोडे थें। कार्यक्रम का प्रास्ताविक हिंदी विभागप्रमुख प्रा.डॉ.संग्राम शिंदे ने किया। आभार प्रदर्शन प्रा.आनंद साठे ने किया।

इस औचित्य पर हिंदी विभाग की ओर से चलाये जाने वाली हरीयाली भित्तिपत्रिका का उद्घाटन मान्यवरों के हाथों किया गया।

इस शैक्षिक वर्ष में छात्रों द्वारा लिखे गए कहानी, कविताओं का प्रकाशन इसमें किया गया। नवलेखकों को प्रेरणा देनेवाले इस उपक्रम की महाविद्यालय के प्रधानाचार्य डॉ.एम.बी.वाघमोडेजी तथा अन्य मान्यवरों ने प्रशंसा की।

हिंदी विभाग की ओर से आयोजित कार्यक्रम बेकार चीजों से उपयुक्त वस्तु बनाने की कला इस विषय पर महाविद्यालय के छात्रों को दि. २७ जनवरी २०१७ को राजस्थान के लघु उद्योग व्यवस्थापक श्री.मनोजकुमारजी ने मार्गदर्शन करते हुए कई चीजे छात्रों के सामने बनाने का प्रात्यक्षिक दिखाया। इस कार्यक्रम का प्रास्ताविक प्रा.डॉ.संग्राम शिंदे ने किया। कार्यक्रम के अध्यक्ष प्राचार्य डॉ.एम.बी. वाघमोडे थे, तथा प्रमुख उपस्थिती में प्रा.डॉ.संजय धोंडे, प्रा.सुनिल गायकवाड थे। आभागर प्रदर्शन प्रा. राजेंद्र ननावरे ने किया।

इसी तरह हिंदी विभाग की ओर से इस शैक्षिक वर्ष में कार्यक्रमों का आयोजन किया गया।

**प्रा.डॉ. संग्राम शिंदे
(हिंदी विभाग प्रमुख)**

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ Distance Education Center ❖

Introduction:-

Higher education has been not only a persons need but it is now a national challenge. For different reasons like job, business, family responsibilities, financial problems, ect. many of the eligible people are not able to opt for higher education. The need of higher education is always felt by such people sometimes in their life. Universities have undertaken the mission of educating such people who are interested in higher education but are not able to attend classes regularly. Shivaji University, Kolhapur also established its Distance Education Center in 2005 and it has been actively working to provide higher education to these needy and interested aspirants of education. Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha received recognition as one of the Centres for Distance Education from Shivaji University, Kolhapur in June 2015.

Objectives of the Centre :-

The centre adapts all the objectives specified by Distance Education Centre, Shivaji University, Kolhapur. Apart from the University objectives there are specific objectives with which the Centre in College works. The specific objectives are as follows.

- * To reduce distance, time and money required for travelling.
- * To provide all the necessary amenities provided by the University at the College only.
- * To provide local and friendly atmosphere for every class of learners.
- * To provide graduate aspirants with PG course through the Centre.

Courses Offered by the Centre :-

- a) B.A.
- b) M.A. in Marathi, Hindi, English, Sanskrit, Urdu, Philosophy, Political Science, Sociology, Economics, History, Jainology and prakrit.
- c) B.com
- d) M.Com. in Advanced Accountancy, Advanced Costing, Taxation, Advanced Banking & Financial System, Co-operation and Rural Development, Business Administration, Secretarial Practise, small Business and Entrepreneurship organized market and Transportation, Insurance, Advanced Statistics.

❖ स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन केंद्र ❖

महाविद्यालयाच्या स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन केंद्रामार्फत शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ मध्ये विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परिक्षांचे महत्व कळावे व त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. यामध्ये स्पर्धापरिक्षा मार्गदर्शन केंद्राच्या उद्घाटन प्रसंगी सातारा जिल्हा परिषदेतील सांख्यिकी विस्ताराधिकारी मा. राजेंद्र क्षिरसागर बोरगाव, ता.वाळवा येथील डॉ. सत्रे यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले. याशिवाय वर्षभरात महाविद्यालयातील तज्ञ प्राध्यापकांकडून विद्यार्थ्यांना स.११-१५ ते १२-३० या कालावधीत ग्रंथालयात स्पर्धा परिक्षेसाठी आवश्यक असणारी सर्व पुस्तकां विद्यार्थ्यांना केंद्रामार्फत उपलब्ध करून दिली जातात.

प्रा.आनंद साठे
(समन्वयक)

❖ Department Of Chemistry ❖

Department of Chemistry carried out following activities during academic year - 2016-17

1. Department of Chemistry celebrated well Come function for B.Sc-I year students for creating friendly environment between all B.Sc. Students. This programme was divided into two parts. a) Teacher-Students interaction and b) Student-Student interaction
2. To create awareness among the students about "Organ Donation" department of Chemistry arranged the guest lecture of Dr.Sable Mahesh Jagannath.
3. For increasing the knowledge of student, Department has arranged the guest lecture of Prof. Chavan P.V., Prof. Shinde B.S. & Prof. Gurme Yashwant for B.Sc. - III Students.
4. Department arranged Fare Well function for B.Sc.-III Students.
5. We also celebrate the Science Day on 28 Feb. 2017
6. Chemistry Department purchased Chemicals, Glass wares & Equipments of Rs.60,000/-

Prof. Kemdarne S.G.
(Head of Department)

❖ Department Of Botany ❖

1. Department of Botany arranged a small practice of Botanical Garden Conservation by cleaning of unwanted weed plants as well as prepared a compound wall around the Botanical Garden on 29th June 2016.

2. Department of Botany celebrated well Come function for B.Sc-I year students for creating friendly environment between all B.Sc. Students. This programme was divided into three parts. a) Teacher-Students interaction b) Plantation of plants in campus area by students and c) Student-Student interaction on 26th July 2016
3. Department of Botany arranged botanical excursion for B.Sc. II & III year students at Mankumbare Point (Tal.Jaoli, Dist.Satara) on 30th July 2016. 21 students were participated in this small excursion.
4. Department arranged a small study tour at Meruling for Third and Second year students to increase the basic knowledge about plants on 8th August 2016
5. For I year students department was arranged study tour at Meruling (Tal.Jaoli, Dist.Satara) for collection of plant species and their identification at field condition on 22nd August 2016
6. For increase the knowledge of topics, department arranged Guest Lectures. a) Plant Biochemistry by Dr. Vaidya R. R. (Kisanveer College Wai, 27/9/2016) b) Extra Chromosomal Inheritance by Prof. Sabale (L.B.S. College Satara.)
7. ICT based lecture was conducted on topic Plant Growth Regulators on 29/9/2016 by Dr. Pawar U.S.
8. 4 students were participated in District level Avishkar Competition at L.B.S. College Satara on 28/12/2016
9. The great achievement of the department is four student presented a poster paper presentation in National Conference at Solankur(Kolhapur).

❖ Achievement in the Academic Year ❖
2016 - 2017

Class	Subject	No. of Student		
B.A. - I	-----	07		
B.A. - II		05		
M.A. - I/II	Marathi	01	01	02
	English	10	09	19
	Political Science	01	01	02
	Economies	02	02	04
	History	02	01	03
M.Com. - I	Advanced Accountancy	13		
	Business Administration	01		
M.Com. II	Advanced Accountancy	11		
	Business Administration	00		
	Total	67		

Prof. S. M. Kasabe
(co-ordinator)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ Lead College Scheme ❖

Sr. No.	Name of the Activity	Resource Person	Date
1	Lecture on “Statistics & Future Prospects”	Mr.Yashwant Torat Project Director, DRDA, Satara	12th August 2016
2	Lecture on “Carrier Opportunities in the Period of New Economic Reforms”	Mr. Nitin Patil Venutai Chavan College, Karad	22nd August 2016
3	Lecture on “Importance of Sports in Persoality Development”	Mr.Ramdas Gole	29th August 2016
4	Lecture on “Importance of Economics in Competitive Examination”	Dr. Anil Satre M.P. Patil College, Borgaon	30th September 2016
5	Lecture on “Recent Trends & Carrier Opportunities in Mathematics”	Dr. S.N. Pawar LBS College, Satara	24th December 2016
6	Lecture on “Organ Donation”	Dr. Mahesh Sabale Yashada Hospital, Medha	29th December 2016
7	Workshop on “Cashless Transaction”	Mr. Anil Salunkhe Mr. Ravindra Khutale Janata Cooperative Bank, Satara	27th January 2017
8	Demo on “Arts of Waste Meterials”	Mr. Manoj Kumar	27th January 2017
9	Lecture on “Soft Skills for Carriers in Management”	Dr. Ganesh Pathak Head Research Cell, Rajiv Gandhi Business School, Pune	4 th February 2017
10	One Workshop on “Preparing Curriculum Vitae & Facing Interview”	Prof. Suryakant Adate (Prof. S.K. Colege Deur.) Prof. Lohar P. P. (L.B.S. College Satara)	10th March 2017

Prof. Dr. S.V. Dhonde
Coordinator

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ ज्युनिअर विभाग ❖

सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षात ज्युनिअर विभागामध्ये विद्यार्थी व विद्यार्थीनींच्या संख्येमध्ये मोठी वाढ होऊन इ. ११ वी कला, वाणिज्य व विज्ञान या शाखांमध्ये एकूण २३३ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. इयत्ता १२ वी कला, वाणिज्य व विज्ञान या शाखांसहित ज्युनिअर महाविद्यालयाची एकूण विद्यार्थी संख्या ४६५ पर्यंत पोहोचली आहे. ज्युनिअर महाविद्यालयामध्ये सन २००९-१० या वर्षापासून एच.एस.सी. बोर्ड परिक्षेस मा.आमदार शशिकांत शिंदेसाहेब यांच्या प्रयत्नाने मान्यता मिळाली. त्यामुळे ग्रामीण भागातील विद्यार्थी मोठ्या प्रमाणात खास करून विद्यार्थीनी परिक्षा देऊन चांगल्या गुणांनी पास होऊ लागल्या. चालू वर्षी बोर्ड परिक्षेस रिपीटर विद्यार्थ्यांसह एकूण ६६७ इतके विद्यार्थी परिक्षेस नोंदवले गेले. यावेळी केंद्रसंचालक म्हणून प्रा.कदम एस. के व उपकेंद्रप्रमुख म्हणून पाटील एस.एन. यांनी काम पाहिले.

या ज्युनिअर महाविद्यालयामुळे कोणताही विद्यार्थी प्रवेशापासून वंचित रहात नाही. एच.एस.सी.बोर्ड परिक्षेचा निकाल विशेष प्राविण्यासह नेहमीच उच्चांकी राहिलेला आहे. चालू वर्षी या ज्युनिअर महाविद्यालयास शाळा सिद्धी अंतर्गत बी ग्रेड मिळाली आहे. चालू वर्षी क्रिडा विभागामध्ये विविध स्पर्धेत विद्यार्थ्यांनी भाग घेऊन विभागीय स्तरापर्यंत विद्यार्थ्यांनी मजल मारली आहे. यासाठी क्रिडा प्रशिक्षक प्रा.एस.बी.खंडझोडे सर व प्रा.बी.आर. चव्हाण सर यांनी मार्गदर्शन केले. चालू वर्षी वक्तृत्व व निबंध स्पर्धेमध्ये विद्यार्थ्यांनी जिल्हास्तरीय मजल मारली आहे. यामध्ये कु.प्रणाली पंडीत गुरव या विद्यार्थीनीने वक्तृत्व स्पर्धेत किसनवीर महाविद्यालय वाई येथे तृतीय क्रमांक मिळवला, यासाठी तिला प्रा.कदम सर यांनी मार्गदर्शन केले.

चालू वर्षी सांस्कृतिक विभागामार्फत शिक्षक दिन, युवक दिन, पारंपारिक दिन, इयत्ता १२ वी विद्यार्थी शुभचिंतन दिन इ. कार्यक्रम विद्यार्थी सहभागातून पार पडले. तसेच विद्यार्थी-पालक मिटींगचेही आयोजन करण्यात आले. या सर्व कार्यक्रमासाठी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणारा सहाय्यक प्राध्यापक वर्ग पुढीलप्रमाणे - प्रा.श्रीमती निकम एस.बी., प्रा.पाटील एस.एन., प्रा.कदम एस.के., प्रा.श्रीमती मुल्ला एस.एस., प्रा.श्रीमती कदम जे.डी., प्रा.श्रीमती शिर्के एस.एम., प्रा.किर्दत एन.एस., प्रा.श्रीमती दाभाडे एस.डी., प्रा.जाधव टी.ए., प्रा.खंडझोडे एस.बी. प्रा.श्रीमती खंदारे आर.एस., प्रा.श्रीमती पाटील एस.व्ही., प्रा.श्रीमती शिंगटे ए.एन., प्रा.श्रीमती पोळ व्ही.एस.

प्रा.कदम एस. के.
(ज्युनिअर विभाग)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

वैयक्तिक अहवाल २०१६-२०१७

Dr. M. B. Waghmode

(Principal)

1. Worked as Chairman - Affiliaton Committee Shivaji University Kolhapur.
2. Worked as Chairman - Local Enquiry Committee Shivaji University Kolhapur at Shrimati Jayshrialadevi Naik-Nimbalkar Institute & Management Studies Phaltan.
- 3 Worked as Member - Principal Selection Committee Shivaji University Kolhapur.
4. Worked as Member - Special Cell Standing Committee Shivaji University Kolhapur.
5. Participated in State Level Training Programme on Sexual Harasament & Woman at workplace.
6. Chairperson at State Level Workshop & Brain storming lesson on “New Maharashtra University Act & NAAC/NBA Accrediation & Reacerediator” at Dr. Daulatrao Aher College of Engineering, Karad on 22 feb. 2017
7. Parper Inpacts & Brexit on Indian Economy at One Day State Level Seminar on “Brexit, Its Effects on Indian Economy on 28th Jan. 2017
8. Presented & Published research paper at One Day National Seminar on Financial Indision & Rural Development at Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha on 18th March 2017.

Dr. Pramod Ghatage

(H.O.D. Dept.Economics)

- 1) Research paper presented entitled dated 20, 21 Nov. 2016 Dahiwadi college, Dahiwadi
- 2) Research paper published entitled “Role of public Expenditure in Rural Development with Special Reference to Satara District Village” Multi Disciplinary Referenced Research Journal Special Issue - 1 Jan 2017 ISSN.2250-0383Page No. 1 to 6
- 3) Research paper published entitled “Role of the co-operative in Rural Development” dated 13,14 Jan. 2017 New Arts & Commerce College, Parner.
- 4) Research paper published entitled “ Agriculture Distress in India dated 22, 23 Feb. 2017 Shankarrao Bhelke College, Nasrapur Pune.
- 5) Financial Inclusion & Rural Development 18 March 2017 One Day National Level Seminar, Guest Editor Special Issue Journal of Current Science & Humanities ISSN-2347-7784(IF2.5).

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Sr. No.	Title of the conference/Seminar/workshop etc.	Level	Date	Place
१	मराठी अर्थशास्त्र परिषद	राष्ट्रीय	6,7,8 Nov. 2016	चांदवड महाविद्यालय नाशिक
2	Contemporary issues in Commerce, Economics & Management	Inter-national	19 Dec. 2016	D.G.College Satara
3	Challenge Before Rural Development in India	National	13,14 Jan. 2017	New Arts & Commerce College Parner
4	Impact & Brixet on Indian Economy	State	27 Jan. 2017	Patherdi
5	Challenges, Scope & Remedies in Indian Agriculture	State	22, 23 Feb. 2017	Nasarapur Pune

प्रा.श्री. गेजगे एस.एन.

(H.O.D. Dept.History)

- * सन २०१६-२०१७ या कलावधीसाठी अग्रणी महाविद्यालय योजनेच्या कार्यकारीणीवर निवड
- * यशवंतराव चव्हाण महाविद्यालय सातारा या ठिकाणी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या उद्घाटनप्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून व्याख्यान. दि. १९/८/२०१३
- * जिज्ञासा इतिहास संशोधन मंडळ व संवर्धन संस्था सातारा व यशवंतराव चव्हाण सायन्स कॉलेज सातारा आयोजित एक दिवसीय चर्चासत्रास उपस्थित. दि. १९/८/२०१३
- * विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर आयोजित एक दिवसीय इंटरनॅशनल इंटरडिसिप्लिनरी सेमिनारला उपस्थित. दि. ८/८/२०१६
- * शिवाजी विद्यापीठ परिक्षा अंतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक व उत्तरपत्रिका मुल्यमापन
- * आण्णासाहेब आवटे आर्ट्स अँड कॉमर्स हुतात्मा बाबू गेनू सायन्स कॉलेज मंचर दोन दिवसीय राष्ट्रीय सेमिनार करिता उपस्थित.
- * डि. पी. भोसले कॉलेज कोरेगाव येथे दि. १३ व १४ फेब्रुवारी २०१७ रोजी आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये “ The Pleasent Movement of India ” हा रिसर्च पेपर पब्लिश.
- * शंकरराव भिलके कॉलेज नसरापूर येथे राज्यस्तरीय सेमिनार करिता दि. २७/२/२०१७ रोजी उपस्थित.
- * आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा येथे एकदिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात “ मध्ययुगीन काळातील चलन व्यवस्था ” हा पेपर सादर.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

प्रा. भोसले एस. एच.

(Dept. of History)

- * शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर आयोजित परीक्षा कार्यशाळेस दि. १४/७/२०१६ रोजी शिवाजी कॉलेज सातारा येथे उपस्थिती.
- * जिज्ञासा इतिहास संशोधन व संवर्धन संस्था सातारा व यशवंतराव चव्हाण सायन्स कॉलेज सातारा आयोजित चर्चासत्रास दि. १९/८/२०१६ रोजी उपस्थित.
- * विवेकानंद कॉलेज कोल्हापूर आयोजित दि. ५/८/२०१६ रोजी एक दिवसीय इंटरनॅशनल इंटरडिसिप्लिनरी सेमिनार मध्ये रिसर्च पेपर पब्लिश केला.
- * शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर ऑक्टो.-नोव्हें. २०१६ उत्तरपत्रिका मूल्यमापनचे काम केले व महाविद्यालयांतर्गत वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.
- * इंटरनॅशनल रिकगनायजेशन मल्टी डिसिप्लिनरी रिसर्च जनरल रिव्ह्यू ऑफ रिसर्च असोसिएटेड अॅण्ड इंडेक्स बाय (ENSCO) युएसए इंपॅक्ट फॅक्टर ३.८०१४ (VIF)पेपर पब्लिश.
- * आण्णासाहेब आवटे आर्टस् अँड हुतात्मा बाबू गेनू सायन्स कॉलेज मंचर दोन दिवसीय राष्ट्रीय सेमिनारमध्ये रिसर्च पेपर पब्लिश केला. दि.
- * शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर आयोजित C.B.S.C. पॅटर्न वर्कशॉप करिता डी.जी. कॉलेज सातारा येथे उपस्थित.
- * शंकरराव भेलके कॉलेज नसरापूर येथे राज्यस्तरीय सेमिनार करिता दि. २७/२/२०१७ रोजी असहकार चळवळीचे स्वातंत्र्य लढ्यातील योगदान या विषयावर पेपर सादर केला.
- * टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ पुणे येथे दि. ६ व ७ मार्च २०१७ रोजी इंटरनॅशनल कॉन्फरन्समध्ये 'Swaraj & Nationalism' उपस्थित राहून पेपर सादर केला.
- * आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय मेढा येथे दि. १८/३/२०१७ रोजी राष्ट्रीय सेमिनार मध्ये ' हडप्पाकालीन मुद्रा व्यवस्था ' पेपर सादर केला.

Prof.Dr. Vinod Pawar

(H.O.D. Dept. of Geography)

1. **Geography Day Celebration :-** Arranged guest lecture on Recent trends in Geographical studies by Dr. Vinod Vee, Kisanveer Mahavidyalaya, Wai dated 18th January 2017.
2. **Webinar :-** Webiner on Geo-portal Application for e-Government by Dr. Harish C. Karnatak dated 31th January, 2017.
3. **Outreach programme :-** 19th IIRS outreach programme-India Space Research organization (ISRO) Indian Institute of Remote Sensing, Dehradun on Remote Sensing and GIS Application in carbon forestry dated 16th February to 10th March, 2017.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

प्रा. डॉ. संग्राम शिंदे

(H.O.D. Dept.Hindi)

१. आय.क्यू.ए.सी.	-	समन्वयक
२. शिक्षक पालक संघ समिती	-	सदस्य
३. ग्रंथालय समिती	-	सदस्य
४. नॅक समिती	-	समन्वयक
५. माजी विद्यार्थी समिती	-	सदस्य

शोध निबंध :-

- १) सर्वेश्वर दयाल सक्सेना के नाटकों में चित्रित आंबेडकरवादी विचारधारा । - प्रकाशित सादर किसनवीर महाविद्यालय वाई, आंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी ।
इस आंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी में नाटक सत्र में विषयतज्ञ के रूप में उपस्थिति ।
- २) सर्वेश्वर दयाल सक्सेना के नाटकों में चित्रित शोषितों की समस्या । - प्रकाशित सादर डी. पी. भोसले कॉलेज कोरेगाव, आंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी
इस आंतरराष्ट्रीय संगोष्ठी में सत्र में अध्यक्ष के रूप में उपस्थिति ।

व्याख्यान :-

- १) हिंदी दिवस समारोह के उपलक्ष्य में आकाशवाणी सातारा पर हिंदी देश की बिंदी इस विषय पर व्याख्यान ।
- २) हिंदी दिवस समारोह के उपलक्ष्य डी. पी. भोसले कॉलेज कें हिंदी का महत्व इस विषय पर व्याख्यान ।
- ३) दहिवडी कॉलेज दहिवडी में कथाकथन इस विषय पर एक दिवसीय कार्यशाला में प्रमुख मार्गदर्शक रूप में उपस्थिति ।

प्रा.श्री. राजेंद्र ज्ञानदेव ननावरे

(Dept. of Hindi)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षामध्ये हिंदी या विषयाकरिता पूर्णवेळ सहाय्यक प्राध्यापक म्हणून कार्यरत असून माझ्याकडे खालीलप्रमाणे समिती आहेत.

१) स्थायी समिती	-	सदस्य
२) शिक्षक-पालक संघ समिती	-	समन्वयक
३) प्रवेश समिती	-	सदस्य
४) सांस्कृतिक समिती	-	सदस्य
५) नियतकालिके समिती	-	सदस्य
६) एन.एस.एस. समिती	-	सदस्य

तसेच इतर कार्यरत असलेली वैयक्तिक माहिती पुढीलप्रमाणे -

- १) रिफ्रेशर कोर्स - चंदीगढ - दि. २९/८/२०१६ ते २३/८/२०१६

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

२) The Pleasant Movement of India - Date - 11/02/2017

किसनवीर महाविद्यालय वाई- पेपर पब्लिश व प्रेजेन्ट - “ रत्ना का पेड ” इस कहानी संग्रह में चित्रित अम्बेडकरवादी चेतना

३) Research Front - मार्च - एप्रिल (International Journal)

पेपर पब्लिश - “ जूठन तथा बलूत ” इन आत्मकथाओं में चित्रित अम्बेडकरवादी चेतना अशाप्रकारे या शैक्षणिक वर्षामध्ये काम झाले.

Prof. Sangramsing V. Nalawade

(H.O.D. Dept. of Commerce)

- * Participated in the Refresher Course in the subject Commerce conducted at the Department of Commerce, Savitribai phule University, Pune, from 19/09/2016 to 09/10/2016 under the UGC-HRDC scheme and obtained grade 'A'.
- * Published a research paper titled “ A Review of Rural Finance Studies” in International Research Journal of COMMERCE BUSINESS AND SOCIAL SCIENCE (IRJCBSS), a Peer Reviewed Journal, Vol. VI, Issue 5, September 2016, page No.33-36, ISSN-2277-9310.
- * Published a research paper titled “Recent Trends in Banking Sector of India” in the Proceeding (ISSN-2278-0807) of Two Day National Conference on “Co-operative Sector Reforms, Trends in Service Sector, Participation of Women in Economic Development” Organized by Dept. of Commerce, Mudhoji College, Phaltan on 24th & 25th December 2016
- * Worked as examiner in Central Assessment Programme form 20/12/2016 to 01/01/2017 at S. P. M. Mahavidyalaya, Satara, and Assessed 534 Answer Script & Moderated 220 Answer Script in the subject of Advanced Accountancy (B. Com III).
- * Participated in 13th Annual Conference of “Commerce and Management : A Road Ahead” Organized by Shivaji University Commerce and Management Teachers Association (SUCOMATA) in association with Savitribai Phule, Mahila Mahavidyalaya, Satara on 5th March, 2017.
- * Published a research paper titled ,“Rural Development Policies and Programmes” in the Special International Journal of current Science & Humanities(ISSN: 2347-7784) of One Day National Seminar on “Financial Inclusion and Rural Development” Organized by Dept. of Economics, Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha on 18th March 2016.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Prof. Dr. Sudhir Ramdas Nagarkar

(Librarian)

1. Delivered lectures as a Resource Person for “NET/SET in Library & Information Science” One Day State Level Workshop at MIT Pune dated 19 June 2016
2. Participated in the Refresher Course in Library and Information Science from 7 Nov. 2016 to 29 Nov. 2016 and obtained grade “A” at UGC HRDC Aligarh Muslim University, Aligarh U.P.
3. Working as Secretary in Organized One Day State Level Workshop on “Challenges of Administration work in Office & laboratory” at Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya Medha dated 3 Jan. 2017
4. Presented & Published paper entitled ‘Use of QR code in Academic Library’ on the one days National Seminar on Current Trends and Techniques in Academic Library and Information Services Organized by DP Bhosale College Koregaon on 13th Feb. 2017.
5. Published paper entitle “Multimedia Technology for Library and Information Center” One day National Seminar on “Sustainable Development in Rural India: Issues and Policy Initiatives” held on 7th February, 2017 at Shakarbhusan S.K.Patil College, Kurundwad. Dist.Kolhapur, 416106 (MS) India.
6. Presented and published paper entitle “Role of Librarian as Information Manager in Digital Age” for INTERNATIONAL CONFERENCE “Managing Business in Digital Age” Feb 16th - 17 th, 2017 Sinhgad Institute of Management, Pune, Maharashtra, India.

Prof. Amey Atmaram Desai

(Dept. of Commerce)

- * Research paper Presented on “An overview of Corporate Government in India” at D.A.V. Velankar college of Commerc, Solapur in two days U.G.C. sponsored National Level Seminar on “Challenge and Prospects of Modern Accounting and Audit Practices in India” held on 23rd and 24th December 2016.
- * Published a resarch paper titled, “Cashless Transcation System in India: Present, Prospects and Challenge” in the proceeding (ISSN-2278-0807) of two Day National Conference on “co-operative sector Reforms, trends in service sector/participation of women in economic development”, Organized by Dept. of Commerce, Mudhoji College, Phaltan held on 24th and 25th December 2016.
- * Published a research paper titled, “Role of Banking Sector in India Agriculture and Rural Development” in SHODHANKAN (A Quarterly International Multi-Disciplinary Refereed and Reviewed Research Journal), Special Issue-1, Jan 2017, page no. 66-67, ISSN-2250-0383

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

- * Marked as Examiner in Central Assessment Programme from 2/12/2016 to 1/1/2017 at D.G. College of Commerce, Satara and assessed answer scripts of Business Management & Insurance (B.Com. I). Worked as Moderator at S.P.M. Mahavidyalaya, Satara and Moderator answer scripts of Modern Management Practices (B.Com. III)
- * Participated in 13th Annual Conference on "Commerce and Management : A Road Ahead" Organized by Shivaji University Commerce and Management Teachers Association (SUCOMATA) in association with Savitribai Phule Mahila Mahavidyalaya, Satara on 5th March 2017
- * Published a research paper titled "Self-Help Group in India : Present Prospect and Challenges" in the Special Issue of International Journal of current Science & Humanities (ISSN: 2347-7784) of One Day National Seminar of "Financial Inclusion and Rural Development" Organized by Dept. of Economics, Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha on 18th March 2016
- * Worked as Senior Supervisor at University Exams (B.A., B.Com., & B.Sc. I) from 24/3/2017 to 8/4/2017 at Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha

Prof. Pramod Chavan

(Physical Director)

Sr. No.	Name of the Seminar	Level	Venue	Date	Status
1.	National Conference on Physical Education and Sports for a Healthy India	National	Y.C. College Karad	6,7 July 2012	Participated
2.	Shivaji University Kolhapur Apprived Workshop (Revised Eligibility Rules and A.P.I. for Director of Physical Education	-----	T.K.I of Eng. Warananagar	8 Aug. 2012	Participated
3.	Proposed Maharashtra Universities Act and Qualities of Higher Education	National	Y.C. Institute Satara	17 Feb. 2013	Participated
4.	Effects of Recent Techniques on Sports performance "Safty Rules for Shooting, Weapon Handling	National	S.M.S.M.P. College Rahimatpur	21, 22, 23 Feb. 2017	Presented

- * शिवाजी विद्यापीठ Inter-Zoanl Qymnartic स्पर्धेसाठी Selection Committee Member म्हणून निवड

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Dr. Sarangpani Ramchandra Shinde

(Dept. of English)

- * Attended and presented paper entitled “Issues and Challenges in Suing ICT in Rural Hei’s” at national Seminar on ‘AQAR to RAR: Bridging the Gaps on 22-23 Feb. 2017 at Laxmibai Bhaurao Patil Mahavidyalaya, Solapur.
- * Paper presented entitled “Innovative Methods of Teaching” at One Day National Seminar on Academy Quality Enhancement organized by A.R. Burla Mahila Mahavidayala, Solapur of 3rd December 2016
- * Paper presented entitled “Assimilating ICT Foreign Language Teaching” a Two Day National Seminar on Innovative Strategies in Teaching Learninh Process” organized by R. B. Narayanrao Borawake College, Shrirmapur on 26 - 27 August 2016
- * Paper presented entitled “Tracing Subalternity in Indian English Leterature” at One Day National Seminar on “New Horizons in Linguistic and Cultural Studies” organized by Kisan Veer Mahavidyalaya Wai on 15th Feb. 2017
- * Presented And Published paper entitled “Communicative Approach to Language Teaching ” was presented at One Day National Seminar organized by Mudhoji College, Phaltan.

Dr. Dnyandeo Kale

(Dept. of English)

- * Delivered a Lecture at Shri Siddivainayak Mahila College, Kothrud Pune on 21st Aug. 2016 on “Grammer & English Language”
- * Presented and Publishes paper entitled “No Grammer Appriach : Some techniques to Teach Spoken English for Biginners” at One Day National Seminar organized by Dept. of English, Mudhoji College Phaltan.
- * Attended Refresher Course in Achievement and Motivation in Education from 7/11/16 to 27/11/2016
- * Delivered a Lecture on “English for Competitive Examinations” at L.B.S. College Satara on 7 th January 2017
- * Presented paper entitled “Resistance Tacties in Lord of the Flies” at One Day National Seminar organized by Department of English Kisan Veer College Wai on 15/2/17
- * Conducted Course entitled “English for Competitve Examinations” for final year students in the College.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* प्रा.डॉ.संजय धोंडे *

Books Published :-

(Dept.Economics)

पंडीत दिनदयाळ उपाध्याय विचार व कार्य या पुस्तकामध्ये पंडीत दिनदयाळ एक बहुआयामी व्यक्तीमत्त्व हा लेख प्रसिध्द - पान क्र. ३३, डिसें. २०१६ ISBN-978-81-923948-4-8

संपादक - डॉ. कल्याणकर पी. एम.

प्रकाशक - शांभवी प्रिंटर्स औरंगाबाद

1. As a Resource Person for "International Literacy Day" organized by Chh. Shivaji College Satara. dated - 14 Sept. 2016
2. अर्थशास्त्रीय संकलनांवर आधारित रांगोळी स्पर्धा -परिक्षक म्हणून कामकाज - छत्रपती शिवाजी कॉलेज सातारा दि. ८/२/२०१७
3. Award of Dhananjay Gadgil for Best Research Paper bt Shivaji University Economics Assosiassion Kolhapur Dated - 21 Nov. 2016
- * Paper published entilted "Role of Public Expenditure in the Development of Mandesh with special Reference ro Khatav Takuka" in Shivrathri Dated 20 & 21 Nov. 2016. ISBN-978-81-980466.2-3 Page No.167/68
- * Research Paper Published entitled "Budgatory Position of Village Panchayat in Satara District in International in International Journal of Multifacered & Multilingual Studies special issue-II Vo. III(XI) Dec.2016 ISSN 2394-207 Print Page No. 128-130
- * Research Paper Published entitled "Role of Public Expenditure in Rural Development with special Reference to Satara District Village Panchayat in SHODHANKAN an International Multi Disciplinary Referred Research Journal Special Issue - 1 Jan 2017 ISSN-2250-0383 page No. 1 to 6
- * Research Paper Published entitled "Role of Village Panchayat in Infrastructural Development in E souvenir dated 26 & 27 Aug. 2016 ISBN-978-93-5268-107-5 page 179-181

Sr. No.	Title of the conference/Seminar/workshop etc.	Level	Date	Place
१	मराठी अर्थशास्त्र परिषद	राष्ट्रीय	6,7,8 Nov. 2016	चांदवड महाविद्यालय नाशिक
२	शिवाजी विद्यापीठ अर्थशास्त्र परिषद	State	20, 21 Nov. 2016	दहिवडी कॉलेज
3	Contemporary issues in Commerce Economics & Management	Inter-national	19 Dec. 2016	D.G.College Satara
4	One Day Workshop	University	6 Jan. 2017	S.M.M. College Panchgani
5	Challenges before Rural Development of Indian	National	13,14 Jan. 2017	New Arts & Commerce College Parner
6	Impact of Brixet on Indian Economy	State	21 Jan. 2017	Patherdi

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Prof. Dr. Pawar U.S

(H.O.D. Dept. of Botany)

Sr. No.	Name of the Seminar / Conference / Symposia / Workshop / Publication	Department / Place / Date(s)	Status
1.	International Conference on Conservation and Sustainable Utilization of Biodiversity	Dept. of Botany Shivaji University, Kolhapur	Poster Paper Presentation
2.	One Day Workshop on Modular Biology	Dept. of Botany Y.C.I.S., Satara	Participated
3.	Worked as Team Manager in Dist. Level Avishkar Research Competition	L.B.S. College, Satara	Team manager
4.	National Conference on Materials and Environmental Science	Shri Y.P. Science College, Solapur Kolhapur	Poster Presentation
5.	Worked as External Examiner for B.Sc. III - Botany Practical examination in Botany, Shivaji University Kolhapur	Y.C. College, Satara	External Examiner
6.	Worked as External Examiner for B.Sc. II - Botany Practical examination in Botany, Shivaji University Kolhapur	Kisanveer College, Wai	External Examiner

Prof. Kemdarne S.G.

(H.O.D. Dept. of Chemistry)

Sr. No.	Name of the Seminar / Conference / Symposia / Workshop / Publication	Department / Place / Date(s)	Status
1.	Workshop on Choice Based Credit System	D. G. College, Satara	Participated
2.	National Conference on Recent Trends in Physical, Chemical & Nanoscience	Dept. of Physice & Chemistry of L.B.S. College Satara	Attended
3.	National Conference on Frontier Areas in Chemical Science	Dept. of Chemistry Y.C.I.S. Satara. 6 & 7 October 2015	Attended
4.	Examination Reforms in Higher Education	Department of Education & Examination Section of Shivaji University Kolhapur	Participated

वरिष्ठ महाविद्यालय आध्यापक वर्ग

● प्राचार्य

मा.डॉ. एम. बी. वाघमोडे

(एम.ए.,एम.फील.,पीएच.डी.,जी.डी.सी. अॅन्ड ए.)

● अर्थशास्त्र विभाग

प्रा.डॉ. घाटगे पी. आर. (विभागप्रमुख)

(एम.ए., पीएच.डी.)

प्रा.डॉ. धोंडे एस. व्ही.

(एम.ए.,एम.फील.,पीएच.डी.)

प्रा.कसबे एस. एम.

(एम.ए.,सेट,नेट,जे.आर.एफ.)

● राज्यशास्त्र विभाग

प्रा.सौ. जाधव जी. पी.(विभागप्रमुख)

(एम.ए.,एम.फील.)

प्रा.गायकवाड एस. एम.

(एम.ए., सेट,नेट)

● इतिहास विभाग

प्रा.गेजगे एस. एन. (विभागप्रमुख)

(एम.ए.सेट)

प्रा.भोसले एस. एच.

(एम.ए.,एम.फील.)

● हिंदी विभाग

प्रा.डॉ. शिंदे एस. वाय. (विभागप्रमुख)

(एम.ए.,एम.फील.,पीएच.डी.)

प्रा.ननावरे आर. डी.

(एम.ए.नेट)

● इंग्रजी विभाग

प्रा.डॉ. काळे डी. एस.(विभागप्रमुख)

(एम.ए.,एम.फील.,पीएच.डी.,सेट)

प्रा.डॉ. शिंदे एस. आर.

(एम.ए.,पीएच.डी.,सेट)

प्रा.जवळ पी. बी.

(एम.ए.,बी.एड.)

● मराठी विभाग

प्रा.साठे ए. एस.

(एम.ए.,सेट)

● भूगोल विभाग

प्रा.डॉ.पवार व्ही. व्ही.

(एम.ए.,एम.फील.,पीएच.डी.)

● कॉमर्स विभाग

प्रा.देसाई ए. ए. (विभागप्रमुख)

(एम.कॉम.,सेट)

प्रा.नलवडे एस. व्ही.(विभागप्रमुख)

(एम.कॉम.,सेट)

प्रा.महांगडे के. बी.

(एम.एस.सी.,बी.एड.)

अॅड. देशमुख एन.

● सायन्स विभाग

प्रा.केमदारणे एस. जी.

(एम.एस.सी.,बी.एड.,नेट,सेट)

प्रा.डॉ.पवार यु. एस.

(एम.एस.सी.,पीएच.डी.)

प्रा.चौधरी एस. बी.

(एम.एस.सी.,बी.एड.)

प्रा.कदम जे.डी.

(एम.एस.सी.)

प्रा.पाटील डी.एस.

(एम.एस.सी.)

प्रा.घाडगे एस.एस.

(एम.एस.सी.)

प्रा.जाधव एन.आर

(एम.एस.सी.)

प्रा.गायकवाड एस.सी.

(एम.एस.सी.)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

प्रा.लकेरी ए.एम.

(एम.एस.सी., बी.एड., नेट)

प्रा.सुतार के.ए.

(एम.एस.सी., नेट)

प्रा.ढाणे जी.ए.

(एम.एस.सी.)

प्रा.गोडसे एस.एल.

(एम.एस.सी.)

● शारिरीक शिक्षण विभाग

प्रा.चव्हाण पी. आर.

(एम.ए., एम.पी.एड.)

● ग्रंथपाल

प्रा.डॉ.नगरकर एस. आर.

(एम.ए., एम.लिब., आय.एस.सी., एम.फिल., पीएच.डी. सेट, नेट)

● ज्युनिअर विभाग

प्रा.निकम एस.बी.

(एम.ए., एम.फिल., बी.एड.)

प्रा.पाटील एस.एन.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.कदम एस. के.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.मुल्ला एस. एस.

(एम.एस.सी., बी.एड.)

प्रा.सौ.कदम जे.डी.

(एम.एस.सी., बी.एड.)

प्रा.सौ.शिकें एस.एम.

(एम.कॉम., बी.एड.,)

प्रा.सौ.दाभाडे एस.डी.

(एम.एस्सी., बी.एड.,)

प्रा.जाधव टी.ए.

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.किर्दत एन.एस.

(डी.सी.ई.बी.ई., एम.ई.)

प्रा.खंडजोडे एस. टी.

(एम.ए., बी.एड., बी.पी.एड.)

प्रा.खंदारे आर. एस.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.सौ.पाटील एस.व्ही.

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.कु.शिगटे ए.एन.

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.सौ.पोळ व्ही.एस.

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.शिंदे व्ही. वाय.

(एम.कॉम., बी.एड., बी.पी.एड.)

● शिक्षकेत्तर कर्मचारी

श्री.कोकरे व्ही.बी.

एम.ए.(मुख्यलिपिक)

श्री.देशमुख पी.आर.

बी.ए.(वरिष्ठ लिपिक)

श्री.जाधव व्ही.बी.

बी.ए.(कनिष्ठ लिपिक)

● प्रयोगशाला सहाय्यक

श्री.जाधव ए.एस.

● प्रयोगशाला परिचर

श्री.ऑंबळे जे.बी.

श्री.जाधव एच.ए.

श्री.विभूते वाय.एन.

श्री.मदने ए.टी.

● ग्रंथालय परिचर

श्री.धनावडे व्ही. एल.

श्री.जुनघरे एस.व्ही.

● शिपाई

श्री.देशमुख ए.आर.

श्री.परिहार पी.एस.

श्री.शिंदे एच. बी.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Plant Autentication Consaltancy

Dept. of Botany
Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha
Paid Consultancy for authentic identification of
plant species for any person with nominal charges.

Contact :- Ph.9975301113

Dr.U. S. Pawar
(Dept. of Botany)

Modi Script Transcription Consultancy

Paid Consultancyfor Modi Script Transcription
for any person with nominal charges.

Contact :- Ph.02378-285645

Mrs. G. P. Jadhav
(Dept. of Political Science)

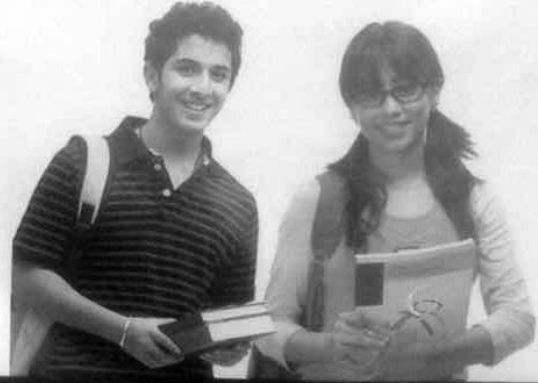

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

करीयरसाठी.....नवीन MS-CIT

नव्या MS-CIT मध्ये शिका,
२१ शतकातील
२०० डिजीटल स्किल्स !

नवीन
MS-CIT
अंतरराष्ट्रीय दर्जाचा परिपूर्ण कंप्युटर कोर्स

१ कोटीहून अधिक जिज्ञासूंना कंप्युटरचे स्मार्ट युझर्स बनविणारा कोर्स MS-CIT !

MKCL मान्यता प्राप्त प्रशिक्षण केंद्र

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा

मो. ९६०४०४२५२५ / ९८६०९५३३३५